

Darryl Liesbeth Hoefdraad

De wereld ligt aan je voeten

In dit boek neem ik jou mee op deze reis naar meer vrijheid, plezier en het volgen van je hart. Je zult inzien dat het ook voor jou haalbaar is om een andere invulling te geven aan jouw leven, waardoor je een rijker leven kunt leiden. Zowel op fysiek, mentaal, spiritueel en financieel gebied. Door dit toe te passen op je eigen leven kunnen anderen ook geïnspireerd raken door jou.

De wereld ligt aan jouw voeten, maar ik waarschuw je: je moet er wel iets voor doen! Dus trek je reiskloffie maar vast aan en reis met me mee.

ISBN 978-9-4640637-1-4

9 789464 063714 >

De wereld ligt aan je voeten

De wereld aan mijn voeten

Dit zijn de landen die ik tijdens mijn wereldreis in anderhalf jaar tijd heb bezocht.

Darryl Liesbeth Hoefdraad

**De
wereld
ligt
aan
je
voeten**

© Darryl Liesbeth Hoefdraad

Eerste druk november 2020

Editors: Stephanie de Geus, Michael Mandersloot, Jen Minkman en Jannie van den Boogaard

www.darrylopwereldreis.nl

Foto's omslag: Renate Broere, Flashback Fotografie

Omslag en binnenwerk: Haags Bureau | Boekenmakers

Drukwerk: Pumbo.nl

ISBN 978-94-6406-371-4

NUR 402

Dit boek is het resultaat van mijn eigen gedachten en ervaringen.

Alle gebeurtenissen met de personen in dit boek zijn op mijn persoonlijke interpretatie gebaseerd. Alle namen van de personen in mijn boek zijn fictief.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de auteur.

Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan noch de uitgever noch de auteur aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

“Darryl deelt in haar boek belangrijke levenslessen en inzichten aan de hand van reisverhalen. Het boek leest als een trein, en is veel meer dan een reisverslag van haar wereldreis. Het is vooral een innerlijke reis gebleken. Darryls directheid en durf om kritisch naar zichzelf te kijken zijn een inspiratie voor iedereen die op zoek is naar zichzelf.”

Cat Colnot

Storycoach, podcasthost, blogger en boekeneditor

Dankwoord

Ik wil iedereen graag bedanken die mij op wat voor manier dan ook heeft geholpen bij het schrijven van dit boek.

Jannie van den Boogaard bedankt voor je steun, begeleiding, tips en adviezen en je geloof in mij.

Eva Mangal en Paul Redout bedankt voor jullie tijd en geduld om de allereerste ruwe versie van mijn manuscript te lezen en van opmerkingen te voorzien.

Mam, dank je wel voor je positieve bemoediging. Je weet altijd weer de juiste dingen te zeggen op momenten dat ik het nodig heb.

Ingrid van Osch, Christel Verbogt, Oriana van de Sande-Semenciuc, Sandra Poelman en Katarina Liljeström bedankt dat jullie je openhartige verhaal met mij en alle lezers wilden delen om ze te inspireren en het beste uit hun leven te halen.

Tot slot wil ik iedereen die mij langs de zijlijn heeft aangemoedigd heel erg bedanken. Het schrijven van een boek heeft zijn ups en downs en jullie positieve reacties hebben mij gemotiveerd het gehele proces rondom het publiceren van mijn allereerste boek af te ronden.

Voorwoord

Beste lezer,

Ik ben in beweging gekomen, heb grote beslissingen genomen over werken in loondienst, mijn bedrijf en mijn huis, waardoor ik een van mijn dromen heb waargemaakt: een wereldreis maken. Achttien maanden heb ik gezworven door Zuid-Amerika, Afrika, Azië, Oceanië en Noord-Amerika. Dat is de aanleiding geweest om dit boek te schrijven en jou deelgenoot te maken van de aanloop naar mijn fysieke reis, de reis zelf én de onverwachte reis naar binnen die ik als bonus mocht ontvangen. Alle mensen die ik heb ontmoet, hebben op hun manier bijgedragen aan inzichten, tips, leermomenten, levenslessen en ervaringen. En hier ben ik ze enorm dankbaar voor.

In dit boek neem ik jou mee op deze reis naar meer vrijheid, plezier en het volgen van je hart. Je zult inzien dat het ook voor jou haalbaar is om een andere invulling te geven aan jouw leven, waardoor je een rijker leven kunt leiden. Zowel op fysiek, mentaal, spiritueel, gezondheid en financieel gebied. Door dit toe te passen op je eigen leven geef je de ander 'de toestemming' om hetzelfde te doen. De wereld ligt aan jouw voeten, maar ik waarschuw je: je moet er wel iets voor doen! Dus trek je reiskloffie maar vast aan en reis met me mee.

Allereerst wil ik je bedanken dat je dit boek hebt aangeschaft en dat je de tijd en moeite neemt om het te lezen. Je hebt daarmee jezelf een kans gegeven om een vrijer, mooier en in alle opzichten een rijker leven te gaan creëren. Ik zal uitleggen waarom.

Dromen in sluimerstand, heb jij die ook? Ik heb er genoeg en ooit, ooit zou ik die weleens gaan waarmaken. Maar niet nu, want ...

Er zijn tientallen redenen te noemen, zoals geen geld, geen tijd, gebrek aan stabiliteit, of juist het tegenovergestelde. Ik had al mijn schapjes op het droge en had een goede baan, een eigen huis en vrienden en familie om mij heen. En toch hoorde ik diep vanbinnen een stemmetje dat verlangde

naar het waarmaken van mijn dromen; ik verlangde naar het ultieme gevoel van vrijheid, om vanuit dit gevoel mijn leven te creëren op mijn eigen voorwaarden. Ik wilde mezelf 'ont-moeten' als het ware. Dus niet het ontmoeten in de definitie die we kennen maar het gevoel dat we steeds iets moeten doen, van onszelf of in de ogen van anderen, daar wilde ik vanaf. Door te gaan reizen heb ik dit gevoel op een dieper niveau kunnen ervaren. Want ik kon doen en laten wat ik wilde, ik was vrij om te gaan en staan waar ik wilde.

Het beeld dat ik vroeger had, over waar ik zou zijn, op deze leeftijd, komt totaal niet overeen met de realiteit. Ik had verwacht dat als ik in de veertig was, ik allang een liefdevolle partner zou hebben getroffen en het leven aan twee prachtige kinderen had mogen doorgeven. Qua carrière had ik toen nog niet echt een heel duidelijk plaatje.

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf ben ik 45 jaar, single, heb ik geen kids, geen baan, heb ik een bedrijf op papier en ben ik nog op zoek naar een vaste plek om te wonen. En toch ben ik gelukkiger dan de jaren voor mijn reis. Het leven is niet statisch én er kan nog van alles gebeuren.

Ik voel een enorme drang om te ondernemen. Een drang om mijn ervaringen te delen en om jou te inspireren, zodat ook jij kan gaan staan voor jouw dromen en ze stap voor stap werkelijkheid kan maken.

Alles is al een keer gezegd, gedaan, geschreven of op wat voor manier dan ook de ether in geslingerd, toch? Dit boek schreeuwt erom door mij geschreven te worden. Dus wie ben ik om dat niet te doen? 'Ik wil mensen inspireren om hun dromen na te jagen. Door dit boek te schrijven maak ik zelf een droom waar'.

De wereldreis was een droom die zich in sluimerstand diep bij mij vanbinnen bevond en beetje bij beetje is wakker geschud. En met dit boek hoop ik jou ook wakker te schudden!

Mijn naam is Darryl Hoefdraad en wat ik met je ga delen is mijn verhaal, mijn visie, mijn bewustwording, mijn persoonlijke groei, gegoten in de vorm van dit boek. Het maakt mij kwetsbaar en ik vind het eng om zo open en eerlijk te zijn, om iedereen een kijkje te geven in mijn leven en wat er in mijn hoofd omgaat. Daarom voel ik me vereerd en dankbaar dat je mijn boek hebt aangeschaft, zodat ik mijn rijkdom met jou kan delen. Laat mij de vuursteen zijn die de waakvlam in je hart kan laten oplaaien tot een groots kampvuur!

Darryl Hoefdraad

Inhoud

Dankwoord	9
Voorwoord	11

Aanleiding van mijn vertrek

Mijn eerste bedrijf gestart	19
Het titanengevecht tussen burens	23
Mijn periode bij de provincie Noord-Holland	26
Wanhoop is een heel vies geurtje om te dragen	30
Eindelijk een leuke jongen	35
Waar laat ik mijn spullen?	37
De meningen van anderen	39
De overdracht van mijn huis	43
De voorbereidingen voor de reis	45
De test van het universum	47

Zuid-Amerika

Suriname	49
Twee blauwe kadetjes	
Brazilië	53
Welkom en geniet van je reis	
Wie goed doet, goed ontmoet	
Alles komt samen	
Peru	61
Mijn vasthoudendheid getest	
Bolivia	63
In de huid gekropen van een mijnwerker	
Iedereen zijn eigen wereldmodel	
Chili	71
Mijn doorzettingsvermogen getest	
Argentinië	77
Afscheid nemen van ballast	
Colombia	80
Lekker knuffelen	
Een mooie afronding van mijn reis	

Afrika

Rwanda	84
Vrezen voor je leven omdat je anders bent	
Oeganda	87
Schaarste of overvloed	
Zimbabwe	91
Ander perspectief bij de Victoria-watervallen	
Botswana	95
Gamedrives, gamedrives en nog eens gamedrives	
Namibië	99
Los zand	
Zuid-Afrika	101
Alles verandert continu	

Azië

Thailand 103

Zie je beren op de weg, of denk je in kansen?

Myanmar 107

Vrijheid van meningsuiting bestaat niet overal

Cambodja 110

Een cadeautje uit een goed hart

Vietnam 112

Wat een deceptie

Indonesië 121

Fantastische draken

Singapore 127

Een dure beslissing

China 129

Leren vragen

Mongolië 135

Teruggeworpen op mezelf

India 139

De overgang van leven naar dood

Nepal 145

Een waardevol inzicht

Oceanië

Vanuatu 151

Wat is er eigenlijk écht vanzelfsprekend?

Noord-Amerika

Miami 160

Date with destiny

Terugkomst in Nederland	169
Zoek en gij zult vinden	
Doelen scherp krijgen	
Interviews	175
Ingrid van Osch	176
Christel Verbogt	179
Oriana van de Sande-Semenciuc	182
Sandra Poelman	185
Katarina Liljeström	188
Stappen zetten	191

Aanleiding van mijn vertrek

Mijn eerste bedrijf gestart

‘Het is de zomer van 2014. Ik heb een belangrijke vergadering’.

Alle medewerkers van de afdeling Subsidie hebben een aanwezigheidsplicht, want er wordt een mededeling gedaan waar iedereen van op de hoogte moet zijn. We gaan reorganiseren en het is niet zeker of onze afdeling blijft bestaan.

Het nieuws slaat bij mij in als een bom. Daar gaat mijn zekerheid!

Dit is het moment dat ik me afvraag: wat wil ik nu eigenlijk écht met mijn leven? Ik dacht dat de voldoening zat in steeds de stap maken naar een hogere functie op de carrière ladder. Daar was ik al mee begonnen maar waar blijft die voldoening nu?

Ook ervaar ik een soort onrust vanbinnen die er al een tijdje is en die ik nu steeds meer durf toe te laten. Ik heb niet echt een of meerdere grotere doelen voor mezelf gesteld. Noch een missie die groter is dan mijzelf. Ik blijf vasthouden aan zekerheid en voorspelbaarheid zonder echte pieken en dalen, maar is dat nu waar het leven om draait? Vijf dagen werken, leuke dingen proppen in een véél te kort weekend, en voor je het weet komt er weer een nieuwe werkweek om de hoek kijken.

Tijdens de reorganisatie krijg ik de kans om mezelf te laten omscholen tot een aantrekkelijke kandidaat voor de arbeidsmarkt. Talen liggen mij goed en ik besluit dat ik daarmee mensen wil helpen.

In plaats van te zoeken naar een andere baan, schrijf ik me in als zelfstandig ondernemer. Parttime weliswaar, want ik ben van plan mijn onderneming naast een baan op te bouwen. Het toekomstbeeld dat ik voor mezelf heb is om uiteindelijk mijn vaste baan los te laten en honderd procent te gaan voor mijn eigen bedrijf.

Het bedrijf dat ik start heet Brainart en ik begeleid er kinderen met dyslexie volgens de Davis-methode, die is overgewaaid uit Amerika en ontwikkeld door Ronald Davis. Deze methode maakt met name gebruik van drie zintuigelijke waarnemingen (zien, horen en voelen) om dyslexie aan te pakken. De insteek van de aanpak spreekt mij onmiddellijk aan. Je kijkt naar de kwaliteiten van een kind en dat is de ingang voor een ander leerproces. Ik richt me eerst op dyslexie en later wil ik uitbreiden met dyscalculie, ADD, ADHD en misschien zelfs autisme. In 2015 mag ik mezelf gecertificeerd Davis-counselor noemen.

Het is tijd om klanten te werven. Ik ga aan de slag met mijn website, een logo en folders. Daarnaast begin ik vol enthousiasme alle instellingen te benaderen waarvan ik denk dat mijn doelgroep er te vinden is.

Ik e-mail scholen, huiswerkbegeleidingsinstanties, opvoedpoli's, psychologen, logopedisten en huisartsen aan. Ik geef Facebook-livesessies over verschillende onderwerpen, ik schrijf blogs, ik plaats posts op LinkedIn en Facebook en ben actief lid in verschillende groepen op dezelfde socialemediakanalen om mijn expertise vrij te delen en adviezen te geven.

Verder mag ik heel af en toe een presentatie geven in Loenen aan de Vecht, bij het opleidingscentrum van Davis Dyslexie Nederland, om ervaring op te doen om voor groepen te spreken en ook hoop ik dat ouders, die in Amsterdam of onder de rook ervan wonen, mij zien presenteren en contact met mij opnemen. Het feit dat er maar twee counselors in Amsterdam zijn is in mijn voordeel.

Het contact met de andere counselor in Amsterdam houd ik warm. Zij heeft het druk en wil best klanten doorverwijzen als zij er niet aan toekomt; top!

Ik ga alle netwerkbijeenkomsten af die bij mij in de buurt zijn. Samen met een andere counselor uit Badhoevedorp organiseer ik een informatieavond in Amsterdam. Ik flyer me suf, hang advertenties op bij bibliotheken, kinderdagverblijven (als dat mag) en alle supermarkten die zo'n advertentieboard hebben.

Vlak bij mij in de buurt regel ik een zaal met beamer en koffie en thee. Uiteindelijk komen er vier mensen opdagen die aan het eind van de avond bedanken voor de informatie maar verder geen interesse tonen. Achteraf gezien snap ik het wel. Een 'call to action' ontbrak in mijn presentatie. Ik had ook geen gegevens van de bezoekers, dus ik kon hen achteraf niet meer benaderen.

Het ene na het andere seminar over ondernemen volg ik en ook qua persoonlijke ontwikkeling ga ik naar aardig wat trainingen.

Van de scholen die ik heb aangeschreven om deze methode te introduceren reageert 98% niet. Degenen die wel reageren, sturen een e-mail dat ze geen interesse hebben. De scholen waar de reactie van uitblijft, stuur ik een aardige herinneringsmail, opgevolgd door een belletje van mij. Helaas word ik steeds afgepoeierd, twee jaar lang.

Op het moment dat ik besluit om het roer om te gooien qua doelgroep krijg ik mijn voet tussen de deur bij een lagere school in Amsterdam. Ik mag op gesprek komen!

Ik bereid mijn presentatie goed voor en de directeur en de twee leerling-begeleiders zijn enthousiast. De directeur belooft mij er goed over na te denken en is mogelijk geïnteresseerd in een pilotproject als het nieuwe schooljaar weer start.

Ik houd het contact warm en nadat het nieuwe schooljaar is begonnen, neem ik weer contact op met de directeur. Iedere keer als ik bel is er wel een reden dat ik hem niet kan spreken en terugbellen doet hij ook niet. Ergens begin november word ik eindelijk met hem doorverbonden. Het telefoontje is kort en bondig. Hij wil er niet aan en hij wenst me veel succes.

Zwaar teleurgesteld besluit ik al mijn pijlen te richten op ouders. Af en toe krijg ik een e-mail of een belletje van mensen die op zoek zijn naar een counselor. Na een oriënterend gesprek haken ze af met verschillende redenen. Ze vinden het traject te intensief voor hun kind en zichzelf, ze vinden het te duur, of ze vinden mij te onzeker of te onervaren.

Uiteindelijk weet ik vier betalende klanten aan mij te binden en blijft het ontzettend stroperig lopen. Ik vraag me regelmatig af wat de reden zou kunnen zijn dat het zo moeizaam loopt. Wat maakt dat ik zo ontzettend hard moet werken om aan betalende klanten te komen?

Andere counselors die in hetzelfde jaar met de opleiding zijn begonnen hebben ondertussen hun banen al opgegeven om dit fulltime te gaan doen. Het lijkt alsof hun klanten vanzelf komen! Een babbeltje op het schoolplein met andere ouders is het geheime ingrediënt.

Ik wil het even laten marineren of dit wel iets is waar ik verder in wil. Aan initiatief heeft het niet gelegen en gaandeweg heb ik hier en daar wat dingen aangepast. Maar bij gebrek aan klanten verlies ik het momentum om door te pakken. De twijfel slaat toe en het stemmetje vanbinnen laat zich weer horen.

Ik geloof er niet meer in en begin me af te vragen of ik wel uit het juiste hout ben gesneden om te ondernemen. Ook ontbreekt er een duidelijke visie waar ik naartoe wil met mijn bedrijf. Wat wilde ik bereiken? Wie is mijn doelgroep? Waar vind ik die? Hoe benader ik ze? Enzovoorts. En een duidelijke strategie heb ik ook niet. Ik ben gewoon iets gaan doen, maar zonder plan en zonder hulp.

In ieder geval heb ik van deze ervaring een aantal wijze lessen geleerd. Niets komt vanzelf. Van tevoren een duidelijk plan hebben is essentieel. Het hebben van een duidelijke visie en een richting waar je naartoe wil is zo belangrijk. Ik denk dat hulp vragen en een coach in de arm nemen een groot verschil gemaakt zouden hebben in resultaten. Het was nu een duur, lang en moeizaam traject, maar het heeft een stevig fundament gelegd om voor de tweede keer op een andere manier te ondernemen.

Het titanengevecht tussen buren

Het is dinsdag 16 augustus 2016. Buiten is het grijs het miezert. Tegenover mijn appartement stopt tram 12, waar ongeduldig een aantal mensen staan te wachten. Het is mijn vrije dag vandaag en ik ben net klaar met ontbijten. Ik maak een tweede kopje verse gemberthee, loop naar de thermostaat en zet hem wat hoger. Ik ril en ik ben ook een beetje zenuwachtig, want ik weet dat hij een dezer dagen verhaal komt halen.

Ik ga aan tafel zitten en sla mijn computer open om voor mijn bedrijf te gaan werken. Op dat moment bonkt hij op de deur.

‘Doe open, trut! Ik weet dat je thuis bent. Doe open of ik trap de deur in. De politie bellen voor mij is je grootste fout geweest. Jij verlaat dit pand alleen in een lijkzak.’ Het is Bob, mijn bovenbuurman. Hij gaat door met bedreigingen en beledigingen tegen een dichte deur.

Ik haal diep adem; het is zover. Hij komt nu al verhaal halen. Ik sta langzaam op en loop naar de deur. Ik haal nog een keer diep adem, doe de deur van het slot en recht mijn rug. Daar staat hij in de deuropening en hij is furieus; er komt bijna stoom uit zijn neusgaten. Hij is ietsje langer dan ik, gespierd, heeft een plat, kaal bovenhoofd, is Surinaams, in de dertig, werkeloos. Er hangt zo’n voortdurende combinatie van zweet en wietlucht om hem heen en hij is altijd op zijn hoede omdat hij met schimmige zaken bezig is. Altijd een beetje op zijn hoede.

‘Wie denk je wel dat je bent?’ begint hij en hij zet een grote stap richting mij, zodat hij gelijk bij mij binnen in de hal staat. In tegenstelling tot wat hij verwacht, zet ik een stap naar hem toe in plaats van naar achteren. Mijn reactie gaat tegen zijn verwachting in en hij doet weer een stap terug en staat weer in het trappenhuis, precies waar ik hem hebben wil. Het is

een appartementencomplex waarbij wij als burens een trappenhuis delen. We staan nu tegenover elkaar en ik ruik die combinatie van zweet en wiet des te sterker.

‘Jarenlang heb ik jouw shit getolereerd, met meerdere lekkages, intimidaties, vernederingen, beledigingen en blowen in het trappenhuis. Vandaag stopt dit!’ zeg ik met een vastberaden stem.

Nadat ik heb gezegd waar het op staat, wacht ik zijn reactie niet af en smijt de deur keihard dicht in zijn gezicht. Ik sta te trillen op mijn benen en mijn lijf staat strak van adrenaline, boosheid, verdriet, verslagenheid, alles tegelijk. Ik moet echt even op adem komen en strompel naar de bank, waar ik ga zitten. Voor mijn gevoel staar ik een eeuwigheid voor me uit. Tranen biggelen over mijn wangen en al die spanning komt er nu uit. Dit gedoe, dit gezeik, die spanningen ... Dit wil ik niet meer. Het moet nu anders, maar hoe? Wat moet ik doen?

Dit was het laatste zetje dat ik nodig heb om het ook écht anders te doen. De volgende dag heb ik een knop omgezet. Ik maak een lijst van alle klussen die nog in huis gedaan moeten worden en stel ik een deadline. Eind december moet alles af zijn, zodat ik mijn appartement te koop kan zetten.

Heb jij weleens in een situatie gezeten waarin het echt tijd werd om voor jezelf op te komen? Dit was voor mij de druppel die de emmer deed overlopen.

Vaak hebben we pijn nodig om in beweging te komen. De burenruzie zorgde bij mij voor heel veel onrust, verdriet, frustratie, boosheid en een onveilig gevoel. Daarnaast voelde ik me niet gezien, niet gehoord en was ik te onzeker om voor mezelf op te komen. Maar zo wilde ik niet dat mensen met mij omgingen.

Had ik nou werkelijk een zeven jaar durend conflict nodig om deze lessen te leren? Blijkbaar, want daar ben ik inmiddels wel achter. Iedereen is een spiegel en ze zijn er om je iets te leren. Totdat je de les geleerd hebt, zullen

soortgelijke lessen zich voordoen, totdat je het anders aanpakt en verder kan.

Ik zat al een tijdje in deze situatie toen ik mijn NLP¹-master deed. Probeer een gesprek op gang te brengen, stel je kwetsbaar op, was het devies!

Daar was het echter al veel te laat voor. Het was inmiddels al zover dat de burens de deur niet meer opendeden als ik aanklopte. De telefoon namen ze niet op. Via WhatsApp reageerden ze niet en de enige mogelijkheid die ik zag was het achterlaten van (aangetekende) brieven. Geen idee of die gelezen werden. Er werd in ieder geval niet op gereageerd.

Door ze te confronteren (via de politie) ben ik ook door mijn eigen angst heengegaan. Een zinnig gesprek is het niet geworden, maar het was voor mij wel de gelegenheid om te doen wat ik wilde doen: staan voor wie ik ben, zichtbaarder worden, uit mijn eigen schaduw stappen en mijn plek claimen.

Uiteindelijk heeft deze gebeurtenis ervoor gezorgd dat ik dit meer ben gaan doen. Ik ben meer gaan staan voor mezelf, door gelijk uit te spreken wat ik denk, voel en ervaar. Door mijn grenzen aan te geven ben ik ook zichtbaarder geworden en dit heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat ik uit mijn eigen schaduw kon stappen en mijn plek kon claimen. Mijn plek claimen heb ik gedaan door te besluiten het anders te gaan aanpakken. Want wie neemt er op zijn 42^e een besluit zijn of haar veilige haven achter zich te laten? Niet heel veel mensen durven dit aan. Maar voor mij voelde het kloppend.

Mocht jij als lezer momenteel in een moeilijke situatie zitten, realiseer je dan dat dit een hele mooie en waardevolle les voor je kan zijn waardoor jij je weer persoonlijk ontwikkelt en zo stappen kunt zetten die je verrijken met inzichten en levenservaringen. En wellicht vallen er weer een paar puzzelstukken op zijn plaats voor jou.

1 NLP is een persoonlijke ontwikkelingscursus om effectiever te communiceren

Mijn periode bij de provincie Noord-Holland

‘Arthur, ik wil mijn ontslag indienen,’ zeg ik en ik overhandig hem mijn ontslagbrief die in de achterzak van mijn broek. Arthur neemt de brief aan en kijkt me enigszins verrast aan. Het duurt heel even voordat hij zich herpakt en een wedervraag stelt.

‘Per wanneer wil je weg?’

‘Gezien mijn vakantiedagen die ik nog wil opnemen wil ik per 19 juni weg.’

De ogen van Arthur beginnen te twinkelen.

‘Wat een prachtige dag om mijn verjaardag vieren en voor jou een mooie dag om de periode bij de provincie Noord-Holland af te sluiten.’

‘Precies tien jaar hier gewerkt,’ zeg ik.

Ik wist van tevoren dat hij zo zou reageren, hij is jarig op 19 juni en dat viert hij elk jaar door ontzettend lekkere cakes voor de hele afdeling te bakken.

‘Misschien is het goed dat ik het een en ander toelicht over mijn besluit.’

‘Ik heb hier met ontzettend veel plezier gewerkt en het voelt voor mij nog steeds als een warm bad. Met name door de sfeer en de meeste collega’s voelt het nog steeds fijn om hier te zijn. Toch voel ik al een aantal jaar dat ik steeds minder lekker in mijn vel zit. Ik weet niet zo goed waar dat aan ligt. Ik loop tegen muren op in verschillende facetten van mijn leven en het lijkt allemaal zo doelloos te zijn. Echte voldoening haal ik niet meer uit deze baan en er overheerst een gevoel van ontevredenheid en onbehagen. En ik weet niet of vasthouden aan datgene wat bekend is de oplossing is voor mij.’

‘Is dit nu waar het leven om draait? Het merendeel van mijn tijd spenderen op het werk? Meer taken naar mij toe trekken om op te vallen en als de gelegenheid zich voordoet solliciteren voor een hogere functie. En dan heb ik eindelijk die hogere functie en wanneer komt nou die voldoening?’

‘Wat ik ook doe, die euforie blijft uit en ik weet eigenlijk niet zo goed of dit alleen ligt aan het werk. Het ongelukkige gevoel blijft overheersen. Ik zit vast en weet niet zo goed hoe ik uit deze gevangenis van angst kan uitbreken. Ik wil graag iets bijdragen, helpen, inspireren en motiveren en dat is niet wat ik voel als ik mijn werk doe.’

‘Mijn verstand zegt: NEE, niet je baan opzeggen, want hoe moet ik dan rondkomen?’

‘Mijn gevoel zegt: het is nu tijd om je hart te volgen. Het is nu tijd dat de ratio het stokje overgeeft aan het hart.’

‘Dus als ik NU niet in beweging kom en iets anders ga doen, ook al weet ik niet precies wat, dan doe ik het nooit meer! Dan blijf ik hier puur uit zekerheid, geld én angst voor het onbekende. Als ik vasthoud aan zekerheid en niet buiten mijn comfortzone ga ontdekken wat er allemaal nog meer is, dan bloed ik hier langzaam dood. Dan sterf ik als een ongelukkig mens met een onvervuld leven. Alleen ik kan daar verandering in brengen dus vandaar deze stap.’

Arthur zit geboeid en meelevend te luisteren en knikt af en toe met zijn hoofd.

‘Daarnaast is het frustrerend dat mijn bedrijf nog steeds niet loopt – na twee jaar – ondanks al mijn inspanningen. Ook dit draagt bij aan dat gevoel van onbehagen, falen in een succesvolle business op zetten. Succesvol in de zin dat ik mijn brood kan verdienen met mijn business.’

‘Tot slot ben je er volgens mij van op de hoogte dat ik heel veel gedoe heb met de burens, toch?’

Hij knikt instemmend.

‘Nou, augustus 2016 is de bom gebarsten en ik heb toen een drastisch besluit genomen om mijn huis te verkopen.’

‘Eind januari heb ik het voorlopig koopcontract getekend en op 25 juni draag ik het huis over aan de nieuwe eigenaar.’

‘Wow ... Wat een dapper besluit,’ reageert hij.

‘Met de verkoop van mijn huis creëer ik geld en met mijn ontslag creëer ik tijd om een wereldreis te maken.’

‘Ik ben ervan op de hoogte dat de provincie ook een regeling heeft om voor langere tijd weg te gaan. Daar heb ik me in verdiept en het is een mooie regeling. Ik wil mezelf ongelimiteerd de tijd geven om tot bezinning te komen. Ik heb geen idee hoelang ik ga reizen, wanneer en óf ik überhaupt terugkom. De tijd zal het leren.’

Arthur schraapt zijn keel even en zegt: ‘Ik wist natuurlijk dat je ooit eens zou opstappen, maar niet wanneer. Dus het komt enigszins als een verrassing. Ik vind het heel erg jammer om je te moeten missen. Het feit dat je je huis verkoopt, je baan opzegt, je bedrijf stopzet én een wereldreis gaat maken getuigt van lef. Ik weet niet of ik het lef heb om zo’n beslissing te maken en ik hou van reizen, dat weet je.’

Nu is het mijn beurt om instemmend te knikken.

‘Eigenlijk zou iedereen zichzelf op een zeker moment een reis moeten gunnen of in ieder geval een moment van bezinning moeten inlassen om te kijken of ze nog op de juiste weg zijn. En als ze tot de conclusie komen dat dit niet zo is, ook het lef hebben om er iets aan te doen. Ik vind het een beslissing die wel bij je past, zo’n wereldreis maken met al die reiservaring die je al hebt. Het gaat je zeker goed doen, dat weet ik nu al.’

Een paar dagen later stuur ik een e-mail rond naar de hele sector dat ik vertrek.

Ken je het gevoel van is dit het nou? Is dit wat het leven inhoudt en waar het leven voor bedoeld is? Met die vraag liep ik al jaren rond. Hoe draagt wat

ik nu doe bij aan het grotere geheel? Het grotere geheel van wat, vraag ik mezelf dan af?

Het wordt tijd om die vicieuze cirkel zelf te doorbreken. Tijd voor een harde reset.

Ik denk met écht heel veel plezier terug aan mijn tijd bij de provincie Noord-Holland. Dat ik hier tien jaar heb gewerkt sta ik tot nu toe nog versteld van. Maar zekerheid is een wassen neus. Ik weet niet hoeveel mensen beginnen over dat stukje zekerheid dat ik opgeef en dat ik dit vooral niet mag laten gaan, want stel je voor ... En dan komen er allerlei rampscenario's naar boven waarbij je die zekerheid zou kunnen gebruiken.

Adviezen gegeven vanuit angst en ik begrijp het.

Hard werken op school, goede cijfers halen en dan ben je verzekerd van een goede baan. Dat is wat ik heb meegekregen vroeger van huis uit. En als je dan een goede baan hebt moet je vooral hard werken en doorgroeien om meer verantwoordelijkheden en meer geld te krijgen. Leidt dit uiteindelijk ook tot meer geluk? Op dit moment ervaar ik alles behalve geluk en blij zijn met mezelf.

Zekerheid is wat je er zelf van maakt. Zekerheid op wat voor vlak dan ook, gezondheid, liefde, werk, familie, vrienden, financiën, honderd procent iets zeker weten bestaat niet. Het leven is niet statisch en verandert elke dag. Het is allemaal niet zo vanzelfsprekend als we denken.

Het is de kunst om mee te bewegen op de golven van het leven, denk ik. Flexibel zijn, aanpassen aan de situaties die op je pad komen, van richting veranderen omdat je ergens anders meer kansen ziet, creatief zijn en denken in kansen waar anderen alleen onmogelijkheden zien. Jezelf bevrijden van die angst, van jezelf en die van anderen om te gaan doen wat je hart je ingeeft. Het is makkelijker gezegd dan gedaan.

Wanhoop is een heel vies geurtje om te dragen

Mijn liefdesleven is een van die gebieden geweest waar ik nooit écht het zelig en zo is het zeker niet bedoeld.

Sommige vriendinnen van vroeger hadden echt vriendjes bij de vleet en ik vroeg me altijd af, hoe doen ze dat? Het was uit met de ene jongen en nog geen week later stortten ze zich alweer in een nieuw liefdesavontuur met een andere jongen. Waar leren ze die gasten kennen en hoe ontwikkelt dat zo snel naar een liefdesrelatie?

Gedurende mijn leven heb ik een paar keer momenten gehad dat ik er vol voor ging. Want net als op andere gebieden moet je er zelf energie in steken. Ik stond ingeschreven bij verschillende datingsites maar een date is daar nooit uitgekomen. Het blijft bij reacties die uitblijven of van die ongemakkelijke gesprekken waar mannen reageren met één, hooguit twee woorden, geen vragen stellen of interesse tonen en ik maar initiatief tonen ... Pfff.

Dan maar gelijk live ontmoeten. Ik neem je mee naar die avond dat ik me had opgegeven voor een singlefeest in Utrecht, met het thema goud.

Ik had een leuk jurkje op de kop getikt, gouden accenten, strapless en bij nader inzien best kort. Zo'n singlefeest is al ver buiten mijn comfortzone dus dan kan zo'n strapless jurk er ook nog wel bij. Met bijpassende gouden schoenen en accessoires heb ik goed mijn best gedaan in het thema te passen.

Het is een koude, kille natte avond in december en ik moet met de trein naar Utrecht. Het feest begint om tien uur en de laatste nachttrein naar

Amsterdam vertrekt rond een uur of twee. Als ik het niets vind dan zorg ik dat ik in de laatste trein zit. Is het wel leuk dan pak ik de eerste trein in de vroege ochtend die vertrekt rond vijf uur.

Als ik aankom bij het feest is het al aardig druk. Er wordt jarennegentig-muziek gedraaid, afgewisseld met top 40. Even verderop krijgen de nieuwkomers een glaasje champagne aangeboden. Wat mij gelijk opvalt is dat de meeste mensen in groepjes staan te kletsen. Bovendien valt het mannenaanbod vies tegen, één derde is man.

Vol goede moed stap ik op een groep van zes mensen af die gezellig met elkaar staan te kletsen. Op het moment dat ik erbij kom staan valt het geanimeerde gesprek stil en iedereen kijkt me aan, alsof ze willen zeggen: wat kom je doen? Ik ben nu al over mijn gêne heen dus ik open het gesprek.

‘Mag ik erbij komen staan?’

Een mollige dame met blond haar, gothic style make-up, helemaal in het zwart gekleed, en totaal niet voldoende aan het thema goud, kijkt me van top tot teen aan en ze zegt:

‘We zijn druk in gesprek, dus eigenlijk liever niet.’

Haar antwoord komt keihard bij mij binnen.

‘Heb je je feestmuts thuisgelaten,’ zeg ik, en ik druipt af.

Ik probeer me niet ontmoedigd te laten raken en probeer het een tweede keer bij een andere groep. Deze dames staan wel open voor nieuw gezelschap. Hun onderwerp van de avond: helse datingavonturen. Ok, niet écht de energie waar ik naar op zoek ben. Na een kwartier houd ik het niet meer en ga bij wijze van smoes iets te drinken halen. Dit gezelschap trek ik niet.

Met een nieuw glas drinken in mijn hand, sta ik een beetje voor me uit te staren. Dan komt er een andere vrouw naast me staan die qua outfit goed haar best heeft gedaan om aan het thema te voldoen. We raken in gesprek,

en gaan de dansvloer op, waarna snel wat andere dames ons voorbeeld volgen.

Gezellig denk ik, maar waar zijn die leuke mannen nou? Hier en daar staan er wat onaantrekkelijke mannen verveeld naar de dansvloer te kijken. Er staat niet één man aan de kant waar ik een gesprekje mee zou willen aanknopen. Wat een afknapper dit feest.

Rond half twee houd ik het voor gezien en loop op mijn gemak naar Hoog Catharijne om de laatste nachttrein naar Amsterdam te pakken.

Ok, dit was duidelijk geen succes. Hoe zou het zijn om te speeddaten?

Laat mij je meevoeren naar mijn eerste speeddate-ervaring.

In Hotel Arena in Amsterdam beleef ik mijn eerste speeddateavontuur. Mijn verwachtingen zijn hooggespannen en als ik ben aangekomen bij het hotel, volg ik de bordjes waarop de naam van het bedrijf staat waarbij ik me heb aangemeld. Er zijn al wat mensen aanwezig in de zaal, het merendeel is vrouw en vijf mannen tot nu toe.

Een dame van de organisatie komt naar me toe en begint me het een en ander uit te leggen over de avond. Ze overhandigt me een lijst met de namen van de mannen erop. Elke keer als ik een man gesproken heb, dan geef ik op de lijst aan of ik hem wel of niet leuk vind. Aan het eind van de avond lever ik mijn lijst in en krijg ik een e-mail van de organisatie met eventuele contactgegevens als er een match is.

Als ik de lijst goed bekijk zijn er zeven mannen die zich hebben opgegeven, maar momenteel zijn er maar vijf mannen aanwezig. Op de website worden andere beloftes gemaakt ... Dat er evenveel mannen als vrouwen aanwezig zullen zijn. Dat is nu zeker niet het geval.

Zo rond 20:15 moeten alle dames aan een tafel gaan zitten en de mannen rouleren. Het blijft dus blijkbaar bij deze vijf mannen! Per speeddate heb ik vijf minuten om met de ander een gesprek aan te gaan. Als de eerste klik er is dan kan ik mijn eerste interesse aangeven op het formulier.

Ik ga aan een klein gammel houten tafeltje zitten met nummer 7 erop. De avond begint met een half uur wachten, want met vijftien vrouwen en vijf mannen zitten er tien vrouwen te wachten op hun speeddate. Na een half uur wordt er een pauze ingelast van twintig minuten.

Eindelijk is het zover ... Na de pauze krijg ik de eerste man aan mijn tafel. Zo op het eerste gezicht denk ik ... Hmmm ... Deze gast valt duidelijk niet binnen de leeftijdscategorie dertig tot veertig jaar. Hij is kaal en het haar wat aan de zijkant nog groeit heeft hij over zijn bovenhoofd geplakt met gel. Hij heeft een rond en breed gezicht en doet me een beetje Arabisch aan.

'Begin maar wat over jezelf te vertellen hoor. Ik ben sowieso niet geïnteresseerd. Vanmiddag ben ik benaderd door de organisatie of ik wilde komen omdat ze niet genoeg mannen hebben. Ze hebben een reservelijst van mannen die ze bellen als ze een tekort hebben voor een speeddateavond.'

Mijn mond valt open van verbazing. Eerlijk gezegd weet ik eigenlijk niet wat ik tegen je moet zeggen, reageer ik, als je bij voorbaat al aangeeft dat je geen interesse hebt.

Enigszins ongeïnteresseerd haalt hij zijn schouders op. Zit er eindelijk een man aan mijn tafel komt hij met zo'n opmerking. De minuten kruipen in stilte voorbij en eindelijk word ik verlost door de gong.

De volgende man die aan mijn tafel komt zitten ruikt naar sigarettenrook en heeft zo'n gele nicotinevlek tussen zijn wijs- en middelvinger zitten. Hij heeft kleine, samengeknepen bruine ogen, dunne lippen, en dun vettig vlashaar geknipt in een eigenaardig bloempotkapsel met een soort van pony. Hij draagt een afzichtelijke blouse met een strepenpatroon in harde felle kleuren, die hem absoluut niet staan met een kaki jasje eroverheen. Zijn spijkerbroek is zo'n hoog vormeloos model die hij tot halverwege zijn buik heeft opgetrokken en op zijn plaats wordt gehouden door een zwarte riem. Omdat hij die afzichtelijke blouse in zijn broek heeft gestopt zijn de verhoudingen van zijn boven- en onderlichaam uit balans. Zonder dat hij ook maar één woord heeft gezegd weet ik al genoeg.

Stilzwijgend zitten we tegenover elkaar en ik verbreek de stilte door te zeggen: 'Hoi, mijn naam is Darryl, kun je iets over jezelf vertellen?'

'Eh tja ... Mijn naam is Sjaak, momenteel veertig jaar en ik werk als accountant.'

Veertig jaar ... denk ik terwijl hij zichzelf voorstelt, hij lijkt wel zestig!

Ook komt er zo'n vieze stank uit zijn mond dat ik snel mijn hand voor mijn mond houd en mijn neus zachtjes dichtknijp. Hij vertelt nog wat over zijn hond, zijn hobby's en zijn ervaring met speeddaten en dan is de tijd om.

Hij heeft mij geen enkele vraag gesteld maar ik vind het wel goed zo.

Ik bespaar je een gedetailleerde omschrijving van de andere mannen die aanschuiven aan mijn tafel. Samengevat was deze speeddateavond afschuwelijk.

De klacht die ik heb ingediend, dat er niet genoeg mannen waren én ze niet binnen de leeftijdscategorie vielen, daar heeft de organisatie nooit op gereageerd.

Eindelijk een leuke jongen

Omdat ik met succes mijn opleiding HBO-Rechten heb afgerond, trakteer ik mezelf op een openluchtconcert in het Westerpark, waar onder andere Anouk optreedt. Ik ga samen met een vriendin en een aantal mensen uit haar vriendenkring ernaartoe. Zij woont tegenover het Westerpark met haar vriend dus we verzamelen bij haar. Als ik met haar sta te kletsen in de keuken komt er een blonde god binnenlopen. Een lange, blonde jongen met blauwe ogen, leuke uitstraling en een vriendelijke lach. Hij komt op ons aflopen en steekt z'n hand uit en zegt: 'André.'

'Aangenaam, ik heet Darryl.'

En het eerste contact is gelegd.

Tijdens het openluchtconcert hebben we regelmatig oogcontact en kleine gesprekken tussendoor. Na afloop gaan we wat drinken bij een café in de buurt met de hele groep. Als ik op het punt sta te vertrekken, trekt hij de stoute schoenen aan en vraagt me mee uit. Terwijl hij mij uitvraagt, staat zijn ex achter hem. Hij verzekert me dat ze alleen vrienden zijn en dat ze het geen enkel probleem vindt.

Een paar dates verder laat hij ineens niets meer van zich horen. Als ik hem bel neemt hij zijn telefoon niet op. Een week later stuurt hij een e-mail dat z'n telefoon defect is. Vervolgens mailt hij me alleen en zet me in de wachtkamer.

Via e-mail is er niets zo makkelijk als vragen te vermijden, want je hebt geen live respons. Na een paar weken komt de aap uit de mouw. Hij heeft weer contact met zijn ex en zij wil het weer proberen.

Hij staat niet open voor een persoonlijk gesprek dus ik moet het voor mezelf een plek geven. Ik zet mijn hart weer op slot na wederom een vervelende ervaring in de liefde. Er is niets zo onaantrekkelijk als een vrouw die wanhopig op zoek is. Oftewel, voor de liefde hoef ik in ieder geval niet in Nederland te blijven.

Waar laat ik mijn spullen?

Qua huisvesting heb ik van tevoren nagedacht en verschillende opties overwogen. Zo heb ik overwogen om hier een huis te huren en daar voor vertrek al mijn spullen neer te zetten.

Dat zou alleen een grote hap uit mijn budget betekenen, waardoor ik mezelf weer beperk. Zeker omdat ik niet weet hoelang ik wegblijf.

Wat als ik dit huis gelijk weer onderverhuur? Als ik langer dan een jaar wegblijf, dan bouwt die persoon ook rechten op en wie weet wat voor moeilijke situaties hieruit voortvloeien. Of denk ik nu alleen in rampscenario's?

Uiteindelijk bleek het huren van een huis niet zo simpel. In ieder geval niet via de WoningNet. Om te reageren op een woning in Amsterdam heb je minimaal een inschrijfperiode van twaalf jaar nodig.

In de vrijesectorhuur kan je in principe zo aan een woning komen, mits je een arbeidsovereenkomst hebt van minimaal zes tot twaalf maanden en je salarisstroken van de laatste drie maanden kunt overleggen. Laat ik nou net die arbeidsovereenkomst hebben opgezegd!

Ik heb ook even nagedacht om een andere goedkopere woning te kopen, maar die zoektocht heb ik snel voor gezien gehouden.

Nu de markt aantrekt is het fijn om mijn huis voor een hogere prijs te verkopen. Dat betekent ook dat de prijzen van andere koopwoningen ook stijgen. Dan blijft er dus geen budget over voor de wereldreis en dat is nu precies waarom ik mijn woning verkocht heb.

Ik heb ook zitten denken aan antikraak wonen. Ondanks dat de huur nog lager is dan de een sociale huurwoning, gaan de meeste instanties hier nog

een stapje verder. Je moet naast een arbeidsovereenkomst ook anderen vragen om garant voor je te staan of je moet aangedragen worden. Wat een onzin, laat maar!

Uiteindelijk kies ik ervoor om een groot deel van mijn spullen weg te geven, te verkopen, weg te gooien en een gedeelte op te slaan in een opslagbox.

De meningen van anderen

Ik heb mijn moeder die vanuit Suriname belt aan de lijn en ik val met de deur in huis: 'Mam, ik ga mijn huis verkopen.'

'Wat is er nu weer gebeurd met de burens? Kijk of je het niet op een andere manier kunt oplossen. Probeer het gewoon nog even.'

'Weet je mam, je kunt mij ook gewoon steunen in mijn beslissingen. Toen ik besloot mijn huur op te zeggen, en een huis te kopen stond je ook niet te springen van enthousiasme. Toch heb ik het doorgezet en ben je teruggekomen op je besluit. En nu kom je me vertellen dat ik het nog moet volhouden? Voor wie en voor wat?'

'Ja, maar Darryl, zeg nou zelf, het is toch wel erg drastisch om je huis te verkopen omdat de burens een beetje vervelend zijn?'

'Een beetje vervelend, dat is een understatement! Weet je wat ik doe mam, ik vaar mijn eigen koers en doe waarvan ik denk dat het mij dient. Dit gedoe met de burens ben ik zat en de grote confrontatie waar ik je over heb verteld, heeft dit besluit in gang gezet. Er zijn meerdere gebieden in mijn leven waar ik niet tevreden over ben en ook die gaan op de schop.'

'Oh,' zegt mijn moeder. 'Wat ga je dan nog meer doen?'

'Ik zit eraan te denken om mijn baan op te zeggen en een wereldreis te gaan maken. Mijn bedrijf zet ik dan 'on hold' en ik kan tijdens mijn reis gaan nadenken over wat ik wil gaan doen.'

Het is stil aan de andere kant van de lijn. 'Mam, ben je er nog?'

‘Ja,’ zegt ze. ‘Ik vind het nogal wat ... Nogal veel. Moet je hier niet eerst even goed over nadenken? En denk aan je pensioen als je je baan opzegt. Straks heb je een pensioengat.’

‘Tegen de tijd dat ik met pensioen kan weet ik niet eens of het pensioen nog wel bestaat in deze vorm. Bovendien ga ik niet tot mijn pensioengerechtigde leeftijd bij een werkgever zitten, puur omdat ik geen pensioengat wil. Meer voldoening halen uit mijn leven dan ik nu doe, dat is wat ik wil. Is dit alles wat het leven te bieden heeft?’

‘Werken en in je vrije tijd wat leuke dingen doen? Die mindset dat je blij moet zijn met je baan en veertig jaar werkt voor het liefst één werkgever om ‘straks’ te kunnen genieten is er een uit jouw tijd. Tijden zijn veranderd en ik ga mij hier niet door laten weerhouden. Dit zijn mijn plannen, of je het er nu mee eens bent of niet.’

‘Hmmm, oké. Hoelang ga je weg dan? Wat ga je doen als je terug bent?’

‘Ik weet het niet, komt tijd, komt raad. Ik ga ophangen.’

‘Oké, maar denk er alsjeblieft nog even goed over na.’

‘Mam, dat heb ik gedaan en dit is de uitkomst.’

Een paar dagen later komt mijn vader langs en ik ben in een goede bui. Het is heerlijk weer, alle klussen zijn af, ik heb al aardig wat opgeruimd en boven op zolder gestald. De eerste afspraken met makelaars staan en ik moet nu alleen nog de ramen lappen.

Het eerste waar mijn vader over begint is dat er geen parkeerplek is voor de deur. ‘Vind je het niet vervelend dat je niet vóór de deur kan parkeren?’

‘Ik heb al een tijd geen auto meer en bovendien is er om de hoek vaak nog plek zat.’

Hij gaat zitten op de bruine eenpersoonsfauteuil en plaatst zijn vinger-
toppen tegen elkaar, fronst zijn voorhoofd en begint rond te kijken in de woonkamer.

‘Wil je wat drinken, pap?’

‘Nee, dank je. Het schiet al aardig op.’

‘Ja, inderdaad. Over een paar dagen komt de eerste makelaar langs.’

‘Vind je het niet jammer dat je weggaat? Het is een leuke locatie, dicht bij de snelweg en vlak bij het Westerpark.’

‘Het is inderdaad een leuke locatie, en het is tijd voor mij om te gaan.’

‘Is het niet verstandig om eerst een ander huis te kopen? Je hebt straks kapitaal. Dan zoek je een andere baan en dan is het toch ook goed?’

‘Nee, pap, dan is het niet goed, want dit is wat jij wilt dat ik doe. Dit gaat over mij. Dit is mijn leven en niet dat van jou. Jij gaat voor zekerheid. Al die opgebouwde zekerheid, wat heeft het me nu gebracht qua geluk, qua voldoening?’

‘Hmmm, ik weet het niet hoor, ik zou het niet doen. Je gaat zo’n onzekere toekomst tegemoet. Wat ga je doen als je terugkomt? Waar ga je dan weer aan de slag? Waar ga je dan wonen?’

‘Ik weet het niet en wie zegt dat ik terugkom?’

Van deze opmerking schrikt hij. ‘Kom je niet meer terug naar Nederland?’

‘Ik laat alles open,’ reageer ik kortaf. ‘Voor nu weet ik niet hoelang ik ga, óf ik terugkom, en áls ik terugkom wanneer dat is.’

Ik zie aan alles dat mijn vader zich niet prettig voelt bij de wetenschap dat ik misschien niet meer terugkom en hij gaat enigszins ongemakkelijk verzitten.

‘Maar wat gebeurt er dan met mij?’

‘Hoe bedoel je, wat gebeurt er dan met jou?’

‘Nou, als ik ziek word bijvoorbeeld dan ben jij er niet. Hoe moet het dan verder?’

‘Sorry pap, maar ik ga niet hier in Nederland blijven voor een mogelijk toekomstscenario. Bovendien is dit mijn leven en jij hebt dit te accepteren.’

‘Ja, het is inderdaad jouw leven, maar ik vind het niet prettig.’

‘Ik weet dat je dit niet prettig vindt. En je kunt het accepteren of niet.’

‘Uiteindelijk heb je jezelf ermee als je het niet accepteert. Jij vindt dat anderen moeten veranderen zodat jij je prettig voelt en het is juist andersom. Jij zult zelf moeten veranderen om je prettig te voelen zonder dat anderen hier een aandeel in hebben.’

‘Wat bedoel je hiermee?’

‘Nou, precies wat ik zeg. Jij verwacht dat een externe factor waar jij je aan ergert zich anders gaat gedragen. Je wilt dat IK van mening verander zodat JIJ je gelukkig voelt en dat gaat niet gebeuren. Zoek het bij jezelf en niet bij een ander!’

Enigszins ontevreden met mijn antwoord kijkt hij door het raam naar buiten.

‘Mag ik een sigaretje roken?’

‘Je weet dat ik dat niet fijn vind, maar als het echt moet kun je op het balkon roken met de balkondeur dicht.’

Mijn vader loopt licht voorovergebogen naar de keuken, doet de balkondeur open en gaat IN de deuropening staan roken.

‘Pa,’ snauw ik. ‘OP het balkon gaan staan en niet IN de deuropening. Ik wil die sigarettenstank niet in huis hebben.’

Na vier teugen heeft hij genoeg en gooit de peuk in de vuilnisbak.

‘Ik ga,’ zegt hij.

‘Ok, ik houd je op de hoogte.’

De overdracht van mijn huis

Na het afscheid bij de provincie kon ik niet op mijn lauweren rusten, want het huis moest leeg en alle spullen moesten naar de opslagbox verhuisd worden.

Het is in de avond van 29 juni 2017. Ik zit uitgeput op de grond van mijn lege en schoongemaakte appartement een afhaalmaaltijd te eten en in gedachten afscheid te nemen van mijn appartement.

Ik heb alles verhuisd met de auto van mijn vader. Ook ben ik nog op en neer gereden naar Eindhoven. Een collega heeft mij aangeboden dat ik tot mijn vertrek in haar huis kon verblijven. Van daaruit kan ik dan alle eerste tickets en hostels gaan regelen als het geld eenmaal op mijn rekening staat.

Vermoeid van de lichamelijke inspanningen loop ik langzaam naar het hotel in de buurt van mijn appartement waar ik voor één nacht een overnachting heb geboekt.

Ik ben zo verschrikkelijk moe. Zodra mijn hoofd het kussen raakt ben ik weg.

Het klinkt tegenstrijdig maar het voelt als vrijheid om straks mijn huis over te dragen. Hiermee kan ik ook het stukje onveilige thuishaven, confrontaties en gedoe met de burens compleet loslaten en de lessen die ik hiervan geleerd heb omarmen.

De volgende ochtend gaat de wekker om kwart voor zeven. Ik spring onder de douche en maak me op mijn gemak klaar. Snel ontbijten en zo rond kwart voor acht loop ik weer naar mijn appartement. De makelaar en de kopende partij arriveren op hetzelfde tijdstip als ik. We lopen gezamenlijk naar binnen en beginnen bij de zolder voor de laatste inspectieronde. Daarna het appartement en dan door naar de notaris.

Zodra ik de leveringsakte heb getekend overhandig ik de sleutels van het appartement met de allergrootste glimlach. Ik voel me vrij als een vogel en daarnaast overheerst ook een gek gevoel dat ik nu geen eigen plek meer heb.

Ik heb nu nog één ding te doen. Mijn trouwe tweewieler moet ik ook kwijt. Het is me niet gelukt om mijn fiets te verkopen op Marktplaats. En de paar fietsenwinkels waar ik een paar weken geleden ben langsgereden wilden er geen geld voor geven.

Ik kan mijn fiets voor de deur laten staan maar dan wordt hij op een gegeven moment weggehaald. Aan stallen voor onbepaalde tijd zitten weer kosten vast, dus de enige oplossing die me nu te binnen schiet is om 'm naar het grofvuil te brengen.

Ik rijd naar het inleverpunt voor grofvuil achter station Amsterdam Sloterdijk. Ik stap van mijn fiets af en zeg tegen de man die bij de slagboom zit te genieten van de zon: 'Ik wil mijn fiets hier inleveren, in welke container kan ik hem kwijt?'

De man kijkt verbaasd op. 'Weggooien? Vet zonde, man! Die fiets ziet er hartstikke goed uit.'

'Ja, weet ik, maar ik wil 'm echt wegdoen.'

'Nou, geef maar hier, dan gebruiken wij hem wel als boodschappenfiets.'

'Ok,' zeg ik. 'Top geregeld!'

Ik zet mijn fiets op de standaard, en zeg: 'De sleutel zit erin, bedankt.'

'Nee, jij bedankt,' schreeuwt hij mij na.

Ik draai me nog een laatste keer om en ik zie dat hij de fiets uitvoerig aan het inspecteren is. Het is goed zo, denk ik. Op mijn gemak loop ik naar station Sloterdijk en pak de trein richting Eindhoven.

De voorbereidingen voor de reis

Eindhoven is een stad waar ik totaal geen binding mee heb of voel. Niet zo gek als geboren en getogen Amsterdammer. Als ik het appartement binnenstap ben ik in ieder geval blij dat ik ergens terecht kan. Er zit ook een groot winkelcentrum vijf minuten wandelen van het appartement dus dat is fijn.

Op maandag staat het geld van het huis op mijn rekening. Nu kan ik de eerste plannen omzetten in daadwerkelijke boekingen.

Mijn eerste bestemming is Suriname. Dat ticket heb ik al een tijd geleden geboekt. Daarna ga ik met mijn moeder door naar Brazilië. En daarna ga ik alleen verder en vlieg ik in oktober door naar Afrika.

De groepsreizen in Afrika vertrekken op bepaalde data en ik moet er dus voor zorgen dat ik tegelijk aankom met de groep. Hierdoor zorg ik er onbewust voor dat mijn tijdsschema in Zuid-Amerika onder druk komt te staan.

De regelaar in mij heeft er moeite mee om gewoon te relaxen en niet te ver vooruit te plannen. Het leven loopt toch nooit zoals je het plant.

Voor de landen in Afrika boek ik twee georganiseerde reizen. Ik ben er niet gerust op dat reizen als vrouw alleen in Afrika mij goed afgaat. Die onzekerheid speelt nu nog een te grote rol om het anders aan te pakken. Daarnaast, als ik in mijn eentje dingen wil doen zoals gamedrives en de gorilla's bezoeken, dan loopt het aardig in de papieren. Je hebt een chauffeur nodig, een gids, auto, entreprijs voor het park, overnachting, eten, drinken etc.

Als ik met een groep meega, dan kan ik alles zien wat ik wil, hoef ik zelf niets te regelen én het is een stuk voordeliger. Daarnaast heb ik een groep om me heen waarmee ik kan kletsen en mijn ervaringen kan delen.

Voor Azië besluit ik te beginnen in Thailand. Ik heb er geen visum voor nodig in tegenstelling tot voor de meeste andere Aziatische landen. Ik boek alleen een hotel in Bangkok voor de eerste vier dagen en meer niet.

De test van het universum

Heb jij wel eens momenten in je leven gehad dat je dacht dat je werd getest door het universum?

Ik krijg dé test van het universum één week voor vertrek. Het was meer een vraag om bevestiging dan een test of ik dit plan echt wilde doorzetten. Een goede vriend van mijn vader belt mij op om me te vertellen dat mijn vader in het ziekenhuis ligt. Hij had het er nog een paar maanden geleden over. Alsof zijn vraag door het universum beantwoord is.

Een vriendin biedt mij aan om in haar appartement te verblijven in Almere. Dat scheelt, want elke dag van Eindhoven naar Amsterdam is toch weer andere koek.

Mijn vader heeft het moeilijk met mijn besluit om een wereldreis te gaan maken. Maar toegeven aan andermans wensen heb ik voor mijn gevoel lang genoeg gedaan. Terugkomen op mijn besluit zorgt ervoor dat alles weer bij het oude blijft, en dat is niet wat ik wil.

Ik wil verandering, vrijheid en onvoorwaardelijk kiezen voor mezelf vanuit mijn wensen en mijn eigen verlangens in plaats van die van een ander. Deze gebeurtenis vraagt om een stevig besluit.

Ga ik écht op wereldreis en kies ik honderd procent voor mezelf? Of laat ik me uit het veld slaan en doe ik wat iemand anders van me verwacht?

Alles in mij voelt dat ik deze reis moet gaan maken. Ik ben zo dichtbij. Alles staat in de startblokken.

De laatste week reis ik elke dag op en neer naar het ziekenhuis. Op de dag voor mijn vertrek sta ik aan mijn vaders bed.

‘Pa, ik vertrek morgen. Ik vind het heel vervelend om te zien dat het niet goed met je gaat, maar ik ga niet blijven. Ik ben je dochter en ik heb mijn eigen leven. Het is niet mijn taak om te zorgen dat jij je goed voelt vanbinnen. Dit moet je zelf doen. Dit is jouw les en niet die van mij.’

Ik voel aan alles dat ik deze reis nodig heb en ik kies voor mezelf. Dit voelt als een test van het universum of ik dit echt wil doorzetten. En ik zeg met elke vezel JA tegen dit avontuur!’

Suriname

Twee blauwe kadetjes

Het is 25 juli 2017. Ik sta bij de gate om te boarden. De allereerste vlucht van mijn wereldreis en na deze zullen nog velen volgen. Eerste stop is Suriname.

Zodra we op Zanderij landen en ik het vliegtuig uitloop, valt de warmte als een deken om me heen. Mijn moeder komt me samen met mijn tante ophalen. Ik ben geboren en getogen in Nederland dus is het voor mij altijd weer even wennen als ik in Suriname ben. De warmte, de stoffige zandwegen, de no spang-houding wat zoveel betekent als 'maak je niet druk'. De luid geanimeerde gesprekken tussen familieleden na een lang weerzien en de veel te harde muziek die komt uit de speakers van de minivans die pas gelande passagiers staan op te wachten. In de taxi word ik bijgepraat over het dagelijks leven hier.

Als ik hier op vakantie ben wil ik in ieder geval één plek zien waar ik nog niet ben geweest. Dit keer wil ik naar Ston Island en Brownsberg. Ston Island is een schiereiland aan het Brokopondostuwmeer. Het meer is ontstaan nadat ze ruim 1500 vierkante kilometer aan tropisch regenwoud onder water hebben gezet om in de energiebehoefte te kunnen voorzien voor de bauxietmijnbouw.

De dorpen die voorheen in het stuwmeer stonden zijn verplaatst. Of misschien staan de dorpen nog op de bodem van het meer. Fascinerend en typerend zijn de boomstronken die nog rechtop in het water staan. Het tropisch hout rot niet onder water, omdat er geen zuurstof bij kan. De boomstronken die boven het water uitkomen zijn gestorven en dat geeft een bijzonder en typerend beeld aan het stuwmeer.

Het is heel lang geleden dat ik naar Brownsberg ben geweest en de herinneringen van toen wil ik weer ophalen. Ston Island ben ik nog nooit geweest dus dat is weer een stukje van Suriname dat ik mag verkennen.

Een van de meest levendige herinneringen die ik heb, is die van mezelf als achtjarig meisje voor het eerst op vakantie in Suriname. Met de grootste verbazing vroeg ik me af waarom de vele muggen, vliegen, kakkerlakken en andere insecten tien keer zo groot waren als in Nederland. Als klein meisje moest ik wennen aan de constante warmte, dat er alleen maar ijskoud water was om mee te douchen én die ellendige muggenbulten over mijn hele lichaam.

Ook kan ik me herinneren dat ik met mijn moeder naar Brownsberg ging en dat we in de vroege ochtend, tegen een uur of half vijf, gewekt werden door het gebrul van de brulapen. Van de wandeling naar de Irene- en Leo-watervallen kan ik me niets meer herinneren. Tijd om hier verandering in te brengen.

Altijd als ik Suriname bezoek maak ik een excursie. Ik had een nicht gevraagd of ze het leuk vindt om naar Brownsberg te gaan met mij. Ze vond het een leuk idee en dus heb ik alles online geregeld.

Brownsberg is onze eerste stop en samen met de andere groepsgenoten lopen we het regenwoud in. Het is er ontzettend broeierig. Na een uur wandelen komen we op een splitsing waar een verweerd bordje aan een boom hangt. Voor de Leo-watervallen moeten we naar links en voor de Irene-watervallen de andere kant op. De Leo-watervallen zijn het dichtstbij en wij kiezen ervoor om samen met de gids eerst naar de Leo-watervallen te gaan. De groep splitst zich in tweeën.

We horen het kletterende water dat neerkomt op de rotspartijen in het water al in de verte. Als we de waterval zien, moeten we alleen nog naar beneden via een smal steil pad bezaaid met bladeren. De gids gaat eerst en ik volg. Zodra ik mijn voet neerzet, verlies ik mijn grip en val keihard met mijn billen op een uitstekende boomstronk ...

‘AUW,’ schreeuw ik uit.

Eigenwijs als ik ben vond ik het onnodig om goede wandelschoenen te kopen voor mijn vertrek. Want ach, ik zou niet zo heel veel gaan hiken. Dat dit een van de vele hikes zou zijn die ik de komende achttien maanden zou

maken had ik van tevoren niet bedacht. De gids komt toegesnel en biedt me ondersteuning. Uiteindelijk bereik ik glibberend en glijdend de waterval.

Ik neem alleen de moeite om mijn gympen en sokken uit te doen. Daarna loop ik zo met kleren en al het ijskoude water in om af te koelen. Ook goed als een soort natuurlijke icepack voor de billen.

‘Ben ik eigenlijk weleens eerder keihard op mijn bek gegaan?’ vraag ik mezelf af als ik onder de waterval zit af te koelen.

In mijn ervaring ben ik écht op mijn bek gegaan met mijn eerste onderneming. Ik was vreselijk onzeker als ondernemer en over mijn eigen kunnen. Daarnaast was ik continu op zoek naar bevestiging van andere Davis-counselors die hun baan al hadden opgezegd en klant na klant aan zich wisten te binden.

Bij mij stakte het qua klanten, want dat stukje ‘verkopen’ ging niet vanzelf, I sucked at it. En als ik echt eerlijk ben, ben ik nooit echt over dat stukje falen heen gekomen. Ik heb het in ieder geval geprobeerd, vier jaar lang en nu was het tijd om het los te laten. Tijd om die momenten die ik als pijnlijk, moeizaam en stroperig heb ervaren los te weken en te laten gaan.

Terwijl ik me dit realiseer, vloeit de pijn in mijn lichaam weg met het water dat met een enorme kracht en als een constante stroom over mij heen buldert. Het proces van loslaten is begonnen.

Het is tijd voor de Irene-watervallen. Met lichte tegenzin kom ik onder de verkoelende waterval vandaan en loop naar de kant om mijn schoenen en sokken weer aan te doen.

Na het avondeten gaan we nog vissen op piranha's. Met geïmproviseerde hengels bestaande uit een lange stok met een plastic touw eraan, spiesen we kippenvelletjes aan onze haakjes. We hoeven niet lang te wachten want binnen no-time beginnen ze te knabbelen aan het aas.

‘Dit wordt ons ontbijt morgenochtend,’ zegt de gids lachend.

Die piranha's zien er eng uit van dichtbij, en ze zijn niet eens zo heel groot. Maar ondanks hun grootte onderschat ik niet wat ze kunnen aanrichten met hun vlijmscherpe kleine tanden en rode ogen.

Van slapen komt het niet want mijn nicht zaagt in één nacht het hele regenwoud om. Dat is toch wel een andere ervaring dan gewekt worden door brulapen in de vroege ochtend. Om half zes geef ik het op, dan maar brak onder de koude douche om goed wakker te worden. In de badkamer zie ik twee enorme bloeditstortingen op mijn beide kadetjes ... Nou, dat begint goed, mijn wereldreis ... Not!

In de ochtend varen we over het Brokopondomeer. Wat een bizarre gedachte dat onder het meer waar we nu varen meerdere dorpen waren. Het enige wat er nu dus te zien is zijn de bizar gevormde boomtakken die boven het water uitsteken. We varen ook langs een plek waar op kleine schaal goud wordt gedolven. De opgegraven aarde wordt gespoeld met kwik zodat het goud zich hieraan hecht. Daarna wordt het klompje van kwik en goud verhit zodat alleen het goud overblijft. De gids is zeer verontrust over het uiterst negatieve effect van de verdamping van kwik op de gezondheid van met name de vissen en andere flora en fauna. Niet te vergeten de gezondheid van de mensen die hier wonen. Waar gaat dat heen in de toekomst?

Wanneer de avond valt worden we afgezet bij 't Vat, een hele bekende bar in het centrum van Paramaribo. Het was een avontuur en ik heb nieuwe herinneringen kunnen maken. Dit keer zonder brulapen, maar met twee pijnlijke blauwe kadetjes en een gebroken nacht aan het Brokopondomeer!

Brazilië

Welkom en geniet van je reis

Ik maak samen met mijn moeder een rondreis door Brazilië en we beginnen in Belém en eindigen bij de Iguaçu-watervallen.

Na Belém is onze volgende stop Olinda. We vliegen eerst naar Recife en vanuit hier nemen we de taxi naar Olinda. Als we hier 's avonds aankomen bij ons hotel is er vóór de deur een klein carnavalsfeest met een voltallige band.

Mensen met de mooiste kostuums dansen en laten zich meevoeren op de muziek. De straat loopt vol met toeschouwers en iedereen geniet zichtbaar van de muziek en de dansers. Alsof het zo moest zijn. Het gevoel dat ik erbij krijg is 'welkom in Brazilië, Darryl en geniet van je reis'.

De volgende dag breng ik een bezoekje aan een klein museum dat boven een restaurant tegenover het hotel zit. Als ik binnenloop en zeg dat ik voor het museum kom, zie ik een soort opwinding bij de wat mollige en vriendelijke dame die mij tegemoet komt.

Ze maakt een gebaar dat ik mee kan lopen naar de balie waar ik betaal voor het entreekaartje. Dan vraagt ze in haar beste Engels of ik wellicht een rondleiding wil van degene die de carnavalspoppen heeft gemaakt.

'Ja, leuk,' reageer ik.

Ze verdwijnt achter een rood-wit geblokt gordijntje en even later loopt ze samen met een vriendelijk uitziende brildragende man het keukentje uit. De man loopt met een grote glimlach op mij af, steekt zijn hand uit en stelt zich voor.

'Mijn naam is Diego, ik ben de eigenaar van het museum en de ontwerper van de poppen. Het is een eer om een rondleiding te mogen geven aan u. Waar komt u vandaan?'

BLOCO CARNAVALESco
B.B. NA FOLIA

BANCO DO BRASIL
Capibão

‘Ik kom uit Nederland.’

‘Oh, echt? Wat leuk.’

Ik volg Diego via de smalle trap naar boven.

Boven is een kleine ruimte waarin Diego al zijn verschillende carnavalspoppen heeft tentoongesteld. Hij legt mij in zijn beste Engels uit hoe hij is begonnen met het maken van die poppen. Hij is eigenaar van het restaurant en de ruimte boven het restaurant werd niet gebruikt. In zijn vrije uurtjes stopt hij al zijn passie en energie in het maken van zijn carnavalscreaties. Als hij de creaties had gebruikt tijdens de carnavalsoptocht vond hij het zonde om ze weg te gooien. Hij besloot om ze tentoon te stellen in de ruimte boven het restaurant.

Van zijn eerste carnavalspoppen waren meerdere mensen erg onder de indruk en die hebben geleid tot zijn eerste betaalde opdracht elders in het land. En nu wordt hij zowel nationaal als internationaal gevraagd voor verschillende projecten, om mee te denken of om zelf te creëren.

Vol trots vertelt hij dat wat begonnen is als een hobby, nu zijn werk is, waar hij van geniet met volle teugen. Het verhaal achter de creaties en de details in de poppen maken dat ik het een heel leuk en boeiend museumbezoek vind. Waar krijg je tegenwoordig nog persoonlijke begeleiding van de creator zelf!

Het leven is wat jij ervan maakt en te allen tijde kan je er een groot feestje van maken. Diego heeft zijn hart gevolgd en met het doel iets moois te geven en te doen waar hij gelukkig van wordt. Daardoor zijn er mooie kansen op zijn pad gekomen.

Ik ben het gedeeltelijk met hem eens dat je je eigen leven kunt creëren. Maar je kunt pas ongedwongen creëren als je een zekere mate van basiszekerheid hebt. Als je aan het overleven bent, en niet weet wanneer je weer kan eten of niet weet waar je kan slapen, dan word je daardoor zo in beslag genomen dat er geen ruimte is om stil te staan bij een mooier, rijker leven.

Deze wereldreis is het begin van een nieuwe fase in mijn leven. Mijn ratio heeft mij ver gebracht in het leven. Nu wordt het tijd om het stokje over te dragen aan mijn hart en intuïtie. Dat is nu nog een rationele beslissing. En ik zet de intentie om een verschuiving te maken, om met mijn hart beslissingen te maken. Dat zal gedurende deze reis zich zeker gaan ontwikkelen.

Wie goed doet, goed ontmoet

Van tevoren had ik me voorgesteld dat de favela's er net zo uit zouden zien als de townships in Zuid-Afrika. Mensen wonend in van hout of van zinkplaat opgetrokken huizen. Dat is voor een groot gedeelte waarheid. Waar mijn moeder en ik geen rekening mee hadden gehouden, was dat de favela's en de betere buurten vaak ook naadloos in elkaar overlopen.

Overdag maken we een wandeling in Salvador de Bahia om de buurt een beetje te verkennen. Zonder er erg in te hebben zijn we een favela ingelopen. Een op het oog normale wijk met van steen opgetrokken appartementen, met hier en daar wat vervallen huizen ertussen. Overal waar ik kijk zie ik hekken voor de deuren en ramen. Dat zien we overal dus dat is niet echt een hint. Er is niet echt een duidelijk zichtbare grens dat we nu een favela inlopen. We zien geen herkenningspunten van gebouwen waar we al eerder voorbij zijn gelopen. We zijn duidelijk verdwaald.

We zien twee mensen een huis uit komen en we grijpen dit moment aan om naar de weg te vragen. We laten onze plattegrond zien en wijzen aan waar ons hotel zich bevindt. Het meisje kijkt zorgelijk op van de kaart.

Ze spreekt redelijk Engels en ze gebaart ons om te blijven wachten. Haar moeder staat met een versierde taart van drie lagen te wachten bij de auto die klaarstaat. Na kort overleg stapt haar moeder in en rijdt weg, terwijl het meisje naar ons toe loopt.

'Mijn moeder vindt het goed als ik met jullie meeloop naar het hotel zodat ik weet dat jullie goed terecht zijn gekomen. Jullie lopen nu in een favela,' zegt

ze. 'Ik kan jullie wel uitleggen hoe jullie moeten lopen maar als jullie verkeerd lopen en er gebeurt iets dan wil ik dit niet op mijn geweten hebben.'

'Oh, echt? Zijn we in een favela?' Ik kan het niet geloven en kijk nog een keer om me heen. 'Ik dacht dat een favela een wijk was zoals je die langs de snelweg ziet. Huisjes van hout en zink.'

Ze kijkt me een beetje verwonderd aan.

'Zoals je ziet zijn dit geen huizen van hout en zink maar dit is wel een slechte buurt om te wandelen, zeker voor toeristen zoals jullie. Waar komen jullie vandaan?'

Als we na twintig minuten wandelen bij het hotel zijn, loopt ze mee naar de receptie, zegt iets in het Portugees tegen de vriendelijke man bij de receptie en zegt ons dan gedag. We bedanken haar en voor we er erg in hebben is ze alweer weg.

Dit zet mij aan het denken: wanneer heb ik iets belangeloos gedaan voor een ander zonder hier iets voor terug te verwachten?

Ik ben in 2015 begonnen met het doneren van €15 tot €20 aan een doel, is wat op dat moment bij mij resoneert. Het zat nog niet echt in mijn systeem dus het werd een keer in de zoveel tijd, in plaats van maandelijks.

Daarnaast had ik een excuus: als het een maand niet uitkwam, dan deed ik het niet. Toen ik hier pas mee begon had ik steeds in mijn achterhoofd: het komt op een of andere manier terug. Maar ook dit versluiert de magie van het gewoon geven, écht belangeloos geven. Het hoeft ook niet altijd geld te zijn. Het kan ook tijd en aandacht zijn. Net zoals het meisje ons heeft gegeven, haar tijd en aandacht en haar verantwoordelijkheidsgevoel om goed voor ons te zorgen.

Tijd om te laten bezinken hoe ik dit meer kan verweven in mijn leven. Kleine daden om iemand te helpen, al is het soms maar een glimlach. Je weet niet of de persoon die je tegenkomt dat net even nodig had om zich gezien te voelen.

Alles komt samen

De reis door Brazilië eindigt bij de Iguacu-watervallen². We hebben ruim twee dagen voor de watervallen ingepland. Een dag voor de Argentijnse kant en een ochtend voor de Braziliaanse kant. We beginnen aan de Argentijnse kant waar het grootste gedeelte van de watervallen ligt. In mijn optiek ook het indrukwekkendste gedeelte. De routes zijn goed aangelegd en we lopen richting de waterval die 'La Garganta Del Diablo' heet. De Duivelskeel. Wat een naam voor een waterval.

Mijn moeder is halverwege op een bankje gaan zitten. Als ik aankom bij de watervallen en een goed plekje heb veroverd, heb sta ik met open mond te kijken naar dit overweldigende watergeweld. De woeste watermassa van alle andere watervallen lijkt hier samen te komen bij de Duivelskeel.

Ineens krijg ik een inzicht. Alles wat ik in mijn leven heb gedaan komt op een gegeven moment samen, hoe onsamenhangend sommige gemaakte keuzes ook lijken. Pas achteraf weet je waarom je iets hebt gedaan. En soms kan het zijn dat je niets meer doet met een studie of opleiding, maar gaat het om de uitdagingen die je hebt overwonnen, de kwaliteiten die je hebt ontwikkeld en de contacten die je daar hebt gelegd. Die ene persoon die je later op je pad weer verder helpt.

Net als zo'n tekening met nummertjes waar je de lijntjes moet trekken naar het opeenvolgende nummer. Pas achteraf zie je wat voor figuur het is. Pas aan het einde van ons leven weten wij aan wat voor figuur wij ons hele leven hebben gewerkt.

De keuzes die ik in het verleden maakte en die ik nu maak komen langzaam samen tot mooie inzichten. Het inzicht dat alles op een gegeven moment samenkomt laat ik goed tot mij doordringen en ik vertrouw erop dat alles goed komt en ervaar een sterk en diep gevoel van rust en overgave.

² De Iguacu-watervallen zijn een complex van watervallen op de grens van Argentinië en Brazilië.

Peru

Mijn vasthoudendheid getest

Machu Picchu³ is fantastisch maar het is alweer tijd om te vertrekken. De trein vertrekt op tijd vanuit Aguas Calientes en drie uur later kom ik aan in Poroy. Voordat ik een taxi pak informeer ik eerst op het station hoeveel een rit kost naar Cuzco. Tussen de 25 en 30 sol⁴ zou de rit mogen kosten en niet meer.

Ik heb het al een paar keer meegemaakt dat taxichauffeurs me eerst in hun taxi 'lokken' met een lagere prijs en dan als we vertrokken zijn, ze nog een keer gaan onderhandelen. Er zijn drie taxichauffeurs die 40 sol willen en die laat ik links liggen. Eén chauffeur zegt dat hij 30 sol vraagt, top!

Eenmaal onderweg begint de taxichauffeur wat te kletsen over van alles en nog wat en ik luister er met een half oor naar. Ineens verandert hij van onderwerp en gaat weer opnieuw onderhandelen over de prijs.

Ik heb er geen geduld voor vandaag om hier op een vriendelijke manier mee om te gaan.

'NEE, meneer, je zei 30 sol en dát is de prijs waarvoor je het doet en ik betaal geen cent meer!'

Hij is stil van mijn reactie en dringt niet meer aan. Hij geeft wel gas bij na mijn reactie en het geklets over van alles en nog wat is over.

De rest van de rit rijdt hij als een malloot naar Cuzco. Als we aankomen bij mijn hotel weet hij niet hoe snel hij mijn koffer uit de kofferbak moet halen, smijt hij de achterbak dicht en gaat achter het stuur zitten. Mijn koffer wordt

3 Machu Picchu is een beroemde verborgen ruïne van een Inca-stad in Peru.

4 De sol is de Peruviaanse munteenheid.

in ontvangst genomen door de receptionist die naar buiten is gesneld toen hij de taxi met gierende banden hoorde aankomen.

Ik overhandig de taxichauffeur exact 30 sol. 'Geen fooi voor jou,' denk ik bij mezelf. Ik bedank hem kortaf, hij knikt en rijdt weer met gierende banden weg.

Misschien is dit een les in vasthoudendheid en mag ik leren van al die situaties waarin mensen terugkomen van hun afspraak. Het begint wel een trend te worden. Steeds weer komt er een situatie naar voren waarin ik word uitgedaagd om wat meer op mijn strepen te gaan staan.

Een stevig besluit nemen en hierbij blijven zorgt voor focus en een duidelijke richting waar ik naartoe wil. Het is veel fijner om gelijk duidelijk te zijn. En het besef dat niet iedereen mij aardig hoeft te vinden als ik mijn mening uit, geeft rust. Als ik maar gewoon een grens stel en duidelijk maak: tot hier en niet verder.

Bolivia

In de huid gekropen van een mijnwerker

Morgen ga ik de actieve (en volgens de gids geen toeristische) mijn 'Cerro Rico'⁵ bezoeken.

Om 08:30 zit ik in het boekingskantoor waar ik de excursie heb geboekt. Er zijn in totaal drie mensen voor de tour en ik ben de enige die een Engelssprekende gids heeft gevraagd. Mijn Spaans is aardig, maar een uitleg in rap Spaans over de mijnen en de mijnwerkers is een brug te ver.

We lopen naar het busje dat ons naar de mijn brengt en als we zitten stapt er een man in die blijkbaar mijn gids wordt. We gaan ons eerst omkleden in een woonhuis en op de binnenplaats hangen de outfits die we worden geacht te dragen.

We krijgen instructies mee over wat we vooral wel en niet mogen doen in de mijn. Bij aankomst in de mijn moeten we vooral stevig doorlopen en ik mag niet overal foto's maken want ik zou in de weg kunnen staan van de mijnwerkers. Te alle tijde moet ik mijn helm ophouden en dicht bij mijn gids blijven. Na de instructies is het tijd voor boodschappen.

De mijnwerkers zijn zelfstandigen en ze moeten alles zelf aanschaffen. Als je op visite gaat bij iemand wil je ook niet met lege handen aankomen. Dus gaan we boodschappen halen bij de mijnwerkers-supermarkt.

Het is een klein, donker, stoffig winkeltje. Het ruikt er een beetje bedompt en er ligt van alles in de schappen. Van frisdrank, cocabladeren⁶, verschillende soorten gereedschap, tot dynamiet aan toe. Ik koop twee flessen frisdrank

5 Cerro Rico is een mijn vlak bij de stad Potosí, waar tot op de dag van vandaag nog steeds mineralen worden gewonnen.

6 Het blad van de cocaplant (*Erythroxylum coca*) wordt gebruikt tegen hoogtezieke en om hongergevoel tegen te gaan. Door er op te kauwen veroorzaakt dit een licht stimulerend effect, net als koffie. Het is tevens de grondstof voor cocaïne.

en twee staven dynamiet om weg te geven. Als ik heb afgerekend pak ik een staaf dynamiet vast. Ik kijk er vol bewondering naar. Een langwerpig voorwerp met een donkerbruin omhulsel wat aanvoelt als zo'n Cubaanse sigaar. Een beetje ruwe structuur. En in het midden hangt een lange zwarte lont. Zoiets kleins en toch is dit zo ontzettend krachtig. Wanneer koop je nu even tussen neus en lippen door een paar staven dynamiet omdat je op 'visite' gaat? Dit is zo gek.

We zitten weer in het busje en rijden naar de Cerro Rico. Als we eenmaal op 4800 meter hoogte bij de ingang staan vliegt het stof mij om de oren.

Er is één spoor dat alle mijnwerkers gebruiken. De karretjes die om en nabij twee ton wegen worden voortgeduwd door twee mannen en één man rent voor het karretje uit om anderen te waarschuwen dat er een volle kar aankomt. Een volle kar heeft altijd voorrang op een lege kar. Het team met een lege kar gooit zijn kar met grof geweld van het spoor af om zo de volle kar te laten passeren, die met een hoge snelheid weer doorrijdt. Als de volle kar voorbij is, moeten ze de lege kar weer op het spoor zetten en met hoge snelheid naar hun plek rijden voordat ze weer hun kar van het spoor af moeten gooien.

We lopen gelijk achter een lege kar de mijn in. Het is aardedonker en mijn ogen moeten echt even wennen. Mijn gids loopt met zo'n hoge snelheid achter de lege kar aan, dat ik hem licht rennend bij moet houden. Om de haverklap herhaalt zich het ritueel van de lege kar die van het spoor wordt gegooid en we drukken ons tegen de uitgehakte rotswand als er weer een volle kar voorbijkomt. Ik ben nog geen tien minuten in de mijn en ik ben nu al buiten adem. De hoogte en het stof spelen zeker een rol.

Na een kwartier slaan we een zijweg in. Ik ben blij dat het tempo wat verlaagt want ik heb mijn hoofd al twintig keer gestoten en loop continu binnensmonds te schelden. Mijn gids heeft niet een keer op of om gekeken of gevraagd hoe het gaat. Nu snap ik waarom een helm verplicht is. Mijn gids is een meter vijftig, heeft nergens last van en loopt overal onderdoor.

We gaan zitten op een rots en de gids legt uit hoe het leven van een mijnwerker eruitziet, wat de leeftijdsverwachting is, wat er gebeurt als de man overlijdt en de vrouw alleen achterblijft, en welke gevolgen het heeft voor de kinderen als hun vader overlijdt.

We gaan nu een niveautje dieper de mijn in. We klimmen naar beneden via een trap waarvan er heel veel treden ontbreken. Daarnaast staat de trap erg onstabiel. Balancerend over een aantal houten balken die over een groot gapend gat zijn gelegd, loop ik naar de overkant. Alle mijnwerkers werken in groepen van drie mannen en die hebben hun eigen werkgedeelte in de mijn. We stuiten na een paar minuten op een groep mijnwerkers.

Ze volgen een ader van zilver. Een iemand hakt de stenen uit, de ander selecteert de goede van de slechte stenen. De goede stenen worden naar een hoek gesjouwd en de slechte stenen worden op een hoop gestapeld in een andere hoek. De derde mijnwerker sleept alvast de goede stenen naar een hoger niveau.

‘Morgen gaan ze alle stenen naar boven sjouwen en dan met zo’n karretje de mijn uit rijden,’ zegt mijn gids.

Als hun vrachtwagen vol is rijden ze naar een raffinaderij. Deze betaalt de mijnwerkers per kilo uit voor goed gesteente en de winst delen ze als groep.

Hier laten we het dynamiet en de frisdrank achter. Voordat we ons naar de uitgang begeven gaan we nog langs ‘El Tio’ een soort geest waar de mijnwerkers in geloven en van alles aan vragen. Een goede dag met goed gesteente, dat ze weer veilig boven komen aan het eind van de dag, een goede gezondheid, noem het maar op. Ze offeren dan cocabladeren en alcohol. Eten doen ze de hele dag niet. Ze teren op de cocabladeren die ze in hun mond stoppen om het hongergevoel op te vangen. Alle mijnwerkers lopen hier rond met bolle wangen. Ik kan me niet voorstellen dat ik dagelijks tussen de acht en twaalf uur per dag niet kan eten! En dan ook nog zwaar lichamelijk werk doen, onder barre omstandigheden zoals slechte bescherming tegen het stof, geen veiligheidsmaatregelen en het instortingsgevaar van de Cerro Rico.

Ze eten gedurende de werkdag trouwens niet omdat het stof afkomstig van het uithakken van het gesteente ervoor zorgt dat ze ziek worden en veelal jong overlijden aan ernstige longziektes. De gemiddelde leeftijd is 40 jaar.

Ik ben blij als we weer uit de mijn zijn.

Als de groep compleet is rijden we terug naar het boekingskantoor. Wat een ervaring zeg.

Verschrikkelijk om te zien onder welke omstandigheden deze mensen werken. En die kleine donkere, stoffige ruimtes waar ik continu mijn kop stoot. Claustrofobie moet je zeker niet hebben.

Wat hebben we het met z'n allen toch ontzettend goed in Nederland. Het is niet zozeer dat ik niet wist dat we het in het Westen zo goed hebben, maar het is wel een extra bevestiging.

Ik kan me nog herinneren dat bij mijn werkgever de arbodienst bij iedereen persoonlijk langs kwam om de hoogte van het bureau af te stellen. Er werden speciale stoelen besteld voor mensen die last hebben van rug, nek of schouders. Andere collega's kregen een aangepaste muis of een aangepast toetsenbord. Ik heb zelf jarenlang op een speciale stoel gezeten vanwege rug-, nek- en schouderklachten. Dat is toch een lachertje vergeleken met de arbeidsomstandigheden hier in Potosí.

En ik begrijp dat het lastig is om een kantoorbaan te vergelijken met die van een mijnwerker maar toch liggen de maatstaven van goede werkomstandigheden mijlenver uit elkaar.

Door deze ervaring ben ik zo dankbaar dat ik geboren en getogen ben in Nederland. En dan te bedenken dat ik best veel kon klagen over van alles en nog wat. De trein die niet op tijd rijdt, het artikel dat was uitverkocht in de winkel, de hoogte van mijn salaris.

Deze excursie plaatst alles mooi in het juiste perspectief.

Iedereen zijn eigen wereldmodel

Tijdens het reizen heb ik gemerkt dat twee vooroordelen over mij de boventoon voeren: reizen als vrouw alleen én mijn afkomst zorgen op elke plek waar ik ben voor veel vragen.

Ik had niet gedacht dat men in Zuid-Amerika nog nooit gehoord zou hebben van Suriname. Vanwege mijn uiterlijk denkt iedereen dat ik uit Afrika kom. Daar zit natuurlijk een kern van waarheid in. Mijn voorouders zullen ongetwijfeld uit Afrika komen. Maar hier in Bolivia zien ze het niet zo genuanceerd. En zeker als je nooit buiten de landsgrenzen van Bolivia bent geweest, wordt het lastig om je hier een voorstelling van te maken. Het vooroordeel dat ze hier heel sterk hebben is: als je donker bent en kroeshaar hebt, dan kom je uit Afrika. Om jullie mee te nemen zal ik een voorbeeld schetsen van hoe die vooroordelen tot uiting komen.

Er staan dit keer geen taxichauffeurs bij de uitgang van het busstation van La Paz⁷ zich op te dringen aan passagiers. Nadat ik met een taxichauffeur heb onderhandeld over de prijs gaan we richting het hotel.

‘Alleen maar files,’ zucht de chauffeur.

Hij grijpt de file aan om een praatje te maken en de tijd te doden. ‘Waar kom je vandaan?’

‘Uit Nederland.’

Hij reageert verbaasd en zelfs een beetje geïrriteerd, heb ik het idee. Hij fronst zijn voorhoofd, kijkt me ongelovig aan en schudt zijn hoofd ontkennend heen en weer.

‘Uit Nederland? Hoezo ... Daar wonen toch alleen witte mensen met blond haar en blauwe ogen? En jij ... Jij bent ... getint ...’ spreekt hij een beetje vies uit. ‘Kom je écht uit Nederland of kom je gewoon uit Afrika?’ Hij bekijkt me van top tot teen.

7 La Paz is de hoofdstad van Bolivia

‘Ja, ik kom echt uit Nederland en er wonen niet alleen maar blonde mensen met blauwe ogen. Mijn ouders komen uit Suriname.’

‘eh ... Suriname zei je?’

‘Ja, dat klopt, weet je waar dat ligt?’

‘... Afrika??’

‘Nee, Suriname ligt in Zuid-Amerika.’

Zijn ogen worden zo groot als schotels en hij kijkt me ongeloofwaardig aan.

‘Weet je waar Brazilië ligt?’

‘Tuurlijk,’ zegt hij, alsof ik een hele domme vraag stel.

‘Boven Brazilië liggen drie landen: Frans Guyana, Suriname en Guyana.’

‘Oh, echt? Dus het zijn geen eilanden?’

‘Nee, het zijn geen eilanden.’

Ondertussen denk ik bij mezelf: oh my God!

Dan gaat hij over naar het volgende onderwerp. Hij spreekt zijn verbazing uit over het feit dat ik als vrouw alleen reis. Dat ik het überhaupt overweeg om alleen te reizen. Alsof dat nog niet erg genoeg is gaat hij verder met zijn relaas: ‘Volgens mij ben je ook niet getrouwd én je hebt geen kinderen.’ Hij kijkt erbij alsof hij wil zeggen: ... zielig schaap.

‘Hier,’ vervolgt hij zijn monoloog, ‘zijn de meesten vrouwen al getrouwd op hun achttiende en zo rond hun vijfentwintigste hebben ze al een paar kinderen. Dát is hoe het er hier aan toegaat én zoals het hoort. Om het wat kracht bij te zetten wijst hij op een belerende manier met zijn wijsvinger naar mij. Meisjes verlaten school vrij vroeg en de zorg voor het gezin is hier erg belangrijk.’

‘Hoe zit het dan met de carrière voor vrouwen?’

Hij kijkt me vies aan alsof hij ineens een hele vieze smaak in zijn mond heeft gekregen en zegt: 'No importa.' Wat zoveel betekent als: 'Dat is niet belangrijk.'

Iedereen is op zijn eigen manier wereldwijd en heeft een ander wereldmodel. Dat is geen nieuws, maar wederom een bevestiging. Het heeft geen zin om anderen te overtuigen van hoe ik de wereld zie en wat mijn waarheid is. Er bestaat niet één waarheid.

Ik kon me in het begin echt opwinden over het feit dat ik soortgelijke gesprekken keer op keer moest voeren. Ik voelde me in het begin zelfs genoodzaakt om mezelf te verdedigen.

In de loop van de reis heb ik het maar gelaten. Minder oordelen over mezelf en ook over anderen, en iedereen in zijn waarde laten; dat werkt het beste. Dat is ook een mooie les om verder door te trekken. Waardering voor wat ik heb mogen meemaken en dankbaarheid voor alle inzichten die ik krijg.

Chili

Mijn doorzettingsvermogen getest

Ik ben eindelijk in het nationaal park Torres del Paine⁸ en het regent pijpenstelen. Ik verblijf in de refugio Torre Central. Een refugio is een andere naam voor een hostel. Samen met Carlos, een stugge jongen uit Bolivia, heb ik afgesproken om vandaag onze eerste poging te wagen om de Torres del Paine te overwinnen. Carlos gaat morgen alweer door naar de volgende refugio ... Een beetje strak gepland, maar goed, ik wil best wel mee.

Hij krijgt van de refugio een bed toebedeeld terwijl hij een kampeerplek heeft gereserveerd. Blijkbaar krijgen alle kampeergasten een bed omdat de kampeerplekken blank staan. Daarnaast zijn er een aantal vooropgezette tenten kapot gewaaid. Heeft hij even mazzel. Ik krijg een bed toegewezen in een gemixte slaapzaal met vier bedden. Het is nog geen inchecktijd, maar ik kan mijn tas bij de receptie laten.

Voordat we aan de tocht beginnen haal ik zo'n plastic poncho van een euro uit mijn tas en trek die over mijn waterafstotende jas aan. Ook trek ik mijn regenbroek aan. Gewapend met ieder één wandelstok beginnen we ondanks de plenzende regen aan onze wandeltocht naar boven. Het waait en het gaat steeds harder regenen. Door de harde wind waait de regen in mijn gezicht. Het koude regenwater maakt mijn gezicht en handen langzaam koud en gevoelloos.

Die plastic poncho waait continue alle kanten op. Na een half uur besluit ik om hem uit te doen. Het tempo van Carlos en mij ligt niet op hetzelfde niveau. Hij heeft me gevraagd om het samen te doen maar loopt meters voor me uit en kijkt niet op of om.

⁸ Torres del Paine is een nationaal park in het zuiden van Chili

Alle paden zijn glad en glibberig en ik heb geen enkele houvast of grip. Mijn waterafstotende jas heeft blijkbaar een limiet van een half uur en langzaamaan worden alle onderliggende lagen ook nat. We zijn nog niet eens een kwart op weg en er komen hordes mensen teruglopen. Stuk voor stuk zeggen ze dat het niet te doen is om nu 'De Torres' te beklimmen. Ik heb er ook een hard hoofd in én ik ben ondertussen tot op het bot verkleumd. Ik maak een besluit en zeg tegen Carlos dat ik terugga naar het refugio.

Schoorvoetend gaat Carlos akkoord en wederom heeft hij geen geduld om op mij te wachten. En het moest een keer gebeuren, maar ik ga een paar keer flink op mijn bek. En niemand in de buurt om mij te helpen. De wegen die we op de heenweg hebben genomen zijn veranderd in kleine rivieren en via een omweg weet ik weer mijn weg terug te vinden naar het refugio.

Vandaag is het niet gelukt om de Torres del Paine te overwinnen! Morgen poging twee!

Gelukkig hebben ze in de huiskamer van het refugio het haardvuur lekker hoog opgestookt. Iedereen die als een verzopen kat is teruggekomen nestelt zich lekker bij het haardvuur. Na een extreem hete douche zit ik ook lekker bij het haardvuur op te warmen. Mijn jas én schoenen heb ik dicht bij het haardvuur gehangen, om te drogen. De rest van mijn kleren heb ik her en der over de centrale verwarming in de hal gehangen.

Ik verheug me op het diner. Als ik naar de receptie loop om me aan te melden blijkt de reservering die voor mij gemaakt is, alleen met ontbijt te zijn.

'Sorry, mevrouw, maar uw reservering is alleen met ontbijt inbegrepen.'

'Pardon? En nu kan ik dus niet eten?'

'Nou, u kunt à la carte bestellen.'

Als ik de à la carte-menu bekijk, zakt mijn broek spontaan af van de prijzen. Een pizza margarita kost €15,- , een belegd broodje €9,75 en er staan in totaal maar vier keuzes op het à la carte-menu.

Dat gaat aardig oplopen, want ik verblijf hier drie dagen. Hier ga ik de reisorganisatie die dit voor mij geregeld heeft zeker op aanspreken.

Als ik het restaurant binnenloop om die pizza te bestellen zie ik hoe al die mensen die all-inclusive hebben geboekt zich te goed doen aan hun driegangenmenu. Van een afstand te zien ziet het er heel goed uit.

De volgende dag word ik gebroken wakker. Twee snurkende mannen in mijn slaapzaal die elkaar afwisselden met hun luide gesnurk. Het is acht uur in de ochtend, geen tijd te verliezen. Vandaag ga ik 'De Torres' weer proberen te bedwingen. Bij de receptie hangt het weerbericht voor vandaag. Het blijft de hele dag droog en het wordt 17 graden. Top!!

Verderop van het refugio zit een winkel met hikingspullen en ik informeer er even tussen neus en lippen door hoeveel de wandelstokken zijn.
'De wandelstokken zijn 37.772 Peso'.

'Dat is 40 euro reken ik snel om.'

Ze is even stil en zegt dan met een stalen gezicht: 'Per stuk.'

Mijn ogen worden zo groot als schotels. 'Pardon? Versta ik dat goed? 40 euro per stuk?'

'Ja, dat klopt,' zegt die mevrouw nogmaals met droge ogen.

Ik kan wel janken van de prijzen hier. 'Ehm ... Nee laat maar.'

Als ik wegloop komt ze met een goedkopere optie: 'U kunt ze ook huren voor 15 euro per stuk. En u moet de stokken voor zeven uur inleveren, anders krijgt u er een boete bij omdat u ze pas de volgende dag inlevert.'

'Ehm, nee, dank u,' zeg ik kortaf naar de dame die mij te woord staat.

Ze beantwoordt met een kort knikje en loopt weer naar de balie. 'Als u maar weet dat u de stokken écht nodig heeft. Zonder de wandelstokken is het echt muy muy muy difícil,' zegt ze en ze trekt alle spieren in haar gezicht samen alsof ze een heel zuur snoepje in haar mond heeft gestopt.

'No gracias,' zeg ik tegen de vrouw en ik loop weg.

Oké, het is nu tien uur. Ik moet nu echt vertrekken, anders ben ik voor niets zo vroeg opgestaan. Die mensen zijn niet goed bij hun hoofd om 40 euro per stuk voor die stokken te vragen!

Volgens de dames van de receptie én ervaringsverhalen van anderen duurt het vier en een half uur om de top te bereiken en dan moet je nog vier en een half uur terug.

Vol goede moed begin ik in mijn eentje aan de klim, voor de tweede keer. Het is hier en daar nog steeds glad en glibberig, maar ik kom na drie en een half uur halverwege bij een andere refugio aan. Ik maak hier gebruik van het toilet, koop een fles water en ga door. Geen tijd te verliezen.

Na twee uur buffelen bereik ik de top. Vijf en een half uur heb ik erover gedaan en als ik aankom bij de top zit ik met open mond te kijken naar het azuurblauwe water in het meer met als achtergrond de 'Torres del Paine'.

Dit was de klim dubbel en dwars waard. Zeker met de mislukte poging van gisteren is de euforie nog groter. Ik ben blij dat ik heb doorgezet, ik zie dit als een test van mijn doorzettingsvermogen. Hoe moeilijk de omstandigheden ook zijn geweest, zowel gisteren als vandaag heb ik letterlijk met vallen en opstaan de top bereikt! Mooi dat mijn doorzettingsvermogen wordt beloond met zo'n prachtig uitzicht.

Op de terugweg word ik een handje geholpen. Op mijn weg naar beneden hijgt er een man in mijn nek. Als ik opzijstap om hem voor te laten gaan, gaat hij naast mij staan en klauteren er zeven mensen over de grote rotsen naar beneden. Hier en daar geeft hij wat aanwijzingen. Hij spreekt me in het Engels aan en zegt dat ik mag aansluiten bij de groep als ik wil. Dat laat ik me geen tweede keer zeggen en ik knoop een praatje aan met iemand uit de groep. Nog geen tien minuten later biedt ze mij een van haar wandelstokken aan. Toppertje!

Jorge, de gids, is uitermate geïnteresseerd als ik zeg dat ik een wereldreis maak en dat ik begonnen ben in Suriname. Tot mijn grote verbazing weet hij waar Suriname ligt. Hij vertelt me vol trots de naam van de president en wat geschiedenis van Suriname. Nu ben ik degene die hem met grote

ogen aankijkt. Sinds mijn komst hier, in Zuid-Amerika, is Jorge de enige persoon die ik ben tegengekomen die weet waar Suriname ligt. Hij wil heel graag weten wat hij moet verwachten van Suriname als land als hij daar op vakantie gaat. Als ik hem vertel dat de tripjes naar het binnenland de hoogtepunten zijn kijkt hij een beetje bedenkelijk. 'En ... Welke temperatuur is het daar ongeveer?'

'Nou, een stuk warmer dan hier, zo tussen de 25 en 35 graden Celsius.'

'Hmmm, oké, dat is jammer. Ik hou van de wat koelere landen.'

Ik schiet in de lach, want Suriname is zeker niet een van de koelere landen. Dan zit je wat dat betreft prima in Chili.

Met de groep ligt het tempo wel wat hoger dus ik doe er een tandje bij om bij te blijven en de terugweg doe ik er 4 uur en 45 minuten over met 15 minuten pauze bij hetzelfde hostel waar ik op de heenweg ook ben gestopt.

Na bijna tien uur hiken ben ik kapot, maar wél voldaan.

'Yes, I did it!'

Morgen lekker een relax hangdagje en blij dat ik heb volgehouden.

Argentinië

Afscheid nemen van ballast

Ik sta in het nationaal park Los Glaciares met open mond te kijken naar Perito Moreno,⁹ een grote ijsgletsjer vlak bij El Calafate. Ik voel de koude wind langs mijn gezicht en ik trek mijn muts nog wat meer over mijn oren heen. Ik voel een koude rilling over mijn rug lopen en pak mijn handschoenen uit mijn jaszak en trek ze aan.

Ik heb een mooi uitzichtpunt gekozen. Ik vind deze ijsgletsjer zo indrukwekkend.

En dan, dan hoor ik een luid gekraak en iedereen is op z'n hoede. Sommige mensen staan klaar met hun camera om het vallen van een stuk ijs vast te leggen. En dan hoor ik weer dat krakende geluid en het geluid wordt steeds luider en luider en dan ... BAM! Vlak voor mijn ogen breekt er een groot stuk ijs van de gletsjer af en dat valt in het water.

Op het moment dat de brok ijs in het water valt, krijg ik een inzicht. Alle ingesleten gewoonten, vastgeroest gedrag, negatieve gedachten, situaties, vrienden en kennissen vallen ook langzamerhand weg.

Ik merk het nu al met het onderhouden van contacten met vrienden en familie. Sommige mensen reageren niet eens meer en ik ben nog niet eens drie maanden op pad. Mijn leven als globetrotter is te ver van hun bed, er zijn geen raakvlakken meer. Dus daar mag ik nu op deze manier langzaam maar zeker afscheid van nemen. Niet in een keer, maar op het moment dat ik er klaar voor ben. Het is een gestaag proces vanbinnen.

Ook negatieve gedachten zijn niet in een keer weg. Net als de brokken ijs die naar beneden vallen, in het water dobberen en langzaam wegsmelten, totdat ze weer een zijn met het water. Dat hele proces neemt tijd in beslag.

⁹ Perito Moreno is een ijsgletsjer in het nationaal park Los Glaciares in Argentinië

Deze niet-helpende gedachten komen en gaan. Des te alerter ik hierop ben, des te makkelijker kan ik de gedachten ombuigen naar iets nieuws.

Net als de brok ijs die in het water valt, neem ik afscheid van de gevangenis van ingesleten en vastgeroeste gewoonten, negatieve gedachten en van oude vriendschappen.

'Sorry, excuse me,' zegt iemand die tegen me aanloopt en ik ben weer gelijk terug in het nu, starend naar Perito Moreno, genietend, in het moment, van deze enorme, immense blauwe ijsmassa.

Colombia

Lekker knuffelen

Ik ben net aangekomen in Cartagena en ik moet echt pinnen. Als ik de straat van het hostel uit loop ben ik de instructies van de receptionist alweer kwijt. Er loopt een vrouw voorbij en ik vraag aan haar waar er een pinautomaat is. In rap Spaans begint ze me uit te leggen waar ik naartoe moet lopen, maar ik begrijp de helft niet van wat ze zegt. Het gaat te snel. Ik bedank haar vriendelijk en loop weer een beetje verloren rond.

Dan zie ik een bank aan het einde van de straat en loop ernaartoe. Als ik eindelijk aan de beurt ben blijkt deze pinautomaat niet geschikt te zijn voor buitenlandse bankpassen en ik ben weer terug bij af. Op zoek naar een andere pinautomaat loop ik willekeurig een straat in.

Midden op straat staat een knappe Colombiaanse jongen; reebruine ogen, donker krullend haar, een vriendelijke uitstraling en een slank postuur. Als ik aankom begint hij te lachen en zodra ik dichtbij genoeg ben, geeft hij mij zomaar een omhelzing. Als hij mij vast heeft zegt hij: 'Geef je eraan over.' Het voelt als een gemeente knuffel en ik laat mijn weerstand gaan terwijl het een wildvreemde man is. Ik doe er nog een schepje bovenop en ik sla ook mijn armen om hem heen en geef me echt over aan zijn knuffel. Daar sta ik dan midden op straat te knuffelen met een wildvreemde man.

Als hij mij loslaat vraag ik lachend: 'Doe je dat bij iedereen?'

'Nee,' zegt hij. 'Maar jij zag er zo verloren uit!'

'Ik ben ook een beetje verloren,' zeg ik. 'Ik ben op zoek naar een pinautomaat.'

Hij wijst in de richting van de pinautomaat waar ik net vandaan kom en zegt:

'Dat is een bank. Heb je het daar al geprobeerd?'

'Ja,' zeg ik. 'Daar kom ik net vandaan, helaas niet geschikt voor buitenlandse pasjes.'

'Ah, oké,' zegt hij. 'In de binnenstad hebben ze zeker een paar geldautomaten die je pas accepteren.' Hij haalt een heel handig kaartje uit zijn achterzak en overhandigt het glunderend aan mij. 'Een cadeau voor jou.'

Ik vouw de plattegrond open en hij laat me zien waar ik een grotere kans heb om te kunnen pinnen. Ik bedank hem vriendelijk.

Als afsluiter zegt hij: 'Als je gaat stappen in Cartagena, in deze bar hebben ze de beste drankjes en de leukste barman.' Hij wijst naar zichzelf en daarna naar de bar waar de naam 'The Rum Box' boven hangt.

'Zal ik doen,' zeg ik en nu valt de twintig eurocent. Vandaar die spontane knuffel! Het is een soort verkapte reclame voor de bar waar hij werkt. Als ik wegloop, maakt hij weer contact met een andere voorbijganger. Deze man moet er ook aan geloven en krijgt een knuffel waar hij zich aan moet overgeven.

Ik voelde me zo speciaal om een knuffel uit het niets te krijgen. Eerlijk is eerlijk; het was een fijne knuffel van een leuke Colombiaan. En met zo'n klein gebaar heeft hij ook de weerstand weggenomen om gewoon lekker impulsief te reageren op wat er zich voordoet.

Hoe mooi zou het zijn om deze impulsiviteit wat meer te integreren in het dagelijks leven.

Een mooie afronding van mijn reis

Ik zit in Salento en ik heb een restaurant uitgezocht om vanavond te eten. Mijn devies voor de tijd die ik doorbreng in Colombia is: alles mag en niets moet.

Als ik in de avond door de straten loop, gewapend met mijn zaklantaarn omdat in sommige straten straatverlichting ontbreekt, kom ik uit op het hoofdplein. Er is een podium gebouwd en er staat een artiest op te treden. Ik blijf even staan, neem de sfeer in mij op en luister naar de opbeurende tonen van het liedje. Ik spreek redelijk Spaans, maar als ze zingen dan gaat het mij veel te snel om te verstaan waar het over gaat.

Mijn maag begint te knorren en ik kijk weer op Google waar het restaurant is. Het is nog vijf minuten lopen. Als ik het restaurant gevonden heb zie ik nog één vrij plekje; ik loop er snel naartoe en neem plaats. Meestal bekijk ik eerst

uitgebreid de kaart voordat ik besluit om te gaan zitten. Maar dit kleine restaurant ademt een huiselijke sfeer uit en het voelt gelijk goed.

Ik deel een tafel met meerdere mensen en dat ene vrije plekje is naast een Colombiaan die uit Calí komt. Juan spreekt goed Engels en hij is met Valérie, een Franse toeriste die hij vandaag heeft ontmoet en meeneemt naar zijn favoriete restaurant in Salento.

We raken aan de praat en ik vertel hem dat ik graag naar Calí wilde om salsa te dansen. Omdat ik zulke enge verhalen van andere reizigers hoorde, heb ik me bedacht. In zijn beleving is Calí helemaal niet zo gevaarlijk en is Cartagena volgens hem véél gevaarlijker.

Cartagena, de stad waar ik te gekke herinneringen aan heb én waar ik me super veilig voelde. Hij schetst een heel mooi beeld van Colombia zoals hij het ziet en vergelijkt dit met hoe toeristen dit zien. De gastvrijheid van mensen, de openheid, vriendelijkheid en het familiegevoel is wat hij benadrukt. De indruk die toeristen hebben wordt overschaduwde door die paar rotte appels die toeristen beroven. Hij laat me een paar foto's zien van Calí, met veel kerken en kathedralen en van de straten met van die 'cobblestones' die je ook op de dam in Amsterdam hebt liggen. Calí ademt een fijne sfeer uit zo te beoordelen van de foto's.

Als ik nog een keer naar Colombia kom, dan hoopt hij dat ik de stad Calí een kans geef en op mijn lijstje zet om te bezoeken, want zonder hier lijfelijk geweest te zijn kan ik er niet over oordelen. En hij heeft gelijk.

Dat is ook precies de reden waarom ik twijfel om naar India te gaan. Al die verhalen van anderen zorgen voor een constante disbalans in mezelf. Ga ik het zelf ervaren? Of blijf ik weg uit angst dat er iets ernstigs gaat gebeuren?

Ik leer er weer een mooie les door: volg je eigen weg. Uiteindelijk komt alles wat je moet leren en wat je mag meemaken op de een of andere manier toch wel op je pad.

Juan en Valérie zijn eerder klaar met eten en maken plaats voor andere hongerige gasten. Wat een mooi gesprek, weer wat geleerd over Colombia en een mooi inzicht erbij.

Afrika

Rwanda

Vrezen voor je leven
omdat je anders bent

Het is heel indrukwekkend om aan te komen in de hoofdstad Kigali. Bij een Afrikaanse stad denk ik aan rommel, chaos, niet geasfalteerde wegen, mensen met zeiltjes op straat langs de kant van de weg die spullen verkopen, et cetera. Totaal tegen mijn verwachting in is alles goed en strak georganiseerd in Rwanda. Het is echt super schoon op straat, de hoofdwegen zijn geasfalteerd en het komt niet eens in de buurt van het beeld in mijn hoofd.

Vanuit de luchthaven zijn we doorgereden naar een winkelcentrum in Kigali om te pinnen. De beveiliging is in opperste staat van alertheid en voordat we kunnen parkeren wordt ons busje gecontroleerd. Met een lange stok waar op het uiteinde met ducttape een grote ronde spiegel is bevestigd, wordt er onder het busje gekeken. Daarna worden onze namen genoteerd op een lijst en dan mogen we door.

Voordat we het winkelcentrum binnenlopen moeten onze tassen door een metaaldetector. Als we met zijn allen in het winkelcentrum zijn gaan we op zoek naar een pinautomaat. Niet iedereen lukt het om geld te pinnen. Bij de ene geeft hij een rare melding en bij de ander lukt het gewoon. Ik heb gelukkig geen problemen met pinnen en binnen no-time zitten we weer in het busje op weg naar ons hotel.

Wat ik merk is dat er in hotels en winkelcentra en bij toeristische bezienswaardigheden streng wordt gecontroleerd. Ze zijn erg op hun hoede vanwege de bomaanslagen die al sinds 2010 plaatsvinden in het buurland Oeganda.

De volgende dag bezoeken we in Kigali een aantal toeristische plekken. Het gevoel dat bij mij overheerst is het trieste en roerige¹⁰ verleden van de genocide die hier in 1994 heeft plaatsgevonden.

Onze eerste stop is het hotel Des Mille Collines. Dit hotel was een veilige haven voor ongeveer 1200 Tutsi's en daarom een van dé belangrijkste bezienswaardigheden. Ook omdat een Hutu-manager, getrouwd met een Tutsi-vrouw dit voor elkaar heeft gekregen.

Daarna gaan we door naar het Kigali Genocide Memorial; ik krijg nog koude rillingen over mijn rug als ik eraan denk. Het Nyamata Genocide Memorial staat ook op het programma en ligt buiten Kigali. Het is een kerk waar de mensen dachten veilig te zijn, maar bruto zijn afgeslacht.

Overal in de voormalige kerk liggen kleding en andere bezittingen van de overledenen. Overal waar je kijkt zitten de kogelgaten nog in het dak en in de muren. De skeletten zijn tentoongesteld in de bijgelegen bunker. Tezamen met de hartverscheurende verhalen van de gids geeft het een goed beeld van wat er zich hier heeft afgespeeld.

Je zult maar geboren en getogen zijn in een land waar er genocide heeft plaatsgevonden. Waar je moet vrezen voor je leven als je in de ogen van een ander het leven niet waard bent. Waar je continu over je schouder moet kijken, angst op een heel ander niveau ervaart'.

Ik ken persoonlijk wel een klein beetje dat gevoel van een onveilige thuis-haven. Gecreëerd door een gespannen sfeer in het trappenhuis door gedoe met de burens. Of angst om je baan te verliezen, maar dat is niets vergeleken met de angst die deze mensen gevoeld moeten hebben.

Je bent getekend voor de rest van je leven als je zelf bent gemarteld en door het leven moet gaan zonder ledematen. Of als je als vrouw misbruikt bent of als kind wordt ingezet als kindsoldaat. Je hebt diepe littekens als je hele familie is afgeslacht en jij de enige overlevende bent.

10 Roerige verleden: de toenmalige president Habyarimana zijn vliegtuig werd neergeschoten en een vergelding van de Hutu's en Tutsi's volgde.

Ik ervaar de veiligheid in Nederland als iets vanzelfsprekends. Hoeven vrezen voor je leven is een gevoel dat ik gelukkig niet ken. Hoe vanzelfsprekend zijn deze essentiële dingen in het leven eigenlijk echt?

Ik ben dankbaar dat ik in Nederland geboren ben. En wat heb ik het goed in Nederland. Ik ben in staat om een huis te kopen, mijn baan op te zeggen en een andere baan te zoeken of mijn huis te verkopen en te gaan reizen.

Niet alleen in Afrika, maar ook in Azië zullen de mensen naar wie ik open ben over mijn proces voor de wereldreis het maar onbegrijpelijk vinden. Je huis verkopen, baan opzeggen én je bedrijf stilleggen om de wereld over te reizen; het gaat er bij hen niet in. En ik begrijp het. De meeste mensen in Afrika of Azië zijn niet eens in staat om een huis te kopen. Laat staan dat ze erover na zouden denken om deze weer van de hand te doen en het geld te spenderen aan reizen.

De vanzelfsprekendheid van hoe we de dingen ervaren in het Westen staat in schril contrast met de waarde van huisvesting, werk en geld in het buitenland. En dan heb ik het nog niet eens over het trots mogen zijn op wie je bent en wat je afkomst is.

Oeganda

Schaarste of overvloed

In de vroege ochtend, zo iets voor vijven, staat er iemand voor mijn tent te roepen: 'Good morning, wake-up call.' Langzaam word ik wakker en besef ik dat het eindelijk zover is, we gaan naar de gorilla's! Bij de gedachte ben ik meteen klaarwakker. Ik rits mijn tent open en de persoon is al weg.

Mijn tent heeft uitzicht op het Bunyunyi-meer en het is langzaam licht aan het worden. Als ik kijk naar de rivier zie ik een mistwolk boven het water hangen, wat van het geheel een mysterieuze scène maakt.

Ik loop om mijn tent heen naar het bijgebouw waar de douches zijn. Er is er gelukkig een vrij. Het water is lekker warm en dit is een van de weinige warme douches die ik hier in Oeganda heb gehad.

Na het ontbijt rijden we met de groep stipt om zes uur weg. Het is nog zeker twee uur rijden voordat we er zijn. Onderweg stoppen we bij een vallei. Met die opkomende zon en een witte deken van mist is de vallei een prachtig gezicht om te zien.

Als we aankomen bij Bwindi Impenetrable National Park wordt onze groep in tweeën gesplitst. Drie groepsgenoten en ik moeten aansluiten bij een groepje Polen. Anders wordt de groep veel te groot. We krijgen een korte briefing en de dragers van onze bagage worden voorgesteld. Ze dragen onze tassen en helpen ons gedurende de zoektocht naar de gorillafamilie door het oerwoud.

Ter bescherming (voor wat precies wordt in het midden gelaten) lopen er nog twee mannen met mitrailleurs mee. Een man loopt voor de groep en de andere man helemaal achteraan. Voordat we zijn begonnen aan de wandeltocht, loopt de temperatuur aardig op. Gedurende de hike zweet ik op plekken waar ik van dacht dat het niet mogelijk was.

Dan na twee uur lopen krijgt Damian, onze gids, een bericht via de portofoon van een van de trackers dat hij een gorillafamilie heeft gespot. Het is ongeveer een kwartier lopen. Gorilla's slapen elke dag op een andere plek, vandaar dat we niet van tevoren weten waar ze zijn.

Als we op de plek van bestemming zijn aangekomen, blijven alle tassen en loopstokken achter. Het enige wat we mogen meenemen is onze telefoon of fototoestel.

Ik loop voorop met iemand van de groep naar de plek waar de gorilla's zijn en uit het niets komt er een 'silverback' die zijn spierballen wil laten zien op ons afrennen. Al trommelend op zijn borst blijft hij na een paar passen stilstaan. De schrik zit er gelijk in. In reactie op zijn uitval doen we een paar stappen naar achteren en we horen onze gids schreeuwen.

'Don't move, stay where you are.'

'Het is een puber die de hiërarchie alvast wil bepalen en indruk wil maken,' legt de gids later uit.

Wat een prachtige, imposante en krachtige dieren zijn het. Als ik even later de leider van de groep op zijn gemak zie genieten van zijn groene bladerontbijt, word ik ook overweldigd door een gevoel van dankbaarheid en waardering voor de natuur.

De natuur om ons heen is altijd dienend. De zon geeft ons licht en warmte, de bomen geven ons zuurstof en schaduw, planten geven bloemen en vruchten, en water kunnen we drinken.

Misschien gaat mijn denken nu te ver, maar misschien komen al onze problemen van het niet-dienen, maar leven in angst dat er niet genoeg is voor iedereen. Op de momenten dat ik iets geef zonder iets terug te verwachten krijg ik het ongetwijfeld terug op een andere manier. Wellicht geeft iemand een tip voor een boek dat me weer op een idee brengt. Stelt iemand me voor aan een persoon die mij verder kan helpen met iets. Dus als we onbaatzuchtig geven met de realisatie dat er genoeg is voor iedereen, dan gaat het stromen.

Het leefgebied voor de gorilla wordt steeds kleiner omdat de lokale bevolking de grond wil gebruiken voor landbouw. Er ontstaat wrijving tussen mens en dier, terwijl het ook anders kan. Gelukkig zijn er nu lokale initiatieven opgezet om de mensen hier wat bewuster van te maken.

Na een uur moeten we afscheid nemen van deze prachtige schepsels en met pijn in mijn hart kijk ik nog één keer om naar deze prachtige gorillafamilie. Dankbaar uit de grond van mijn hart dat ik gevoed ben met dit inzicht kan ik met een heleboel stof tot nadenken aan de wandeling terug naar het basiskamp beginnen.

Zimbabwe

Ander perspectief bij de Victoria-watervallen

Daar sta ik dan, in Zimbabwe, te wachten op mijn beurt tot de helikopter komt om me met een groepje van vijf mensen mee te nemen voor een vlucht over de Victoria-watervallen. Dit wordt de eerste keer dat ik in een helikopter zit. Eerst wordt iedereen gewogen en krijgen we in een groep van vijf een korte instructie over de vlucht.

Als ik een helikopter zie naderen worden we als groep geroepen dat we bij het hek moeten komen staan. Eerst stappen er vijf mensen uit en terwijl zij richting het hek lopen gaat het open om ons toegang te verlenen tot het helikopterplatform.

We krijgen allemaal een plek toegewezen en één vrouw heeft mazzel, zij mag voorin bij de piloot zitten. Ik zit met mijn rug naar de bestuurder toe en iedereen doet zijn veiligheidsriem om en een koptelefoon op voordat we opstijgen.

Daar gaan we dan en ik voel in mijn buik een grote energiebal vrijkomen van spanning en enthousiasme tegelijkertijd. En daar zweven we dan boven de breedste waterval van Afrika. Een gordijn van water dat naar beneden klettert terwijl de damp die opstijgt zorgt voor dansende regenbogen boven de nevel. De Zambezi-rivier strekt zich meer dan 1700 meter uit en op de plek van de Victoria-watervallen stort het water meerdere meters naar beneden. Deze waterval, die een natuurlijke grens met Zambia vormt, is een fantastisch natuurfenomeen. Om dit natuurgeweld vanuit de lucht te aanschouwen is geweldig.

Nu ik de waterval vanuit een heel ander perspectief zie, komt er ineens een gedachte in mij op over hoe ik mezelf en mijn bedrijf op de kaart heb geprobeerd te zetten. Ik heb geleerd dat het enorm helpt als je een groot

netwerk hebt en dat je het nooit alleen hoeft te doen. Ik neem je mee naar een van mijn eerste netwerkbijeenkomsten.

Deze netwerkbijeenkomst wordt in een ander stadsdeel gehouden dan waar ik woon. Ze beginnen om negen uur in de ochtend. Als ik aankom zie ik al wat mensen in groepjes staan praten met elkaar. Ik schuifel ongemakkelijk naar een aantal mensen toe die geanimeerd met elkaar in gesprek zijn. Ik maak oogcontact met een van de vier uit het groepje en vraag timide of ik erbij mag komen staan.

‘Ja hoor, tuurlijk,’ was joviaal het antwoord en iedereen deed eensgezind een stap naar achteren om de cirkel groter te maken en ruimte te geven aan mij.

Dan staren er acht ogen mij geïntrigeerd aan en ik kom met een hakkelende ‘elevatorpitch’ over mezelf. Een dame is getriggerd door het woord dyslexie en ik raak met haar aan de praat.

Des te meer ik naar dit soort bijeenkomsten ga, des te soepeler het gaat. Daar waar ik voorheen bang was dat ik geen verbinding kon maken met mensen, gaat dat ineens vanzelf. Mijn ‘elevatorpitch’ wordt steeds korter en krachtiger en ik weet na een tijd ook welke netwerkborrels ik wel fijn vind en welke niet.

Door eerst te vragen waar ik de ander mee kan helpen en waar zij hulp bij nodig hebben, wordt het al minder ongemakkelijk. Dan verschuift de aandacht eerst naar de ander, waar ik dan weer op kan inspelen. Zo ontstaan er leuke gesprekken en krijg ik altijd wel een paar visitekaarten van mensen die ik nog niet eerder heb ontmoet.

Af en toe gebeurt het dat iemand opdringerig en ongevraagd zijn visitekaartjes rondstrooit alsof het confetti is. Die persoon heeft duidelijk het nut en de noodzaak niet begrepen van netwerkbijeenkomsten. Dit netwerken heeft me ook geholpen om over die eerste verlegenheid en onzekerheid te komen. Het heeft geholpen met zichtbaarder worden, maar wat heb ik hiermee gestruggeld. Nog steeds vind ik het een ding.

Ik kan me nog herinneren dat ik mijn eerste Facebook Livesessies deed. Elke dinsdag met knikkende knieën en een trillend timide stemmetje. Resultaat: nul kijkers. Achteraf gezien heb ik vliegreun gemaakt met comfortabel worden met de camera, mezelf uitspreken, uit mijn comfortzone stappen, doorzetten en steeds een stukje van de verlegenheid en onzekerheid van me afschudden.

Het waren hele wijze lessen die ik heb mogen leren. Eigenlijk zitten in die vier jaar van vallen en opstaan heel veel levenslessen die ik nu pas helder zie.

'I can see clearly now the rain is gone' is ineens de tekst van Lee Towers die me te binnen schiet en ik schiet in de lach. Misschien is het een voorbereiding op iets anders wat nu nog in de toekomst ligt. Iets waar ik nu nog geen zicht op heb.

Na een vlucht van twintig minuten ongeveer landen we weer op het helikopterplatform. Ik hoop dat de nieuwe passagiers tijdens de helikopterrit ook vanuit een ander perspectief kunnen kijken naar een onderdeel van hun leven.

Botswana

Gamedrives, gamedrives en nog eens gamedrives

In de vroege ochtend staan we voor dag en dauw op om een 'gamedrive'¹¹ op het water te doen in Botswana. De bootjes, of beter gezegd de kano's, staan al klaar. Per kano kunnen er twee personen in en de bootsman balanceert op het smalste gedeelte van de kano. Behendig beweegt de bootsman de kano door het riet als er weer een vol is, op zoek naar wilde dieren in het water of op kleine drooggevalen stukjes grond.

De mist hangt nog boven het water als we wegvaren en de zonsopgang kleurt de hemel lichtroze met blauw. Om ons heen horen we de vogels sjirpen, gecombineerd met het hoge en scherpe krekelachtige geluid van de cicaden op de achtergrond.

We varen door het hoge riet en ineens vormt er zich een lange file van kano's omdat er een paar olifanten door het water heen waden. Het is aan ons om afstand te houden.

Er speelt zich een tafereel voor ons af van wassende olifanten die met hun slurf het water opzuigen en zichzelf en soms andere natspuiten. Wat een geweldig gezicht om te zien. Als de olifanten op veilige afstand zijn, varen we weer in colonne verder en zien we een nijlpaard op het droge gras eten.

Met de opkomende zon vervolgt het nijlpaard langzaam zijn weg naar het water. Eenmaal in het water landt op zijn rug een grote witte vogel met een zwarte kop en een lange, zwarte kromme snavel en de tipjes van zijn vleugels zijn ook zwart. Het is een stilzwijgende samenwerking die deze twee dieren hebben met elkaar.

11 Gamedrive: een zoektocht naar wilde dieren in een open voertuig. Vroeger werd het jagen op wilde dieren als spel gezien zodoende is de term 'game' voor wilde dieren ontstaan.

Zodra het nijlpaard poept komen de vissen eropaf. En dat is waar de vogels op azen, vis! Binnen no-time heeft die vogel een vis in zijn bek, landt hij weer op de rug van het nijlpaard en laat zich de vis lekker smaken.

We vervolgen onze weg met de kano's en verderop zien we een visarend zitten op een drooggevalen stuk grond, uitkijkend naar vis. Het is duidelijk een minder goede strategie dan die van de witte vogel van net. Wat de visarend niet doorheeft, is dat er achter hem een krokodil hem scherp in de gaten houdt.

Eten of gegeten worden, dat is het devies in de Okavango-delta.¹²

Die stilzwijgende afspraak tussen het nijlpaard en de witte vogel resoneert nog na als ik 's avonds bij het haardvuur in mijn dagboek opschrijf wat we vandaag hebben gedaan.

In hoeverre gaan wij samenwerkingen aan om elkaar te helpen als ondernemers of gewoon als mens om iemand anders een warm hart toe te dragen?

Terugdenkend aan het opstarten van mijn onderneming dacht ik alles alleen te kunnen doen. Een coach inschakelen ... Nee, joh ... Die heb ik niet nodig. Ik volgde talloze cursussen en voerde dan zelf hapsnap een aantal van die veranderingen door. Er kwam wel beweging in maar ik bleef op een gegeven moment hangen. Gebrek aan inzicht en overzicht, geen samenwerking met anderen en slechte zichtbaarheid.

Samen kun je veel meer bereiken, mits je weet wat je zelf kunt doen, wat je kunt uitbesteden of waar je hulp bij nodig hebt. Mocht ik het avontuur toch weer aandurven, dan neem ik sowieso een coach om mij in ieder geval op weg te helpen. En ik kan om hulp vragen, nu nog een dingetje maar ook dat gaat goed komen.

12 De Okavango is een rivier die ontspringt in Angola en via Namibië, Botswana in stroomt. De delta is een aftakking van deze rivier. De Okavango-delta is de grootste binnenlandse delta in het noorden van Botswana, midden in het moerasgebied in de Kalahari-woestijn.

Namibië

Los zand

Vandaag is het eindelijk zover! We gaan naar de zandduinen. En niet zomaar wat zandduinen. Nee, we gaan naar een van de oudste woestijnen ter wereld, in het Namib-Naukluft National Park.¹³ Dit is een van de hoogtepunten van deze reis, waar ik naar heb uitgekeken.

We staan voor dag en dauw op om kwart over vijf! We verblijven in een hotel op veertig minuten rijden van het nationaal park. Terwijl we door het park rijden is het een schitterend tafereel met de opkomende zon weerkaatsend tegen de scherp afstekende rode zandduinen. De intens donkerrode gloed van de zandduinen verandert steeds van kleurschakering met het aanbreken van de dag. In de verte zie ik twee luchtballonnen en ik denk bij mezelf: vanuit de lucht zal dit spektakel waarschijnlijk nog mooier zijn.'

De eerste stop is de zandduin Big Mama. Ik bespaar mijn energie voor het beklimmen van Big Daddy. Het is best een flinke inspanning om deze zandduin te beklimmen. Het mulle zand geeft geen enkele grip.

Zodra ik één stap heb gezet, zak ik gelijk weer een stukje terug én mijn gympen lopen tegelijk vol met die hele fijne rode zandkorrels. Als ik eindelijk bovenaan ben aangekomen, neerplof en uitkijk over de Dode Vallei, besef ik ineens hoe deze beklimming een metafoor is voor hoe stroperig en moeizaam het ging met klanten werven. Tegenslag na tegenslag en teleurstelling na teleurstelling kreeg ik te verwerken.

Hoe was het met de basis van mijn bedrijf gesteld? Ben ik sterk genoeg om door te pakken? Hoe zit het met de kennis die ik in huis heb? De grote hamvraag die steeds weer terugkomt is: ben ik eigenlijk wel uit het juiste

13 Namib-Naukluft is een nationaal park in Namibië en omvat een deel van de Namib-woestijn en het Naukluft-gebergte

hout gesneden om te ondernemen? Drie jaar lang heb ik echt van alles geprobeerd om klanten aan me te binden en zichtbaar te worden. Ben ik te snel gestopt, of heb ik het echt lang genoeg geprobeerd?

Het is nu tijd om langzaam los te laten wat er allemaal is gebeurd. Tijd om te reflecteren, bezinnen en een nieuwe koers uit te stippelen. Moet ik van mezelf doorzetten? Of is het goed om het af te sluiten en iets nieuws te beginnen. Waar ik het eerder labelde als falen, kan ik het nu langzaam als waardevolle lessen zien. Al ben ik er nog niet uit of ik verder wil met mijn eerste bedrijf.

Als ik na terugkomst mijn eerste bedrijf weer zou oppakken, denk ik dat ik die oude frustraties ook weer oppak.

Nieuwe ideeën om verder uit te werken, dat spreekt me veel meer aan. Om vanuit een andere energie nieuwe dingen te laten ontstaan, zodat het meer kan stromen. Vanbinnen weet ik nu dat dit een afscheidproces is. Als ik terugkom, wanneer ik terugkom, ga ik met iets nieuws aan de slag.

Iets totaal anders waar ik mensen mee kan inspireren. Met wat en in welke vorm weet ik nog niet. Er is nu wel een deur op een kier gezet om in ieder geval na te denken over het mogelijk opstarten van een tweede onderneming.

Zuid-Afrika

Alles verandert continu

Voor de tweede keer ben ik in Kaapstad, Zuid-Afrika en ik sta weer in de rij om naar de Tafelberg te gaan met drie reisgenoten. De hemel is strak blauw, er is geen wolkje aan de lucht. We wachten geduldig totdat we met de kabelbaan naar boven kunnen. Eenmaal boven hebben we een ontzettend mooi uitzicht over Kaapstad. We besluiten een van de uitgezette wandelingen te doen.

Op de een of andere manier heb ik niet heel goed nagedacht en sta ik op de Tafelberg met mijn slippers. Gelukkig ben ik niet de enige die slippers aan heeft.

‘Een te ingewikkelde route gaat ‘m niet worden voor mij,’ zeg ik al kijkend naar mijn slippers. De twee die stevige wandelschoenen aan hebben zeggen spottend: ‘Dan nemen we speciaal voor jullie slippergangers het slipperpad.’

Ik schiet in de lach. ‘Heel fijn,’ zeg ik.

We beginnen met de wandeling. Niets is zo veranderlijk als het weer op de Tafelberg. Gaandeweg onze verkenningsexpeditie begint er zich hier en daar een wolkje te vormen. Als we zijn uitgekomen bij een uitkijkpunt waar het uitzicht geweldig mooi zou moeten zijn, zien we alleen een wolkendek en verder niets.

Ik voel een beetje irritatie naar boven borrelen. Ben ik hier voor de tweede keer, zie ik weer niet alles omdat het weer niet meewerkt. En ik merk dat er een negatieve bui voorbij komt drijven.

Ik moet ineens denken aan iets dat we jaren geleden bij NLP besproken hebben: wees de architect van je eigen gevoel. Als er iets gebeurt, bepaal jij hoe je hierop reageert en niemand anders.

Ik creëer mijn eigen gevoel en ik kan dus niet zeggen dat iemand anders mij verdrietig, boos of chagrijnig maakt. Ik kan dus klagen of kijken naar welke mogelijkheden er nog meer zijn. Er verandert iets buiten mijzelf waar ik geen invloed op heb. Ook al heb ik geen invloed op de gebeurtenis, ik heb wel invloed op de manier hoe ik ergens mee omga. Terwijl ik hieraan denk, zakt de irritatie weer weg.

De dankbaarheidsoefening die ik op dat moment doe helpt ook bij het omzetten van die donkere wolk die boven mij drijft. Ik ben dankbaar dat ik tot zover een veilige wereldreis heb gemaakt. Ik ben dankbaar dat ik steeds weer leuke mensen ontmoet die elk op hun eigen manier een steentje hebben bijgedragen aan een onvergetelijke wereldreis. Ik ben dankbaar voor alle bezienswaardigheden die ik heb mogen aanschouwen. Ik ben dankbaar voor alle plekjes die ik heb mogen bezoeken.

Met het besef waar ik allemaal dankbaar voor ben beginnen er wat wolken te verschuiven. Met die verschuiving worden er kleine stukjes van het uitzicht langzaam aan ons onthuld. Alles gaat voorbij en verandert. Mijn inzichten, gedachten en reacties. Alles evolueert.

Thailand

Zie je beren op de weg,
of denk je in kansen?

Ik ben in Chiang Mai en om vijf uur 's middags word ik opgehaald voor een avond-tempelexcursie. We gaan twee tempelcomplexen bezoeken en het eerste is Wat Umong¹⁴. Het is een tempel die net buiten de stad ligt, aan de voet van de berg Doi Suthep, in een bosrijke omgeving.

De slippers verraden waar de ingang is. Als groep lopen we zonder iets te zeggen de tempel binnen en we laten de serene sfeer op ons inwerken.

Het complex bestaat uit ondergrondse gangen, waarbij er verschillende nissen zijn waarin een verlicht Boeddhabeeld staat. Boven op het complex staat een stoepa, waar een in zichzelf gekeerde monnik op een muurtje aan het mediteren is. Een stoepa is een boeddhistisch bouwwerk dat eruitziet als een koepel gebouwd op een vierkante verhoging. Meestal bevat een stoepa ook een boeddhistisch heilig voorwerp. Wat een bijzondere tempel, met een fijne ingetogen sfeer, denk ik bij mezelf. Er hangt zo'n serene sfeer. En er zijn weinig mensen aanwezig, wat de rust ten goede komt, en omdat het complex in de bossen ligt voegt dit iets toe aan de bijzondere sfeer.

De volgende stop is Wat Phrathat Doi Suthep. Ook wel vertaald als 'de tempel op de berg'. We beginnen eerst aan de klim; 306 treden om boven te komen. Inderdaad zoals beloofd een prachtig uitzicht over de verlichte vallei waarin Chiang Mai ligt.

Even verderop horen we in de tempel monniken die aan het chanten¹⁵ zijn. Wat deze excursie nog boeiender maakt, is dat onze gids zelf ook tien jaar

¹⁴ Een Wat is een boeddhistische tempel

¹⁵ Chanten is het ritmisch zingen of uitspreken van woorden.

monnik is geweest. Hij vertelt over zijn leven als monnik, de universiteiten die ze voor monniken hebben en de 227 regels die ze moeten volgen.

Het begrip 'monk chats' heb ik al eerder horen vallen. Hij legt uit dat het een soort inloopavond is, waarbij toeristen vragen mogen stellen aan de monniken en zij op hun beurt de Engelse taal leren. Omdat hij zo enthousiast is en ons zoveel mogelijk wil vertellen, wordt het een leuke, boeiende avond.

Zo tegen negen uur worden we afgezet bij een grote avondmarkt om wat te eten. Die avondmarkten in Thailand vind ik geweldig! Lekker eten voor een appel en een ei. Samen met de Canadese Candy, die ik heb leren kennen tijdens de excursie, proberen we verschillende dingen. Om te beginnen de Thaise versie van roti.

De foodtruck waar ik gisteren heerlijk gegeten heb, staat er helaas niet. Uiteindelijk belanden we bij de Indiër.

Candy vertelt vrolijk over haar voorgenomen verhuizing naar Shanghai. Ze gaat samenwonen met haar Canadese vriend, die hier woont en werkt voor in ieder geval drie jaar. 'Wauw, wat een stap,' zeg ik en ze begint verder uit te weiden over haar besluit.

Zij is onlangs wegbezuinigd en ze ziet haar kans schoon om de sprong te wagen. In een reflex zeg ik: 'You go girl! Some people wait for life to change, but they don't realize they have to change. Otherwise life is changing for you, and it never turns out the way you wanted it to.'

Ze kijkt me aan met grote ogen aan. 'Wow, that's some deep shit, did you get this from a book?'

'Geen idee,' zeg ik schouderophalend. Ze kletst verder over hoe klein en duur de appartementen zijn in China en ik dwaal af met mijn gedachten.

Ik denk terug aan de mededeling dat de provincie Noord-Holland ging reorganiseren. In het prille begin van de reorganisatie waren er twee scenario's geschetst over wat er met de sector Subsidies zou gebeuren.

Het eerste scenario was dat de sector Subsidies zou worden wegbezuinigd en dan zou iedereen zijn baan kwijt zijn. Het tweede scenario was dat de sector wel zou blijven en ondergebracht zou worden bij een andere afdeling. Onduidelijk was nog welke afdeling dat zou zijn en welke organisatorische veranderingen dit zou meebrengen.

De sfeer op de afdeling werd duidelijk beïnvloed door deze mededeling, hij sloeg in als een bom. Zelf sta ik in het begin er ook vrij negatief in. Uiteindelijk ben ik hier ook de zegen van gaan inzien.

Door de reorganisatie die boven ons hoofd hing, ben ik om me heen gaan kijken. Uiteindelijk ben ik persoonlijke ontwikkelingstrajecten gaan doen en de opleiding tot Davis-counselor.

Ik ben op zoek gegaan naar mogelijkheden en nieuwe kansen, net als Candy. Door om je heen te kijken dienen zich vaak allerlei mogelijkheden aan, als je ze maar ziet.

Is positief zijn eigenlijk iets wat je leert, zit het in je genen of ligt het aan je mindset? Ik denk dat het helpt als je met een positieve mindset bent opgegroeid. En het ontwikkelen van een positieve kijk op het leven als je ouder wordt is in mijn beleving écht de sleutel om meer uit het leven te halen.

Myanmar

Vrijheid van meningsuiting bestaat niet overal

‘Naar de U Bein Bridge graag,’ zeg ik. Deze brug is met 1,2 kilometer mogelijk de langste teakhouten voetgangersbrug geweest ter wereld en wordt nog dagelijks gebruikt door de lokale bevolking en monniken.

Als we er zijn, spreek ik af met mijn taxichauffeur waar hij geparkeerd staat als ik terugkom. Aan het begin van de brug is het een drukte van jewelste, maar des te verder ik loop, des te rustiger het wordt.

Op een rustiger stuk ga ik op een bankje zitten en schuin tegenover mij zit een monnik. Hij vraagt gelijk waar ik vandaan kom en er komt een gesprek op gang. U Auteng is nu dertien jaar monnik, hij heeft drie kinderen, twee kleinkinderen, hij is getrouwd geweest en zijn vrouw is ondertussen overleden. Hij is leraar in een klein klooster en hij heeft Engels geleerd op een soort missionarisschool.

Als ik naar zijn kinderen vraag, begint hij te glunderen. Ze zijn allemaal goed terechtgekomen. Dan zegt hij plotseling: ‘Myanmar is aan het veranderen.’

Ik vraag of dat in zijn ogen goed of slecht is. Hij vindt het een goed teken. Ik stel nog wat vragen over de politiek, maar hij geeft korte antwoorden. Tja, het is een beladen onderwerp. Dus ik houd mijn mond en kijk naar de mensen die een goed plekje zoeken om mooie foto’s te maken als de zon ondergaat.

Dan ineens komt er een stortvloed informatie uit: hij heeft vijf jaar in de gevangenis gezeten.

‘Wow, echt waar?’ zeg ik. Ik ben een beetje overrompeld door de informatie die hij met mij deelt.

‘Ja,’ vervolgt hij. ‘Ik hield samen met mijn vrouw en andere tegenstanders van het militaire bewind demonstraties. Onze mensenrechtensituatie was hier echt heel zorgelijk. Tijdens een van deze demonstraties ben ik samen met mijn vrouw opgepakt en hebben we vijf jaar in de gevangenis gezeten.’

‘Mijn vrouw en ik hebben gestreden voor iets waar we in geloofden. Wij als burgers hadden geen rechten vroeger. Iedereen die voor de regering werkte had het goed, de rest van het volk leed eronder. Ik heb gedaan wat ik dacht dat ik moest doen.’

‘Vlak na onze vrijlating is mijn vrouw overleden en heb ik me bekeerd tot monnik. Het geeft me vrede, rust en bezinning. Ik ben niet meer boos en dit leven voor mij als monnik is goed.’

Er borrelen allerlei vragen op, maar ik weet niet of hij weer dichtklapt of alleen reageert met korte antwoorden.

‘Dat moet vreselijk geweest zijn, om vijf jaar in de gevangenis gezeten te hebben en dan ook nog je vrouw te verliezen.’

Hij knikt en we zijn beiden stil.

Na een paar minuten verbreekt hij de stilte en zegt: ‘De zon gaat straks onder, ik begin alvast terug te lopen.’

‘Als je mooie foto’s wilt, kun je het beste daar verderop naar beneden lopen waar al die mensen staan.’

‘Ik loop een stukje met u mee, maar ik blijf op de brug staan, want anders heb ik een hele horde mensen op de foto.’

Ik loop met hem mee tot het punt waar ik foto’s wil maken en bedank hem voor het gesprek. Dan stel ik hem een brutale vraag: ‘Mag ik met u op de foto?’

Zijn ogen beginnen te glinsteren en hij zegt: ‘Dan wil ik er ook een van jou.’

‘Ok,’ zeg ik. ‘Deal.’

Met een selfie van ons tweeën neemt hij geen genoegen. Hij wil een foto van mij alleen. Na het kodakmoment bedankt hij mij en hij vervolgt zijn weg.

Wat heeft U Auteng een indruk op mij gemaakt. Vechten voor vrijheid van meningsuiting dat hij heeft moeten bekopen met vijf jaar gevangenisstraf.

Vrijheid van meningsuiting is voor mij zo vanzelfsprekend, terwijl dit niet overal ter wereld zo vanzelfsprekend is. Het is iets kostbaars, waar de lokale bevolking hier hard voor heeft moeten strijden. En dan te bedenken hoe groot het contrast is met andere landen, waar de vrijheid van meningsuiting soms zo wordt misbruikt omdat iemand zijn gal moet spuwen op sociale media. Wat een contrast met het verhaal van U Auteng en wat een mooi inzicht weer.

Ik loop op mijn gemak de U Bein-Brug weer af en op de afgesproken plek staat mijn taxichauffeur op me te wachten. Tijdens de rit naar mijn hostel probeer ik dit inzicht een plek te geven.

Daarnaast word ik overspoeld door dankbaarheid omdat U Auteng zich heeft durven openstellen om zoiets kwetsbaars met mij te delen over zijn verleden.

Cambodja

Een cadeautje
uit een goed hart

Al de hele reis eet ik bij de wat voordeligere restaurants. Vandaag heb ik een goede recensie gelezen van een duurder restaurant. In ieder geval iets dat boven mijn budget ligt. Maar vandaag ga ik mezelf toch trakteren, besluit ik.

Nadat ik met de tuktuk voor het restaurant ben afgezet, zoek ik binnen een plekje en ik ga alleen zitten aan een klein tafeltje. Schuin tegenover mij zit een stel met de menukaart voor hen. De man maakt oogcontact met mij en begint een gesprek. Hij vraagt of ik erbij kom zitten.

‘Dat praat wat makkelijker.’

‘Ja inderdaad, zeg ik en vergezel ze aan hun tafel.’

Dhana en Tim wonen in Phnom Penh¹⁶ en komen uit Amerika. Ze geven workshops aan locals over gezinsplanning, het huwelijk, geldmanagement etc. Tim is heel open over zijn verleden en begint te vertellen over zijn zware jeugd. Maar hij is goed terechtgekomen, is gelukkig getrouwd, heeft vijf zoons en hij is al opa. Ook heeft hij een boek geschreven over zijn leven.

Ik vertel ze wat mij naar Cambodja brengt en waarom ik in een chique restaurant zit, om mezelf lekker te verwennen. Ze zitten allebei geïntrigeerd te luisteren naar mijn verhaal en als de ober aan onze tafel komt staan om de bestellingen op te nemen zegt Tim zomaar uit het niets: ‘Dinner is on me.’

Het duurt even voordat het goed tot me doordringt.

‘Wij hebben een goed leven nu en we kunnen genieten van alles wat we willen. Het is fijn om jou iets te kunnen geven,’ zegt Tim.

16 Phnom Penh is de hoofdstad van Cambodja.

Ik laat het eten me goed smaken en we hebben het over van alles en nog wat. De avond vliegt voorbij en ze zijn zo gepassioneerd over hun werk en missie; het is echt mooi om te horen. Als het toetje erin zit, bestelt hij als kers op de taart een tuktuk voor mij om me terug te brengen naar mijn hostel en hij betaalt de tuktukchauffeur vooraf! Ik ben ontzettend dankbaar voor nog zo'n mooi cadeau.

Voor en gedurende deze reis heb ik al zoveel cadeautjes mogen ontvangen en altijd uit onverwachte hoek. Ik vraag me af hoe vaak ik zelf iets geef uit een goed hart zonder er iets voor terug te verwachten. Net als de film 'Pay it forward'. Een jongen krijgt een opdracht van school om iets te bedenken om de wereld te verbeteren. Uiteindelijk doet hij een goede daad voor drie personen en zij moeten ieder ook weer een goede daad doen.

Ik neem mezelf voor om hier alert op te zijn en mensen die hulp nodig hebben te helpen. Dat kan zijn iemand helpen die de weg kwijt is, het aanvullen van een bedrag dat iemand tekortkomt bij de kassa, iemand helpen oversteken of gewoon een leuk gesprek of een glimlach naar iemand.

Vietnam

Wat een deceptie

Ik loop al een tijdje rond met het idee dat ik naast het reizen ook ergens een tijdje vrijwilligerswerk wil doen. Na een zoektocht op internet heb ik me aangemeld bij het platform Workaway¹⁷. Als deelnemer betaal ik voor een jaar en kan ik me voor alle vrijwilligersprojecten aanmelden op dit forum. Het project zelf neemt dan contact met me op of ze mijn hulp kunnen gebruiken.

Na een aantal afwijzingen krijg ik een bericht van Mr. T, zoals deze jonge Vietnamees zichzelf noemt. Ik heb gereageerd op een project in Haiphong, bedoelt om Vietnamezen van verschillende leeftijden Engels te leren. Superblij dat het gelukt is reis ik af naar Haiphong om te beginnen aan mijn vrijwilligersperiode van een maand.

Ik ben benieuwd naar wat me te wachten staat. Zoals een echte Vietnamees betaamt komt hij me op de brommer ophalen. In mijn beleving gebeurt bijna alles op de brommer. Ondertussen ben ik heel handig geworden om mijn grote rode reistas op de brommer mee te nemen. Ik ga achterop zitten, leg mijn tas overdwars op mijn schoot, rugtas op mijn rug en we gaan. Na een tocht van ongeveer een half uur staan we voor het gebouw van English For Community, afgekort EFC.

Het is een pand met vier verdiepingen en beneden kom je binnen in een soort receptieachtige ruimte met een zeer ongemakkelijke bank. Er staat een wachtkamerbank tegen de muur die je ook in ziekenhuizen hebt. Op één metalen frame zijn er naast elkaar vijf kuipstoelen gemonteerd, waarvan drie kuipstoelen loszitten. Met drie tafels in een L-vorm is tegenover de bank een kantoorgedeelte gecreëerd, waar de administratie wordt gedaan, waar Mr. T zijn 'kantoor' is. De brommer van Mr. T wordt ook gestald in de

17 Workaway is een wereldwijd platform om vrijwilligerswerk te vinden

woonkamer/receptie. Verder naar achter is een soort zitruimte gecreëerd met losse kussens op de grond en een pallet als tafel. Afgescheiden door een boekenkast is hierachter de keuken die erg onfris oogt en helemaal aan het einde zit om de hoek een heel smerig toilet.

De Vietnamese vrijwilligers koken doordeweeks voor de westerse vrijwilligers en helpen je met eventuele vragen. In het weekend zijn ze vrij. Over het vrijwilligerswerk zelf laat Mr. T vrij weinig los. Het enige wat hij zegt is dat het erg makkelijk is en dat ik mij geen zorgen hoeft te maken.

Daar heb ik niet zo veel aan, denk ik, maar ik laat het gaan. De roosters maakt hij op maandag, dus morgen weet ik pas waar ik aan toe ben.

Dan gaan we door naar boven en aangekomen op de derde verdieping doet hij de deur open van de vrijwilligerskamer en ik word verwelkomd door een wanstaltige geur die uit de kamer komt.

Daarnaast is het één grote t#%@&zooi! Overal gedragen kleding op de vloer, haren, lege flessen, wattenstaafjes, snoeppapiertjes, dode vliegen en andere insecten, stof, gebruikte en ongebruikte condooms en nog zoveel meer wat in mijn beleving niet op de vloer hoort. Er staat een overvolle prullenbak midden in de kamer en er vliegt een hele zwerm van die dikke strontvliegen omheen.

De en suite badkamer is te ranzig voor woorden. De vloer is ook hier bezaaid met haren en andere ondefinieerbare zaken. De wastafel is verstopt en het water dat er in stilstaat is zwart.

‘Die wastafel is al twee maanden verstopt,’ zegt een van de vrijwilligsters.

‘En niemand komt op het idee die wastafel te ontstoppen?’ zeg ik hardop.

Niemand reageert en ik draai me weer om en loop terug naar de slaapkamer. Op het enige beschikbare bed liggen allerlei spullen van de andere kamergenoten en ik ben geschokt, over de rooie en zwaar teleurgesteld. Ik had al zeer lage verwachtingen over het onderkomen deze maand, maar dit had ik niet verwacht. Het eerste wat ik denk is: waar ben ik aan begonnen!

Na één nacht in die wanstaltig ruikende kamer geslapen te hebben, sta ik vroeg op, doe mijn yogaoefeningen, én ga ik het gesprek aan met Mr. T over hoe erg ik geschrokken ben van de kamer.

Deze moet écht schoongemaakt worden. 'Zijn hier geen afspraken over gemaakt?' is mijn eerste vraag.

'Er zijn wel afspraken maar niemand houdt zich hieraan.'

'Maar jij bent toch eindverantwoordelijk?' reageer ik vol onbegrip. 'Dat dien jij dan toch te handhaven?'

Operatie grote schoonmaak wordt aangekondigd tijdens de lunch. Sommige vrijwilligers moeten lesgeven dus zij helpen niet mee. De twee vrijwilligers die geen les hebben, helpen na de lunch mee. Mr. T loopt voorop met emmer, bezem, dweil, plastic zakken en nog wat andere schoonmaakspullen. Samen met de twee vrijwilligers die geen les hoeven geven lopen we naar boven.

In de kamer begint een lange, vriendelijke Engelse jongen al zijn kleren van de grond te rapen. Hij hanteert hierbij een bijzondere manier om te bepalen of zijn kleren nog 'schoon' zijn, door eraan te ruiken. Als het kledingstuk in zijn beleving fris ruikt vouwt hij dit op. Ruikt het onfris dan gooit hij het kledingstuk op een stapeltje op zijn bed.

Een Belgische vrijwilligster (die alleen Frans spreekt) helpt niet mee met schoonmaken. Het enige wat ze doet is haar kleding opvouwen en na tien minuten houdt ze het voor gezien.

Ik begin met het vegen van de kamer en het legen van de prullenbak. Mr. T en Archie ontfermen zich over de verstopte wastafel in de badkamer.

Als de kamer is gedweild en de wastafel is ontstopt, dweilt Archie de badkamervloer. Binnen twintig minuten is het een hele andere kamer. En het ruikt er ook heel anders.

Een half uur later komt Mr. T naar boven rennen. Blijkbaar moet ik invallen voor iemand en moet ik nu lesgeven. Geen idee aan wie, hoelang, waar of welke leeftijd de kinderen hebben. Ik weet helemaal niets!

Ik word voorgesteld aan Hannah, mijn teaching assistant. Zij komt mij ophalen op de brommer en we rijden naar een publieke school.

Ik moet drie lessen geven. Als we aankomen, wachten we in de lerarenkamer om het een en ander nog even snel voor te bereiden. De andere leerkrachten hebben blijkbaar nog nooit een donkere vrouw gezien, heb ik het idee. Een van de leraren blijft aandringen dat zij een foto van mij wil maken. Uiteindelijk zwicht ik en daarna gaan we door naar de eerste les. Na tien minuten sta ik 'les' te geven. Het gaat best aardig, denk ik zelf. Ik laat de kinderen zich voorstellen in het Engels en we doen een paar woordspelletjes.

Na de eerste les worden wij ontboden op het kantoor van de directrice. Ze spreekt geen Engels, dus Hannah gaat mee en doet het woord. Althans, ze mag alleen luisteren wat de directrice te melden heeft. Eenmaal in haar kantoor krijg alleen ik een kopje thee aangeboden en dan steekt de directrice van wal.

Als ze een pauze laat vallen vraag ik wat er aan de hand is. Hannah kijkt me geërgerd aan.

'I tell you later,' zegt ze sissend

Ze richt zich weer tot de directrice die haar betoog vervolgt. Na een kwartier mogen we weer gaan en Hannah loopt stilzwijgend voor mij uit. In het volgende klaslokaal vraag ik wat er aan de hand is.

Ik ben op het matje geroepen omdat ik ongepast gekleed ben. Ik ben me van geen kwaad bewust. Ik heb een lange broek aan, zoals Mr. T had gezegd. Blijkbaar is alleen een zwarte broek toegestaan of jeans en niet een rode broek zoals ik aan heb. Het T-shirt had te korte mouwen en de slippers die ik aan heb kunnen écht niet.

Na de lessen hoort Mr. T aan hoe Hannah in geuren en kleuren vertelt wat er is gebeurd. Dan richt hij zich tot mij en zegt dat ik binnenkort met iemand geschiktere kleding ga kopen. En de vereisten voor de broek ... Tja, dat was hij inderdaad even vergeten te melden.

Tot nu toe bevalt het vrijwilligersavontuur allesbehalve goed.

Een paar dagen later deelt Mr. T mee dat zijn zus over twintig minuten bij het EFC is. Hij wil dat ik haar ontmoet. Zij heeft blijkbaar een soortgelijk centrum en ze heeft iemand nodig om voor een aantal lessen in te vallen totdat haar Filipijnse vaste vrijwilligster weer terug is. Ze heeft iemand nodig voor drie weken. Het is ook de bedoeling dat ik daar drie weken blijf slapen!

Ze verwacht dat ik haar gezin Engels leer tijdens het ontbijt, de lunch en het diner. Na het avondeten moet ik lesgeven in haar centrum. Overdag ben ik een soort huishoudster en moet ik het huis een beetje schoonhouden en mezelf vermaken.

Mijn gezicht spreekt boekdelen en Mr. T maakt ervan dat ik met haar mee ga om de sfeer te proeven en dat ik dan beslis. Ik ga naar boven, pak een paar spullen bij elkaar en vertrek.

Met de auto duurt het dertig tot veertig minuten voordat we er zijn. Haar centrum heet PEA English Club. Waar de afkorting PEA voor staat is me niet duidelijk. De receptie is aan de voorkant van haar privéhuis. In een ander gebouw aan de overkant worden de Engelse lessen gegeven. Vanavond heb ik verschillende groepen in verschillende leeftijdscategorieën maar meer informatie kan ze me nu niet geven. Geen rooster, geen lesvoorbereiding, niets!

Achter de receptie is een werkkamer waar haar vijftienjarige dochter achter de computer zit te werken. Ik maak kennis met haar en ze begint me in rap Engels te vertellen dat haar moeder wil dat ik blijf. Ik antwoord dat ik nog niets heb besloten en dat ik hier ben om de sfeer te proeven.

We lopen door naar een wederom vieze keuken en ze begint voorgekookte noodles uit de koelkast te halen.

‘Wil je ook wat?’ vraagt ze.

Ik bedank haar vriendelijk, terwijl zij voor zichzelf wel een ontbijt klaarmaakt. We gaan beiden zitten en ze begint te eten. Na een paar happen heeft ze blijkbaar geen trek meer en ze gooit de rest weg.

Ze laat me de vrijwilligerskamer zien en zegt dat ik op elk bed kan slapen. Ze wijst me ook een kluisje toe en ze geeft me de sleutel van haar huis en het centrum.

‘Je werkt zes dagen en op zondag kun je naar het EFC,’ zegt ze en ze begint weg te lopen.

‘Sorry ...’ zeg ik. ‘Maar ik blijf hier niet en zeker niet voor drie weken!’

Ze schudt haar hoofd omdat ze me niet begrijpt en ik pak mijn vertalingsapp erbij. We communiceren over en weer met onze telefoons.

‘I am very upset with you,’ zegt ze dan ineens. Ze kijkt boos.

‘Dat is prima, maar dit is niet de bedoeling. Ik heb me opgegeven voor vrijwilligerswerk bij het EFC en niet bij jouw centrum. Bovendien ben ik niet van plan hier drie weken in mijn eentje zonder andere vrijwilligers te blijven. Bovendien zat je erbij toen Mr. T zei dat dit alleen was om de sfeer te proeven en nu doe je alsof alles al in kannen en kruiken is. Je gaat er gewoon vanuit dat ik blijf en dat ik hier niets over te zeggen heb. Ik geef vanavond les in je centrum, maar daarna wil ik weer terug naar het EFC.

Ze staat geërgerd op en zegt: ‘You go rest.’ En ze loopt weg.

Ik stuur Mr. T een WhatsApp-bericht dat ik niet blijf en dat ik vanavond weer terugkom. Bovendien wil ik ook mijn hart luchten, want zoals dit gaat is niet oké.

Een half uur later roept ze mij en ze wil dat ik haar help flitskaarten te maken op haar computer. Omdat de taalinstellingen in het Vietnamees zijn vraag ik aan haar of ze die kan aanpassen naar het Engels.

‘Nee, sorry, want dan begrijp ik het niet,’ zegt ze.

Ik denk bij mezelf: je runt een centrum om anderen Engels te leren en je beheerst ’t zelf niet ... Bijzonder.

‘Ik kan je niet helpen, want ik kan geen Vietnamees.’

‘Prima,’ zegt ze geïrriteerd en ze wappert met haar handen alsof ik kan gaan.

De lessen beginnen om zes uur 's avonds en de eerste les verloopt rampzalig! Wederom heb ik geen lesplan of lesvoorbereiding gehad en ik moet improviseren. Mijn eerste les aan drie jongentjes van vier jaar duurt dertig minuten. Ik moet verschillende kaartjes laten zien met een figuur of kleur erop en onderaan staat het Engelse woord dat zij hardop moeten nazeggen.

Ze zijn totaal niet geïnteresseerd in mij of de flitskaarten, wat ik ook probeer. Op aandringen van hun juf, die erbij zit, zeggen ze een keer het woordje op en dan weigeren ze pertinent. Hun juf laat ze een filmpje op YouTube zien en dat heeft hun volle aandacht voor de overige 25 minuten. Ik zit erbij en kijk ernaar.

De tweede les val ik halverwege in. Ze waren bezig met grammatica en zodra ik er ben moet ik de les overnemen. Deze kids zijn al wat ouder, gemiddeld tussen de acht en twaalf jaar. Ik laat ze zichzelf voorstellen en daarna spelen we weer een aantal woordspelletjes. De derde les gaat precies hetzelfde.

De laatste les duurt negentig minuten. In deze groep zitten jongeren vanaf een jaar op zestien én volwassenen die hun IOS-certificaat willen behalen. Dit IOS-certificaat is noodzakelijk als Vietnamezen op vakantie naar het buitenland willen. Als ze een visum aanvragen is dit document een van de vereisten die bij de aanvraag moet zitten.

Deze groep is wat meer gefocust en de studenten hebben ook een werkboek. Ik doe wat oefeningen uit het boek en om tien uur rond ik af.

Terug in het EFC is er geen avondeten meer over en ik ben strontchagrijnig. Ik ga gelijk in gesprek met Mr. T.

‘Ik heb me niet ingeschreven om vrijwilligerswerk te doen in het centrum van jouw zus, waar geen andere vrijwilligers zijn. Overdag is er niets te doen en Engelse les geven aan het gezin tijdens ontbijt, lunch en diner; hoe stel je je dat voor?’

‘En daarnaast zes dagen werken en ook nog als een verkapte schoonmaakster huishoudelijke taken doen. Dit staat in schril contrast met

de afspraken die ik met jou heb gemaakt. Waarom maak je afspraken met haar zonder dit eerst met mij te overleggen? Het staat niet bij de criteria van je project en ik heb me hier niet voor opgegeven.'

'Ik wilde je niet weggeven maar zij heeft mij veel geholpen met de opzet van dit centrum dus ik kon geen nee zeggen,' zegt hij.

'Er is een groot verschil tussen kunnen en willen Mr. T. Wat is de werkelijke reden dat je me wegstuurt?'

Alsof hij mijn vraag niet gehoord heeft gaat hij over op de planning van deze week: 'Ik heb jou niet ingedeeld omdat ik ervan uitging dat jij daar zou blijven.'

'Dus het was helemaal geen sfeer proeven. Je wilde gewoon van mij af!'

Hij kijkt schuldbewust naar de grond en zwijgt.

'Oké, deze week maak ik af en jij zorgt dat iemand mij ophaalt en weer terugbrengt. Overdag blijf ik hier en ik slaap hier ook. Vanaf volgende week regel je maar een andere vrijwilliger. Tot slot zou het fijn zijn als er met mij ook rekening wordt gehouden met het avondeten. De vrijwilligers beginnen om vijf uur met koken en op dat tijdstip word ik opgehaald. Dus dan moet ik op een lege maag lesgeven en als ik terugkom is er geen eten meer.'

Mr. T is niet blij en kijkt naar mij. Ik zit met mijn armen over elkaar en ik ben ook niet blij. Sterker nog, ik ben woedend. Ik staar onophoudelijk naar hem zonder te knippen en wacht op zijn antwoord.

Hij willigt mijn eisen schoorvoetend in en door een van de vrijwilligers wordt wat eten voor mij gehaald. Sticky rice with mango, niet echt mijn favoriet maar het is eten.

Deze vrijwilligersperiode kleurt mijn ervaring van dit land negatief in. Na een maand ben ik verlost en kan ik weer genieten van mijn opnieuw hervonden vrijheid als globetrotter.

Nu ik erop terugkijk vraag ik mezelf af hoe het komt dat ik zo teleurgesteld ben in deze ervaring? Ik kan het in één woord vatten: verwachtingen.

Ik had in gedachte een plaatje gevormd van hoe het zou zijn om als vrijwilliger ergens aan de slag te gaan. Het plaatje dat ik in mijn hoofd had voldeed niet aan de realiteit. Er vond een strijd plaats in mijn hoofd tussen het plaatje waar ik op hoopte en de realiteit.

Verwachtingen garanderen helemaal niets. Niet hoe iets zou moeten gaan, niet hoe de situatie zich zou moeten ontwikkelen, of hoe de reactie van iemand is. Het zorgt alleen maar voor teleurstelling. Een verwachting houdt mij vast in een reeks van bedachte mogelijkheden die niet per se waarheid hoeven te worden.

Ik leer nu me niet te veel op verwachtingen te verheugen. Ik probeer een gevoel van veiligheid te vinden in het niet weten wat er gaat komen én de gehechtheid aan iedere uitkomst los te laten. En dat is een proces.

Uiteraard was het niet alleen maar kommer en kwel. Ik heb ook leuke momenten meegemaakt. Maar de niet uitgekomen verwachtingen overschaduwden het plezier, de vreugde en leuke ontmoetingen die ik heb gehad.

Een mooie quote die me te binnen schiet en heel mooi past bij dit inzicht is er een van Anthony Robbins:¹⁸

'Change your expectations for appreciation and the suffering will end.'

Wat heb ik geleerd van deze teleurstellende ervaring? Ik heb geleerd de confrontatie aan te gaan, mijn frustraties uit te spreken en daarnaast is mijn veerkracht groter dan waar ik van tevoren op had geanticipeerd.

18 Anthony Robbins is een wereldberoemde Amerikaanse coach, spreker, schrijver en ondernemer.

Indonesië

Fantastische draken

In de vroege ochtend kom ik aan op Flores. Ik merk aan mezelf dat ik steeds relaxter word van het niet plannen en het op mij af te laten komen.

Ik slaap bij een gezellig hostel in Labuan Bajo,¹⁹ genaamd Dorme Tree. Bij aankomst word ik warm onthaald. De sfeer is gemoedelijk en in de receptie is een open ruimte tegen de zijkant van het gebouw aan gebouwd. Op die muur staat een levensgrote, kleurrijke tekening met drie ronde ramen die lijken op een patrijspoort die je op een boot hebt.

'Are you Darryl, from the Netherlands?' vraagt er iemand. Ik knik, kan met haar meelopen en gelijk inchecken. Ik krijg een bed in een vierpersoonskamer toegewezen waar al spullen op liggen, maar ze verzekeren mij dat dit bed vrij is.

Als ik aan het uitpakken ben, raak ik in gesprek met Carola. Ze slaapt op het bovenste bed tegenover mij. Ze gaat samen met haar vader een reis maken naar het eiland waar hij oorspronkelijk vandaan komt. Maar eerst neemt ze het ervan en heeft ze een paar dagen om Flores te verkennen.

Voor morgen heeft ze een privé-excursie geboekt om naar de komodo dragons²⁰ te gaan en naar Padar én Pink Beach, zoals de naam al zegt, een roze strand.

Klinkt goed, denk ik bij mezelf. Ze gaat vanavond vroeg slapen, omdat ze morgenochtend om vijf uur op moet staan. Ik besluit aan het eind van de middag het centrum van Labuan Bajo nog even te verkennen en bij wat aanbieders binnen te lopen die zo'n zelfde excursie aanbieden.

19 Labuan Bajo is een plaats in de westelijke punt van het eiland Flores.

20 De komodo dragon oftewel komodovaraan is een hagedissoort die leeft op de eilanden Komodo en Rinca in Indonesië.

Alle excursies vertrekken verdomd vroeg en maken over het algemeen hetzelfde rondje (voor één dag) en de prijzen liggen dicht bij elkaar. Nu snap ik waarom Carola zo vroeg moet opstaan. Vanaf Flores duurt de tocht naar Padar, de eerste stop, iets van drie uur.

Het uitzicht vanaf Padar schijnt erg mooi te zijn. Na het mooie uitzicht ga je door naar de komodo dragons en als afsluiter Pink Beach. Ik laat het aanbod even bezinken en eet bij het vallen van de avond bij een restaurant in de hoofdstraat.

Ik heb moeite om in slaap te vallen en als ik eindelijk ben weg gedommeld komt er iemand de kamer in strompelen en ineens komt er iemand naast me liggen. Ik schrik wakker.

‘Dude, this is not your bed.’

‘Oh, sorry.’ Hij strompelt naar de overkant en zodra zijn hoofd het kussen raakt is hij weg. Lekker dan, met veel moeite in slaap gevallen en nu ben ik weer klaarwakker.

Het is zes uur en ik zie Carola nog in haar bed liggen. Zachtjes fluister ik: ‘Carola, heb je je verslapen?’

‘Nee, mijn gids heeft een sms gestuurd dat hij zich heeft verslapen.’

‘Oh, ok,’ antwoord ik.

Ik besluit op te staan, want slapen gaat niet meer lukken. Bij de receptie word ik wederom vriendelijk begroet door Maria, een van de receptionistes. Ik ga naast haar zitten en we kletsen wat. Even later staat Carola buiten.

‘Komt hij eraan?’ vraag ik en ze knikt.

Dan stel ik haar de vraag die op mijn lippen brandt: ‘Mag ik mee?’

‘Ik moet hem dan even bellen,’ zegt ze.

‘Oké.’ Ondertussen ga ik me aankleden en pak ik mijn spullen bij elkaar en doe deze in mijn waterdichte rugtas.

Als ik weer buiten sta, is haar gids gearriveerd en als ik hetzelfde betaal wat zij heeft betaald, dan mag ik mee. Het hostel regelt een motortaxi voor mij en we gaan met z'n vieren naar een snorkelwinkel waar we een duikbril en flippers huren en daarna gaan we door naar de boot. Eenmaal op de boot krijgen we rijst met kip en een flesje water als ontbijt.

Al we aankomen op het eiland Padar is het een uur of elf en het is al best warm. We hiken in een ongeveer een half uur naar boven en ik zweet me te pletter. Hijgend en puffend kom ik boven aan. Het uitzicht is prachtig en ik ben onder de indruk. We houden een uitgebreide fotosessie en gaan helemaal los.

De volgende stop is het eiland van de komodovaranen! Onze gids neemt een andere route en loopt rechtstreeks door naar de grote jongens. Wat een beesten zeg, heel imposant!

'Die beesten zien er log uit maar ze kunnen verrassend snel zijn,' legt de gids uit. 'Als ze eenmaal hun prooi hebben gebeten, hoeven ze alleen maar te wachten tot hun prooi sterft. Hun beet is namelijk giftig.'

Op de terugweg zien we nog wat kleinere exemplaren en de gids zegt steeds gekscherend: 'Did you take a photo of the komodo?' met een overdreven Engels accent. Ik moet er steeds om lachen.

Tot slot gaan we naar Pink Beach om lekker even te chillen en zo tegen een uur of half vier varen we weer richting Flores. Als we zijn aangekomen stoppen Carola en ik eerst bij een toko om eten te halen.

In de etalage van de toko hebben ze een houten stelling staan en al het eten uitgestald wat ze verkopen. In de winkel wijs je iets aan en het wordt allemaal tezamen vakkundig in een soort vetvrij krantenpapier ingepakt met een elastiekje eromheen en in een plastic tasje gedaan. We springen weer achter op de brommer en in het hostel doen we ons beiden te goed aan de maaltijd. Heerlijk!

Ik realiseer me dat ik voor het eerst in deze trip iets heb gedaan wat ik normaliter niet zou doen. Ik heb ongepland iets ondernomen. Voor iemand

die constant aan het plannen is, heeft het lang geduurd om hier wat flexibeler in te worden.

Aan het begin van mijn trip was ik continu bezig met plannen welke route, welk hostel, welke excursies op welke dagen, hoe ik daar kom, et cetera. Maar des te meer ik plan, des te minder flexibel ik ben me over te geven aan de vrijheid van meebewegen op de golven van spontaniteit van iemand anders. Het is een bevrijdend inzicht, want ook ongepland heb ik een super leuke dag gehad.

En nu begint het effect van niets plannen of niet te veel plannen door te werken. Ik doe meer dingen last minute. Mooi om te zien dat ik hierin ook een stukje controle kan loslaten en ook meer kan genieten van de ongeplande dingen die op mijn pad komen.

Singapore

Een dure beslissing

Ik had me voorgenomen Singapore over te slaan, maar nu ben ik er toch. De meeste visa kan ik online regelen, alleen voor het visum van Mongolië kan dat niet. De dichtstbijzijnde ambassade is in Singapore.

Volgens de reviews over deze ambassade duurt het acht dagen om mijn visum voor Mongolië te regelen. Dus ik boek in ieder geval voor de komende acht dagen een hostel.

Heel wat jaren terug ben ik voor het eerst in Singapore geweest, samen met mijn moeder. We hebben toen heel wat racisme meegemaakt, en dat is blijven hangen. Nu heb ik een tweede kans om het land weer een beetje te verkennen.

Als ik aankom bij mijn hostel kan ik nog niet inchecken. Ik heb gelezen dat ze hier heel streng zijn met de incheckprocedures. Je kunt niet met een kopie van je paspoort inchecken, dus ik kan niet gelijk naar de ambassade om mijn paspoort af te geven voor mijn visum.

Ondanks dat dit ook een Aziatisch land is, voelt het toch een beetje westers aan. Eerste stop is een soort foodmarkt. Iets te eten gaat er altijd wel in. Als de avond valt maak ik te voet een rondje door Singapore.

Ik stop bij de verlichte Merlion, het nationale symbool van Singapore. Het is een standbeeld van een fictief figuur, half leeuw en half vis, en staat aan de overkant van het water bij het markante hotel Marina Bay Sands.

Daarna door naar Gardens by the Bay.²¹ Het is een poging van de overheid om Singapore te vergroenen, om de kwaliteit van het leven te verhogen.

21 Gardens by the Bay is een stadspark in Singapore

Het park beslaat meer dan honderd hectare en vooral in de avond met de gratis lichtshow is het een magische plek om rond te lopen.

De volgende dag kan ik mijn visum voor Mongolië aanvragen. Eenmaal aangekomen bij de ambassade word ik geholpen door een hele vriendelijke Mongoolse ambassademedewerker. Ik kan mijn visum al over drie dagen ophalen. Dit is aan de ene kant een meevaller. Aan de andere kant kan ik mijn tickets en hostelovernachtingen niet kosteloos annuleren. Dus ik besluit er maar het beste van te maken.

Na acht dagen is het tijd om Singapore te verlaten en door te vliegen naar de volgende bestemming. Ik heb genoten van mijn korte stop in Singapore. Dit keer geen racisme ervaren. Pas als ik mijn koffer heb ingecheckt merk ik dat ik mijn yogamat in het hostel heb laten liggen. Ik heb nog een krappe twee uur en waag het erop heen en weer te gaan.

Eenmaal terug op de luchthaven ben ik te laat. Vliegtuig gemist, geld weg voor het ticket en ik moet een nieuw ticket kopen voor morgen. Er gaat maar een vlucht per dag naar Kota Kinabalu,²² Maleisië.

Ik ben zo ontzettend boos op mezelf en haal mezelf steeds naar beneden omdat ik dit besluit heb gemaakt. Als ik eenmaal een ander hostel gevonden heb voor die ene nacht, is de boosheid gezakt en kan ik op een mildere manier kijken naar wat er is gebeurd.

Afstand nemen van die boze verwensingen. Het is nu eenmaal gebeurd en door mezelf continu neer te halen wordt de situatie niet opeens anders. Ik merk dat ik dit wel vaker doe: te lang vasthouden aan boosheid richting mezelf en ik schiet er niets mee op. Tijd om er bewuster mee om te gaan en als er weer iets misgaat, wat ongetwijfeld zal gebeuren, berusten in wat is.

22 Kota Kinabalu is de hoofdstad en een gemeente van Sabah, een van de staten van Maleisië

China

Leren vragen

Ik ben echt blij met het visumbureau in Hongkong: binnen twee dagen heb ik mijn visum voor China gekregen. Dit is het groene licht waar ik op wachtte. Online boek ik met behulp van de vriendelijke receptioniste van mijn hostel mijn treinreis naar Guangzhou, het échte China zoals zij het noemt.

Aangekomen op het treinstation is het net alsof ik ga vliegen. Ik moet mijn paspoort en mijn treinkaart laten zien. Daarna wordt mijn tas door de scanner gehaald en krijg ik een stempel in mijn paspoort dat ik Hongkong verlaat.

Dan is het wachten op het perron tot de trein arriveert. Ik ben zo nieuwsgierig naar China, wil zelf ervaren hoe dit land is. Hoe gaat de communicatie mij af en is het inderdaad zo'n ontzettend lastig land om te bereizen? En kloppen mijn vooroordelen of moet ik ze bijstellen?

Een van de vooroordelen die ik heb is dat Chinezen ontzettend luidruchtig zijn. Het is een 'ik eerst'-cultuur. En ze rochelen continu en overal. En ik denk dat het overal een beetje smoezelig zal zijn. Niet mijn standaard van schoon in ieder geval. Ik verwacht eigenlijk vies ruikende, muffe kamers en vieze sanitaire voorzieningen zoals ik in Vietnam aantrof. Tot slot zullen ze ook hier niet gewend zijn aan donkere alleenreizende vrouwen. Maar dat laatste punt is niet typisch iets voor China, dat geldt voor heel Azië.

Tijdens het wachten check ik of ik alles heb geïnstalleerd op mijn telefoon. Mijn VPN,²³ check. Twee offline woordenboeken, check. Mijn vertalingsapp,

23 Een VPN is een app die ervoor zorgt dat je een beveiligde, versleutelde, en anonieme toegang met een netwerk maakt. Hierdoor kun je gebruikmaken van apps die in China verboden zijn, zoals WhatsApp, Google, Facebook, et cetera.

check. WeChat²⁴ heb ik gedownload, maar ik kom niet verder want ik moet geverifieerd worden door iemand in China. Wat een onzin.

Tot slot een pocketformaat notitieblokje waar ik wat standaardzinnen vanuit het Engels naar het Mandarijns kan laten vertalen als ik een Engelssprekende Chinees tegenkom. I am all set! Op dat moment komt ook de trein het perron binnenrijden.

De tijd vliegt voorbij en voordat ik het weet ben ik in het échte China. Communiceren in het Engels wordt vanaf nu een uitdaging, in tegenstelling tot Hongkong. Daarnaast is het nu heel spannend of mijn VPN het doet, zodat ik mijn applicaties zoals Facebook, WhatsApp en Google Maps kan gebruiken. De trein komt binnen op wat lijkt het Centraal Station van Amsterdam. Alleen alles is in Chinese karakters aangegeven, geen Engelse vertaling ... Niets!

Hier begint het avontuur. Ik moet eerst een pinautomaat zien te vinden, want ik heb yuans nodig. Aan mijn Hongkongse dollars heb ik hier niets. Het is mij compleet onduidelijk waar ik een pinautomaat kan vinden, want er zijn nergens aanwijzingen. Het lijkt wel Cluedo, hoe ik op zoek ben naar aanwijzingen. Nadat ik de pinautomaat eindelijk heb gevonden, moet ik naar de metro. Ik heb van tevoren uitgezocht naar welk metrostation ik moet om naar mijn hostel te komen. Maar het blijkt een uitdaging om de metro te vinden. Om verder te komen zal ik toch over de weerstand moeten komen om hulp te vragen. Ondanks alle voorbereidingen die ik heb getroffen om het zelf allemaal te kunnen doen, zie ik nu toch wat haken en ogen aan deze tactiek. Ik ontnem mezelf de mogelijkheid om het makkelijker te maken voor mezelf. In plaats van alles zelf uit te zoeken, kan ik het ook gewoon vragen. Vragen stellen is niet zwak en ik ben ook niet dom als ik iets vraag. Ik maak het makkelijker voor mezelf.

Ik haal een keer diep adem en loop naar een balie waar aardig wat folders zijn uitgestald. De man achter de balie kijkt me geïntrigeerd aan als vraag hoe ik bij het metrostation kom. Hij pakt een rekenmachine, tikt een bedrag

24 WeChat is de Chinese versie van WhatsApp.

in, laat me dit zien, en zegt: 'Taxi.' Ondertussen tikt hij met de extreem lange nagel van zijn wijsvinger op het schermje van het rekenmachientje. Als ik het snel uitreken vraagt hij omgerekend bijna dertig euro voor de rit. Ik bedank hem vriendelijk en vraag nogmaals hoe ik naar het metrostation moet.

Hij wappert met zijn hand, om me te gebaren dat ik hem met rust moet laten en gaat weer achter zijn computer zitten. Oké, bijzondere reactie.

Dan komt er een ander Chinees mannetje naar me toe schuifelen, dat dit hele tafereel van een afstand in de gaten heeft gehouden. Hij heeft een papiertje in zijn hand en geeft dit aan mij. Er staat een i op en hij wijst in een bepaalde richting en zegt één woord: 'Information.'

'Sje sje,'²⁵ zeg ik lachend en ik begeef me naar de informatiebalie die ik nu pas in de verte zie. Deze dame spreekt redelijk Engels en weet me snel te vertellen hoe ik naar het metrostation moet lopen. Ze geeft me ook een kaart van het metronetwerk van Guangzhou. Wat is het toch fijn als je goed met iemand kunt communiceren.

In het metrostation heb ik mijn volgende uitdaging. Ik ben bijna aan de beurt. Er staat een Chinees stel voor me dat kaartjes aan het kopen is. Ik zie dat alles is aangegeven in Chinese karakters. Ik adem diep in en uit en tik op de schouder van de vrouw.

Ze ziet eruit om door een ringetje te halen. Een paarse jurk net tot over de knieën en een groene jas eroverheen. Ze heeft een vlot kapsel, zo'n boblijn waarbij het achter kort is en naar voren lang. Ze heeft weinig make-up op: eyeliner, rode lippenstift en wit poeder op haar gezicht.

Ze kijkt me nieuwsgierig aan en glimlacht vriendelijk. Ik glimlach terug en begin met het laten zien van de kaart van het metronetwerk. Ik wijs de halte aan waar ik naartoe moet en vraag of ze mij kunnen helpen om een kaartje te kopen naar Haizhu Square. Ze knikt en samen met haar partner helpt ze mij om een kaartje te kopen, waarna ze zelf hun kaartjes kopen.

²⁵ 'Sje sje' is de fonetische schrijfwijze van het woord dat 'bedankt' betekent.

Toevallig moeten ze ook met dezelfde metrolijn, dus ik loop met ze mee. Nu hoef ik zelf niet uit te zoeken hoe ik moet lopen en naar welk perron ik moet. Als we eindelijk in de propvolle metro staan, zegt haar man tegen mij: 'Next stop, follow her.' Hij wijst naar zijn vrouw.

Ik kijk naar haar en ze knikt. Zodra de deuren van de metrowagon opengaan wacht niemand tot ik eruit ben met mijn grote reistas. Links en rechts beginnen mensen de wagon al in te stappen. Als ik eindelijk uitgestapt ben, is die dame in geen velden of wegen te bekennen.

'Nee ...' denk ik. Ik loop een beetje gefrustreerd rond en opeens zie ik haar in de verte naar mij zwaaien en mijn hart maakt een sprongetje.

'Stay close,' zegt ze en ze zet de pas erin. Ik duw iedereen onbeschoft aan de kant want het zal me niet nog een keer gebeuren dat ik haar uit het oog verlies.

Als we zijn overgestapt zegt ze: 'You four stops more. I leave here.'

En zodra de metro stopt stapt ze uit en schreeuw ik haar nog na: 'Thank you.'

Geen idee of ze het gehoord heeft.

Eenmaal boven aangekomen doet mijn VPN het niet en dat betekent dus ook geen Google Maps. S&#@!&t!

Ik besluit het hostel te bellen, maar helaas neemt er niemand op. Na twintig minuten rondgedoold te hebben, klamp ik me aan een voorbijgangster vast. Ik ben nu al twee keer over mijn gêne gekomen om hulp te vragen en het heeft me veel opgeleverd. Zodra ik deze dame, die je wederom door een ringetje kan halen, aanspreek schudt ze haar hoofd en ze wil doorlopen. Ik blijf aanhouden. Ik laat haar het adres zien waar ik naartoe moet en schoorvoetend helpt ook zij mij verder.

Ze belt voor mij naar het hostel en blijkbaar heeft ze nu iemand aan de lijn. Het is de eigenaresse van het hostel en zij komt mij ophalen. De voorbijgangster blijft samen met mij wachten totdat de eigenaresse er is.

Zo gaat het een maand lang in China. Zodra ik ergens niet uit kom en ik over die weerstand heen stap om mijn mond open te doen, is er altijd wel een 'Chinese engel' die mij helpt. Hetzij met handgebaren, een vertaalapp die wel werkt, of gewoon een paar woorden Engels die mij een stukje verder helpen.

Dat de Chinezen zo behulpzaam zijn heb ik alleen maar ontdekt omdat ik nu om hulp durf te vragen en het me ook daadwerkelijk wat oplevert. De overtuiging dat ik alles maar alleen moet doen klopt niet meer met mijn nieuwe realiteit.

Ik ben nooit een ster geweest in hulp vragen, maar wat levert het me veel op om het toch gewoon te doen. Ook al denk ik het te weten, gewoon vragen voor de zekerheid. Het levert leuke ontmoetingen, leuke verhalen, gekke vragen én altijd weer hulp uit onverwachte hoek op.

Steeds sneller stap ik op mensen af om iets te vragen als ik er niet uit kom. Over het algemeen is Azië in mijn beleving lastiger te bereizen vanwege de taal. In Zuid-Amerika voel ik me meer op mijn gemak omdat ik de Spaanse taal redelijk beheers en dus beter contact kon leggen.

En die ongemakkelijkheid helpt me nu in China over die drempel heen te komen om contact te leggen. Als ik in een hostel de kamer binnenloop en er zijn op dat moment alleen Aziaten, dan zeggen ze nauwelijks gedag. Ze maken geen praatje, ze stellen geen vragen en ze doen soms alsof ik niet besta.

Terugkijkend hierop denk ik dat ze zich schamen om Engels te spreken en bang zijn om fouten te maken. En ze doen het daarom liever helemaal niet.

China heeft mij verrast en veel geleerd en dit is zeker een land waar ik nog wel een keer naartoe wil. En wat betreft die vooroordelen die ik had, die heb ik op sommige punten bijgesteld. Ze rochelen en fluimen wel, maar niet overal en niet continu.

Qua hygiëne is het me reuze mee gevallen. Ik heb niet ervaren dat de plekken waar ik kwam vies waren, maar wel rommelig.

Luidruchtig zijn ze zeker en een serie kijken op je telefoon MET oordopjes, dat kennen ze niet. De ene telefoon staat nog harder dan de ander. Het is alsof ze onbewust ook een wedstrijdje doen wiens telefoons het hardst kan.

Ik vind ik ze wel erg ongeduldig, wachten is niet hun sterkste kant. Dus dat stukje 'ik eerst'-cultuur heerst er zeker. Met name in het openbaar vervoer merk ik dat. Niemand wacht totdat je bent in- of uitgestapt. Als je veel bagage bij je hebt ben je sowieso de sjaak. Iedereen rent langs je heen de metro in om een plek voor zichzelf te claimen.

Tot slot word ik uiteraard regelmatig aangestaard als donkere alleenreizende vrouw, maar dat is ondertussen geen nieuws meer.

Er is een begin gemaakt met het vragen om hulp. Als er een hiërarchie is in hoe goed ik om hulp kan vragen dan zie ik het als volgt: keizerin, koningin, prinses, hofhouding, boerin, het plebs (het gewone volk). Momenteel zit ik tussen de boerin en de hofhouding in. Er valt dus nog veel te winnen op dit gebied.

Mongolië

Teruggeworpen op mezelf

Het teruggeworpen zijn op mezelf is het grootste thema dat bij mij meerdere keren is aangeraakt tijdens deze rondreis door Mongolië. Het goed kunnen vinden met jezelf als je geen connectie voelt met de rest van de groep.

Ken je dat gevoel dat je je eenzaam voelt in een groep? Ik wel. We waren met een groep van zes personen. De gids Bagy, de chauffeur Jorg, twee Indiërs die beiden Jay heetten, Vicky de Canadese en ik.

Vanaf dag een merkte ik al dat onze interesses op hele andere gebieden lagen. Om het onderscheid tussen de Jays te maken zal ik naar een verwijzen als de stinkende professor en de andere noem ik de grote vriendelijke reus.

De stinkende professor woont in Amerika, heeft een greencard, en is getrouwd met een Amerikaanse. Hij geeft college in technische vakken op een universiteit waarvan ik me de naam niet herinner.

De grote vriendelijke reus woont in Australië, is gelukkig getrouwd, ondernemer geweest en is nu in loondienst bij een bedrijf. De twee heren en Vicky praten lang en zo uitvoerig mogelijk over politiek, hun favoriete onderwerp. En wat ze nog interessanter vinden is om de politieke systemen van Amerika, Australië en Canada naast elkaar te leggen en uren te discussiëren over de verschillen en overeenkomsten.

Iets waar ik totaal geen affiniteit mee of interesse in heb.

Als ze het niet over politiek hebben, dan gaat het over hun studietijd op grote campussen, inwijding bij studentenverenigingen, alcoholconsumpties, hun partners, traditionele feestdagen zoals Halloween of Thanksgiving

of over Spring Break²⁶. En oh ja, alle drie zijn ze fan van podcasts. Een fenomeen waar ik nog niet zo bekend mee ben.

Het gebrek aan aansluiting heeft tot nu toe niet echt een rol gespeeld. In hostels of tijdens dagexcursies zit je niet vast aan een of meerdere personen. Ik kan makkelijk aansluiting vinden bij iemand anders als het niet klikt.

Tijdens deze achttiendaagse rondreis kan ik het gezelschap van anderen niet opzoeken. Jorg, een hele vriendelijke, goedlachse man, spreekt vier woorden Engels. Om een gesprek met hem te voeren heeft hij de vertaling nodig van onze gids Bagy. Hij is gelukkig wat bedreven in Engels.

Elke dag na aankomst in ons nieuwe gerkamp²⁷ heeft onze gids de grootste lol met de grote vriendelijke reus. De sterke drank vloeit dan rijkelijk. Iets waar ik geen aansluiting mee heb. Ik drink weinig en als ik drink, dan ben ik na een of twee glazen wel klaar.

Eenzaam zijn en alleen zijn, zijn écht twee totaal verschillende dingen. Een gevoel van disconnectie ken en herken ik maar al te goed. Voor mijn reis speelde die eenzaamheid ook al een rol, maar gaf ik dit stukje niet de aandacht die het nodig had en ik stopte het weg.

Ik ging in Nederland op zoek naar verbondenheid door iets te gaan doen met anderen. Een activiteit die in eerste instantie de gemene deler is van verbondenheid. Als ik dan weer thuis was dan was die verbondenheid weg. Is het vol te houden om steeds weer op zoek te gaan naar andere activiteiten in de hoop op connectie?

Van buitenaf kan ik die honger naar connectie en verbinding niet stillen, omdat iets IN mij daar behoefte aan heeft. Steeds op zoek gaan naar externe factoren waar ik mezelf afhankelijk van maak om die eenzaamheid

26 Springbreak is een vakantie van een week op universiteiten en scholen in o.a. de Verenigde Staten en Canada.

27 Een gerkamp is een verzameling van gers. Een ger is een ronde, semipermanente woning die wordt opgezet met stokken en omkleed met doeken. Aan de buitenkant wordt het doek of het zeil vastgemaakt met touw en verzwaard. Tegen de muren staan de bedden en in het midden staat er meestal een houtkachel.

niet meer te voelen is niet de weg. Het is iets intrinsieks waarmee ik dus van binnenuit aan de slag moet. De echte weg is helen van binnenuit.

Dus doordat ik geen connectie had met mijn medereizigers heb ik hier in Mongolië een begin gemaakt aan de verbinding met mezelf. Wat een fijn gevoel is dat, om steeds naar binnen te kunnen keren zonder daar iemand anders bij nodig te hebben.

De drang om me te mengen in hun gesprekken valt langzaam weg. Ik doe echt mijn eigen ding. Lees op mijn gemak een boek in de ger alsof niemand er is. Maak in mijn eentje een wandeling rondom het gerkamp om de omgeving een beetje te verkennen. En ik vind de weg naar binnen steeds makkelijker.

Dus naast het verkennen van een zeer authentiek land met ontzettend veel verschillende landschappen en een bijzondere leefstijl van de inwoners, leer ik ook verbinding maken met mezelf. En door die sterkere connectie met mezelf vind ik het niet erg om alleen te zijn en voel ik die eenzaamheid ook niet meer.

India

De overgang van leven naar dood

Voordat ik naar India afreisde, heb ik lang getwijfeld of ik wel zou gaan of niet. Als er over één land verdeelde meningen zijn, dan is het India wel. En iedereen die ik sprak was of héél enthousiast of héél negatief. Er zat qua mening echt niets tussenin. Ik vind het daarom lastig beslissen, juist omdat ik om zoveel meningen heb gevraagd.

Naast die twijfel zijn er twee dingen die ik heel graag wil zien: de Taj Mahal en Varanasi. Uiteindelijk heb ik dit brandend verlangen een podium gegeven en heb ik ervoor gekozen om te gaan. Als ik niet ga, krijg ik spijt.

Ik plan niet te ver vooruit en geef mezelf de ruimte. Als ik India na het bezoek aan de Taj Mahal én Varanasi niets vind, dan reis ik gewoon verder.

Nadat ik een ellenlang formulier voor mijn visum heb ingevuld, ga ik op zoek naar een vlucht. De goedkoopste vlucht is naar Trivandrum, helemaal in het zuiden van India. Vanuit hier neem ik een paar dagen later een vlucht naar New Delhi. Wat een drukte, wanorde, overal geuren, muziek, zandwegen, en heel veel mensen die mij zó lang aanstaren dat ik er ongemakkelijk van word. Ik ben ontzettend op mijn hoede in India. Bij elke boekingsbevestiging krijg je vijf extra pagina's meegestuurd om je te waarschuwen voor alle oplichtingspraktijken waar je als toerist mee te maken hebt.

Eenmaal in de hoofdstad ga ik met een Engels meisje die ik in het hostel heb leren kennen naar het Rode Fort ²⁸in New Delhi. In de buurt van het hostel is een metrostation. Het metrostation ziet er spik en span uit en ik ben echt verbaasd dat er in New Delhi een metronetwerk is. Het metrostation is mooi,

28 Rode Fort is een ommuurd paleis bedoeld als woning voor sjah Jahan gemaakt van rood zandsteen. Het grootste monument van New Delhi.

groot en netjes, heel wat anders dan op straat. We moeten onze tassen door een metaaldetector doen en moeten daarna nog een roltrap naar beneden om op het perron te wachten. Als de metro arriveert gaan we in de wagon zitten die alleen voor vrouwen is bestemd, net zoals ze dit in Japan hebben. Na ons bezoek lopen we ook nog over de kruidenmarkt in de buurt. De tuktuks razen langs ons heen, de geuren van de kruiden vermengd met de uitlaatgassen komen ons tegemoet. Koeien op de weg, gaten in de weg, slechte verlichting, veel muziek om ons heen ... Zo veel indrukken, we zijn blij als we weer in het hostel zijn.

Twee dagen later ga ik op en neer van New Delhi naar Agra met de trein, voor een bezoek aan het Rode Fort van Agra én de prachtige sprookjesachtige Taj Mahal. Ik vertrek zo rond half drie in de ochtend naar het treinstation met een taxi vanaf het hostel. Eenmaal op het perron moet ik nog een tijdje wachten voordat de trein arriveert. We vertrekken om half vier en om stipt acht uur in de ochtend kom ik aan. Eenmaal buiten het station word ik aangesproken door een tuktukchauffeur die een heel pakket aanbiedt voor een dag Agra. We gaan eerst naar het Rode Fort, dan naar de Taj Mahal, de baby Taj Mahal, hebben lunch en gaan uiteraard langs een aantal souvenirwinkels. Als ik in de winkels iets koop krijgt hij er commissie over. Ik ga akkoord en we beginnen bij het Rode Fort. Dit fort is veel mooier en beter onderhouden dan dat van New Delhi. Dan het klapstuk, de Taj Mahal. Het is rond half tien als ik aankom en de rij valt ontzettend mee en ik loop zo het wit marmeren mausoleum tegemoet. Een van de meest tragische liefdesgeschiedenissen gaat schuil achter dit wereldwonder. De sjah liet dit monument bouwen nadat zijn vrouw overleed bij het baren van hun veertiende kind. Wat een indrukwekkend gezicht en gelukkig is de rij om het mausoleum binnen te gaan kort. Ik dwaal daarna nog door de tuinen om het complex en maak uiteraard een paar foto's. Dan gaan we eerst naar de baby Taj Mahal, maar niet zoals afgesproken. Hij stopt namelijk bij de rivier en wijst naar een gebouw aan de overkant.

'Dit is baby Taj Mahal.'

'Oké, hoelang duurt het voordat we er zijn?'

De tuktukchauffeur kijkt me aan alsof hij me niet begrijpt. 'Nee, dit is hoe ver ik ga.'

'Pardon? Je zei dat dit in het pakket zat.'

'Ja, dat klopt; je ziet 'm nu toch?'

'Ik wil ernaartoe en het gebouw in.'

'Dan moet je extra betalen, want het is heel erg ver. Bovendien hebben we nog een druk programma. We hebben nog lunch en we moeten ook nog langs de souvenirwinkels. Zodra hij het woord souvenir uitspreekt beginnen zijn ogen te glinsteren.'

'Nou, sorry, maar hier had je veel duidelijker over moeten zijn, dat je aan de overkant van de rivier de baby Taj Mahal zou aanwijzen. Dat is heel wat anders dan er daadwerkelijk langsgaan en ik ga niet extra betalen.'

'Hij haalt zijn schouders op en wacht verder op instructies. Ik wil naar de baby Taj Mahal zoals beloofd en dan schrappen we de souvenirwinkels.'

Je raadt het al, dat laat hij niet gebeuren en uiteindelijk wilde hij alleen verder rijden als we naar het restaurant zouden gaan. De lunch was prima en uiteindelijk heb ik niets gekocht aan souvenirs. Aan het einde van de middag zet hij me weer af bij het treinstation en ik kom pas tegen een uur 's nachts aan in het hostel in New Delhi.

Ik ben naar Varanasi afgereisd. Daar word ik warm onthaald bij het hostel en er hangt een hele fijne sfeer. Ik raak gelijk in gesprek met mijn kamergenoten. Zij zijn net van plan om iets te gaan eten voor de lunch en ze vragen of ik mee wil. We gaan met z'n vijven naar een veganistisch restaurant waar zij blijkbaar al vaker zijn geweest.

Er zit nog een Nederlander in de groep die ook een wereldreis zou maken, maar is blijven hangen in India. Hij heeft nu een tuktuk gekocht om zo verder door India te reizen. Ik vind het wel een grappig idee.

In het restaurant raak ik in gesprek met Sunil. Het is een Indiër en hij is toerist in eigen land. Na het eten vraagt hij of ik zin heb om Varanasi te

verkennen. We lopen naar de Ganges en beginnen langs de verschillende ghats²⁹ te lopen. Bij elke ghat gebeurt er iets anders. Je hebt een ghat waar er elke avond een ceremonie plaatsvindt, ghats waar je ziet dat mensen een bad nemen, en je hebt de 'burning ghats'; een van de redenen dat ik zo gefascineerd ben door Varanasi. Hier verbranden ze overleden mensen in het openbaar.

'Het klinkt misschien luguber maar ik zou dit ritueel van dichtbij willen zien,' zeg ik tegen Sunil. Nog geen vijf minuten later mag ik het gehele ritueel van dichtbij aanschouwen, van begin tot eind.

Er ligt een oudere dame in het water, en een jonge jongen, ik schat van een jaar of veertien, schept van tijd tot tijd water over haar heen. Na ongeveer tien minuten halen een paar andere mannen het ontzielde lichaam uit het water en leggen haar op een wit doek en beginnen haar hierin te wikkelen. Ingepakt als een mummie leggen ze haar op een reeds geprepareerde houtstapel. Daarna beginnen ze op haar lichaam ook hout te stapelen. Vervolgens heeft dezelfde jongen die water over haar heen schepte, iets anders aangetrokken en hij steekt als eerste de brandstapel aan.

Als de brandstapel goed brandt gaan we iets verderop zitten en aanschouwen we meerdere brandstapels. De treurende, zeer verdrietige familieleden dompelen zich in hun eigen rouwproces en kijken van een afstand hoe het lichaam wordt omgezet naar as.

From dust to dust.

Zo staren Sunil en ik naar de brandstapels en ondertussen vertelt hij wat meer over de achtergrond van het verbranden van de lichamen. Wie had gedacht dat ik in het hostel mijn persoonlijke gids in Varanasi zou ontmoeten?

Voor mij, in deze fase van mijn leven, betekent de dood, het afscheid nemen van een oudere versie van mezelf die plaats maakt voor een nieuwere,

²⁹ Een ghat is een heilige plek aan de oever van de Ganges, die je met een trap kan bereiken.

geüpdatete versie. De dood staat voor afscheid nemen van oude ballast, om aan het einde van mijn reis weer te kunnen herrijzen als een feniks uit de as.

Je komt met niets en gaat met niets. Het lichaam stelt de ziel in staat om te creëren op aarde. Zodra je klaar bent met de lessen die je hebt geleerd als ziel, heb je het lichaam niet meer nodig en laat je dit achter op aarde.

Als ik India echt verschrikkelijk vond na deze belangrijkste hoogtepunten dan zou ik met een gerust hart naar Nepal doorreizen. Toch ben ik een maand gebleven om mezelf uit te dagen en die ongemakkelijkheid die ik in dit land voel te onderzoeken. En ook om dat stukje nieuwsgierigheid naar dit land in mij toch te voeden. De uitspraak 'You either love India or you hate it' had ik al meerdere keren gehoord. Nu ik er ben geweest begrijp ik 'm ook echt. Ik ben dankbaar dat ik hier veilig heb kunnen rondreizen, maar een tweede bezoek aan dit land, daar ben ik nog niet zo zeker van.

Nepal

Een waardevol inzicht

Zowel in India als in Nepal kun je tijgers spotten. Ik heb hele enthousiaste verhalen gelezen over Bardia National Park, waar je ook wandeltochten kunt doen. Daarnaast is hier de kans veel groter om tijgers te zien, omdat ze niet worden afgeschrikt door het constante lawaai van auto's die door het park heen crossen.

Ik heb mijn keuze gemaakt en vlieg naar Nepalgunj, een stad in het zuidwesten van Nepal. Ik word hier opgewacht door Baba, de tijgerfluisteraar zoals hij liefkozend wordt genoemd. Van alle reviews die hij heeft, heeft negentig procent ook écht tijgers gespot. Dus voor mij is het duidelijk dat ik met hem mijn walking tour wil doen.

Vanaf Nepalgunj is het zeker nog een uur of drie rijden naar de accommodatie, die op vijf minuten loopafstand ligt van de hoofdingang van het park. Het hotel waar ik ben ondergebracht is basic, maar het is verder goed geregeld.

Baba is een fanatiek tijgerspotter en is elke dag te vinden in het park. Hij is gefascineerd door tijgers en brengt veel tijd door in het park, op zoek naar deze mooie, prachtige gestreepte katachtigen. Daarnaast is hij ook aangesloten bij een organisatie waarbij hij door middel van lezingen meehelpt aan bewustwording en behoud van het leefgebied. Hoe tof is dat!

We besluiten om geen tijd te verspillen en gaan gelijk een halve dag het park in om tijgers te spotten. Ik heb meerdere keren gevisualiseerd dat ik meerdere tijgers zie. Een van dichtbij, eentje op jacht, en nog wat scenes heb ik de regie laten passeren.

'Laat die tijgers maar komen!' denk ik bij mezelf.

Baba heeft een stevig wandeltempo. We lopen voorbij het wachtershuisje waar onze papieren worden gecontroleerd en dan vervolgen we onze weg naar het begin van het park. We moeten eerst een rivier oversteken en Baba begint zijn schoenen uit te doen en binnen no-time is hij aan de overkant. Ik heb de grootste moeite om hem bij te houden. Naast het water ijskoud aanvoelt heb ik moeite om over de verschillende glibberige keien mijn weg naar de overkant te vinden.

Als ik eindelijk aan de overkant ben, blijft hij ongeduldig wachten tot ik mijn voeten heb afgedroogd en mijn sokken én schoenen weer aan heb getrokken.

‘We moeten doorlopen,’ zegt hij. ‘Ze zijn het meest actief in de vroege ochtend en aan het eind van de middag. Ik heb een paar plekken in mijn hoofd waar we ze mogelijk kunnen spotten maar dan moeten we wel doorlopen.’

Sommige plekken zijn duidelijk vaker bewandeld dan anderen. Ik voel me enigszins ongemakkelijk als we afwijken van de gebaande paden en voor mijn gevoel een half uur door hoog riet lopen. Je kunt niet veel verder zien dan vlak voor je.

Stel dat er een tijger door het riet loopt en achter ons aanloopt en vanachter aanvalt, denk ik in een flits. Niet echt een helpende gedachte.

Dan maakt Baba ook nog de opmerking: ‘De tijgers kunnen overal zijn en overal vandaan komen.’ Dit zet me de hele middag op scherp en zorgt voor een heel onrustig en ongemakkelijk gevoel.

Uiteindelijk zien we deze dag geen tijgers. De volgende ochtend, wederom slechts gewapend met een wandelstok, zijn we weer vroeg op pad om dit keer een hele dag tijgers te spotten. Omdat we gisteren al door het park liepen ben ik wat meer op mijn gemak.

Zo iets na zevenen lopen we langs een drooggevallede rivierbank met aan weerszijden hoog riet. Ik maak nog op mijn gemak een video-opname over dat we vandaag weer op zoek zijn naar tijgers en stop mijn telefoon in

de zak van mijn fleecevest. Even verderop inspecteert Baba zeer grondig uitwerpselen waar damp vanaf komt.

‘Zeer verse uitwerpselen,’ zegt hij zacht en duidelijk opgetogen. ‘Deze zijn van een tijger en écht nog geen kwartier oud.’

Zijn ogen lichten op en ik deel zijn enthousiasme.

Vol spanning lopen we verder langs de meanderende rivierbank en als we om de bocht heen kunnen kijken, komt er van de rechterkant uit het hoge riet een tijger de drooggevallede rivierbank oplopen. Mijn eerste tijger ‘up close and personal’ op nog geen zes meter afstand!

Alsof ik aan de grond genageld sta, aanschouw ik dit prachtige beest, dat ook op zijn plek blijft staan en oogcontact met ons maakt. Met een hele langzame beweging reik ik naar mijn telefoon in de zak van mijn vest en blijf staren naar de tijger. Zodra ik ‘m vastheb, uit mijn zak haal en aanstalten maak om een foto te maken, is hij weer verdwenen in het hoge riet.

Baba heeft een lach van oor tot oor en ik ook.

‘Dit was een volwassen mannetjestijger,’ begint hij enthousiast en fluisterend uit te leggen. ‘Wellicht waren die uitwerpselen van hem.’

Al die opwinding borrelt vanbinnen. Ik kan niet keihard gaan schreeuwen dat ik een tijger heb gezien. We beginnen de dag goed en de dag is nog jong.

De rest van de dag zitten we steeds op verschillende stekjes voor een uur of twee voordat we verder gaan. We lopen weer een hele tijd door hoog riet. Het riet is wel twee meter hoog en na een tijdje komen we bij onze eerste uitkijkpost van de dag: een hele hoge boom. We gaan zo hoog mogelijk in de boom zitten en wachten vol spanning op nog meer tijgers.

We hebben overzicht op de rivier aan één kant, een uitgestrekt stuk grond waar veel riet groeit achter ons, en we hebben zicht op een ander stuk van een drooggevallede rivierbank.

Deze stek levert na twee uur helaas niets op en we verstoppen ons op een andere stek in het hoge riet.

Als we blaffende herten horen is Baba alert. Nooit geweten dat herten zo'n blaffend geluid maken. Het is speciaal bedoeld om andere herten in de omgeving te waarschuwen dat er een tijger is gespot.

Dan zien we met onze verrekijkers hoe een tijger een achtervolging inzet. Zijn prooi is een hert dat hem uiteindelijk te snel af is. Wauw!

Weer is de vreugde van Baba's gezicht af te lezen en ik glimlach van oor tot oor. Wat heb ik toch een mazzel vandaag.

Als we teruglopen denk ik terug aan vanochtend, toen we die tijger van dichtbij heb mogen aanschouwen. Ik heb zowel de angst in de ogen aangekeken en een intens gevoel van geluk ervaren. Hoe tegenstrijdig dat ook klinkt.

Van iets wat ik zo ontzettend spannend vind om te doen naar het echt beleven. Alleen gewapend met een stok te voet op zoek naar tijgers en er dan ineens oog in oog staan met één. De reactie van een tijger is niet van tevoren in te schatten. Ook zie ik dat het veel verder gaat dan de angst van de reactie van zo'n tijger.

Deze reis is begonnen met weglopen van de pijn en de onvrede, het gevoel van gefaald te hebben, om onuitgesproken issues een plek te geven en om weer een missie te vinden. En opnieuw koers te bepalen. Hoe nu verder te gaan met mijn leven.

Het waren negatieve situaties die voor genoeg pijn zorgden dat ik hiervan weg wilde. Een nieuwe en andere omgeving en nieuwe avonturen riepen mij. Blijkbaar had ik deze reis nodig en het heeft me in ieder geval veel inzichten gebracht. Ik heb superveel verhalen, veel mensen ontmoet en er mooie contacten aan overgehouden.

Ik heb hele mooie avonturen mogen beleven, mijn (voor)oordelen mogen bijstellen en de wereld kunnen zien in een ander perspectief. En toch realiseer ik me dat dit iets is wat de meeste mensen doen.

Weglopen van een situatie in je leven waar je niet tevreden mee bent. Soms, nee, eigenlijk altijd, schuilt de oplossing in het aangaan van je angst.

Soms wordt dit getriggerd door wat iemand zegt of doet. Bij mij zorgde de buurman voor dat laatste zetje.

En in plaats van te omarmen wat er is, ging ik ertegen in gevecht, totdat ik me realiseerde dat het niet om de ander gaat, maar om mij. Er werd mij een grote spiegel voorgehouden om ervoor te zorgen dat ik andere kwaliteiten kon ontwikkelen. Mijn plek innemen, gaan staan voor wat ik te zeggen heb, grenzen stellen, opkomen voor mezelf en mezelf niet meer klein houden. Allemaal lessen die ik heb geleerd als ik door die angst heen ga en de confrontatie aanga. En nog steeds, iedere keer weer, ga ik door angst heen op een andere manier en op een ander niveau.

En dan is er dat intense gevoel van geluk dat ik dit allemaal heb mogen meemaken en een rijker mens van binnen word. Dat ik de wereld heb mogen verkennen en uiteindelijk veilig ben teruggekomen voor een nieuw hoofdstuk in mijn leven.

Net zoals een schilder met een leeg canvas begint, zo begin ik ook met een leeg canvas aan de volgende fase.

Vanuatu

Wat is er eigenlijk écht vanzelfsprekend?

Op Facebook had iemand een filmpje geplaatst over haar bezoek aan een actieve vulkaan op Vanuatu. Mijn eerste ingeving was: dat moet ik zien!

Nog nooit had ik van Vanuatu gehoord. Na een korte zoekopdracht in Google zie ik dat het een eilandengroep is in Oceanië op zo'n vier uur vliegen van Sydney.

Dat komt goed uit want ik zou toch naar Australië vliegen. Na een paar dagen in Sydney vlieg ik door naar Port Vila de hoofdstad van het eiland Efate.

Van hieruit vlieg ik een paar dagen later door naar Tanna, het eiland waar ik de actieve vulkaan ga bezoeken. Ik heb een huisje gehuurd met de naam 'Tanna Amazing View Bungalow'. Op Efate was ik een meneer tegengekomen die op dezelfde dag naar Tanna zou vliegen. Hij zou me een lift naar mijn accommodatie geven. Aangekomen op Tanna is deze meneer in geen velden of wegen te bekennen.

Na een kort belletje met de eigenaar van Tanna Amazing View Bungalow bleek dat het te kort tijd was om mij te komen ophalen. Hij komt me halverwege tegemoet en wacht me op bij de 'grey plain ashes'.

Vanaf de luchthaven naar dit meetingpoint moet ik zelf een lift regelen. Gelukkig kan ik met een andere man meerijden, die hier langskomt om naar zijn eigen resort te rijden. De lift kost mij 49 euro, omgerekend. Dat hakt gelijk in mijn budget.

Bij het afgesproken punt staat er inderdaad een zwarte jeep te wachten op mij. Het is de man die ik net aan de telefoon had. Hij heeft zelf een resort en handelt ook de reserveringen af voor zijn neef. Zijn neef is de eigenaar van Tanna Amazing View Bungalow. Mijn reservering heeft hij over het hoofd

gezien en zijn neef Kay kon hij niet bereiken, dus hij was niet op de hoogte. Ik verblijf dus één nachtje bij hem en de volgende dag zet hij mij dan af bij Kay, op nog zo'n twee uur rijden vanaf zijn accommodatie.

Eenmaal aangekomen bij zijn accommodatie is het uitzicht op de Mount Yasur³⁰ prachtig. Met het vallen van de nacht zie ik de rode gloed van het magma uit de krater van de vulkaan opstijgen. Met als achtergrond een gitzwarte hemel bezaaid met duizenden sterren. Het lawaai is oorverdovend wanneer er weer een brok magma wordt uitgespuugd uit de krichten van de vulkaan. Grote brokken rode lava landen aan de voet van de vulkaan. Het is een fantastisch spektakel. Ik waan me op een van de meest bijzondere plekken die ik tijdens mijn wereldreis heb aangedaan. En dit is nog maar de eerste avond.

De volgende dag, nadat ik wakker ben geworden van het gekakel van de kippen en de tjirpende vogels, realiseer ik dat ik in een nieuwe wereld ben ontwaakt. Na het ontbijt word ik afgezet bij Tanna Amazing View Bungalow. Er is maar een bungalow en ik zal de komende vijf dagen helemaal op mezelf zijn. Mijn bungalow staat afgezonderd van de rest van het dorp en ligt op vijf minuten lopen achter een heuvel. Ik krijg een rondleiding van Elma de vrouw van Kay.

De gehele hut is gemaakt van gevlochten palmladeren. Of is het oneerbiedig om het een hut te noemen? De muren sluiten niet goed op elkaar aan, de deur gaat niet dicht en als vloerbedekking liggen er losse matten, ook van palmladeren, in de bungalow. Ik vind het eigenlijk wel een hele beleving. Het voelt voor mij als terug naar de basis, écht terug naar de basis: geen elektra of stromend water.

Het maakt het geheel in ieder geval authentiek. Het bed ziet er ook zelfgemaakt uit en het matras dat erop ligt is gelukkig dik genoeg met een muskietennet erboven.

30 Mount Yasur is een actieve Vulkaan op Tanna, het op een na grootste eiland van Vanuatu.

De douche is even verderop. Wederom een klein hutje van gevlochten palmladeren, met als deur een gordijn dat is verzwaard met een bamboestok aan de onderkant.

Aan de binnenkant is een gieter aan het plafond bevestigd, die als douche functioneert. Zelf dien ik de gieter bij te vullen met een fles water voordat ik wil douchen. Aan de onderkant van de gieter zijn er gaatjes gemaakt en met een ingenieus systeem kan ik de hendel omhoog en omlaag schuiven, om te zorgen dat het water aan de onderkant eruit komt of niet.

De wc ligt het verst weg. Het is een gat in de grond met een huisje eromheen. Niets meer of minder. Ook hier is de deur een gordijn verzwaard met een bamboestok aan de onderkant.

Om toch nog wat licht te hebben in de avond krijg ik een staande zaklamp te leen die ik overdag moet opladen in de zon. Op gezette tijden komen mijn gastheer Kay of zijn vrouw langs met ontbijt, lunch en diner. Morgen ga ik naar de vulkaan.

De volgende ochtend is de dochter van Kay mijn gids. Zij gaat mij begeleiden naar de ingang van de Mount Yasur. We vertrekken om half twee in en het is ongeveer anderhalf á twee uur lopen. Voor de terugweg word ik opgehaald door een pick-up.

Kaylee spreekt Engels, wat heel fijn is. Ik proef lichte tegenzin bij haar om mij in haar kielzog mee te nemen naar de ingang van de vulkaan.

Ik probeer een gesprek aan te zwengelen, maar er komt niet heel veel uit en ze stelt uit zichzelf ook geen vragen. Af en toe geeft ze een aanwijzing dat we van de gebaande paden afwijken om een kortere route te nemen.

Dan komen we bij de eerste rivier die we moeten oversteken. Als we bij de rivier staan zegt ze: 'You take your slippers off.'

Ik kijk naar mijn waterafstotende wandelschoenen en ik zeg tegen haar: 'I think I will cross the river with my shoes on. I'll cross the river on those rocks over there.'

Verderop liggen wat grote keien in het water die niet te ver van elkaar verwijderd liggen. Volgens mij moet ik dat wel redden. Zij staat al in het water en observeert van een afstand hoe ik dat ga doen. Als we beide aan de overkant zijn zegt ze dat we nog één rivier moeten oversteken en dan zijn we er bijna.

Nadat we de tweede rivier zijn overgestoken, komen we haar vader tegen. Hij is naar de andere kant van het eiland gelopen om te vissen. Hij heeft in zijn hand alle vissen aan een zelfgemaakte ring hangen en loopt nu weer naar huis.

Hmmm, lekker, denk ik bij mezelf. Dat wordt vis vanavond.

We lopen het laatste stukje via een zandweg en er staan aan weerszijden steeds meer huizen.

‘We zijn er,’ zegt ze. ‘De ingang is nog dicht en gaat pas om half vier open.’

We gaan ergens halverwege op een omgevallen boomstam in de schaduw zitten en ik doe mijn telefoon aan om te kijken hoe laat het is. Om de batterij van mijn telefoon te sparen heb ik hem gisteren uitgedaan. Geen oplaadmogelijkheid dus alleen voor de vulkaanexcursie doe ik mijn telefoon aan om foto’s te maken én op de dag van vertrek, verder niet.

Om half vier begint de excursie. Bij de ingang moet iedereen zich aanmelden en betalen. Blijkbaar is Kay hier vanochtend ook geweest om mijn naam op de lijst te zetten.

Als ik me heb aangemeld krijg ik een bord in mijn handen geduwd met ‘The Netherlands’ erop. Als ik wegliep komt er een man aanlopen op blote voeten en in gescheurde, vieze kleding. In zijn hand heeft hij een telefoon die hij wil opladen en in zijn andere hand een aantal Vatu-biljetten. Zodra hij zijn telefoon heeft afgegeven komen er nog meer mensen aanlopen. Zo te zien hebben ze vier stekkeringen.

Als ik dat had geweten had ik mijn oplader ook meegenomen, om mijn telefoon hier op te laden.

Ik word begeleid naar de openingsceremonie en hier zit ik met andere toeristen te wachten totdat we naar de vulkaan worden gereden. Eerst doen we een openingsceremonie, moet er goedkeuring worden gevraagd aan Moeder Aarde voordat we de vulkaan mogen betreden.

Dan doen we nog een kleine introductie en dan worden we begeleid naar de jeeps die klaarstaan. Iedereen krijgt een knalgele regenjas mee en ik zoek een plek in een van de open jeeps, waarna we naar boven gaan. Na een hobbelige rit is het heel erg winderig bovenaan de krater. We krijgen eerst nog uitleg waar we wel en niet mogen staan en wat we wel en niet mogen doen.

Als ik naar de rand van de krater loop zie ik de kokende, kolkende rode lava en het lawaai is oorverdovend als er weer een brok rode lava wordt uitgespuugd en verder op de kraterrand belandt. Nu pas voel ik hoe erg de grond trilt als er weer een stuk lava wordt uitgebraakt.

Des te donkerder het wordt, des te beter de rode gloed zichtbaar is en hoe mysterieuzer het bezoek aan Mount Yasur wordt. Rond een uur of zes gaan we weer met de jeeps naar beneden en na een uur wachten komt eindelijk mijn lift om me naar mijn bungalow te brengen.

Ik heb nog twee volle dagen om hier door te brengen. Zaterdag is het wasdag en ga ik met Elma mee naar de rivier, op een uur lopen van het dorp. Haar twee jongste zoons en haar middelste en jongste dochter gaan ook mee.

Eenmaal aangekomen bij de rivier gaat ze eerst de kleren wassen op een paar grote keien. De kinderen genieten van de harde stroming, vermaken zich in het water. Als ik met mijn voeten in het water sta, voel ik hoe koud het water is. Als gesmolten ijsblokjes, zó koud is het. Ik houd het voor gezien en ga niet zwemmen hier, pootje baden is prima.

Kay komt er ook bij zitten. Blijkbaar hebben de mannen een eigen plek om te badden. Als Elma klaar is met de was, lopen we door het oerwoud weer terug naar het dorp. Dan vraagt ze me of ik het leuk vind om aanwezig te zijn bij de Engelse les. En of ik wat gesprekjes wil voeren met de dames die naar de les komen.

‘Ja, leuk,’ zeg ik.

Jaren geleden is er een Amerikaanse geweest die in dit dorp heeft gewoond. De Engelse les is een initiatief van haar en ze zijn de lessen blijven doen. Elma was een van de eersten die op Engelse les ging. Vandaar dat haar Engels zoveel beter is dan dat van de rest van de dames.

Als ik het lokaal binnenloop, kijken de dames mij allemaal nieuwsgierig aan en ze beginnen een beetje te giechelen. Zodra ik een gesprek probeer te voeren vallen ze allemaal stil. Blijkbaar komt het nu wel heel dichtbij om Engels te praten.

Na een kwartiertje komt er een jong meisje naast me zitten en ze begint wat vragen te stellen. Hoe oud ik ben, hoe ik heet, of ik getrouwd ben, of ik kinderen heb en waarom ik alleen reis. Als ik geduldig al haar vragen in langzaam en simpel Engels heb uitgelegd is het mijn beurt.

Ze is pas bevallen van een zoontje en is bijna een jaar geleden getrouwd. Ze wil graag lerares worden en droomt van een groot gezin. Om zo in contact te komen met deze dames geeft net weer een extra dimensie aan mijn bezoek hier.

De volgende dag woon ik een kerkdienst bij in hetzelfde lokaal waar gisteren Engelse les was. Als ik eenmaal binnen ben, zie ik alle mannen aan de rechterkant zitten, op banken en stoelen. Alle vrouwen zitten op de grond aan de linkerkant. Dit verschil tussen man en vrouw vind ik bijster interessant. Dan begint de kerkdienst en Kay leidt de dienst gedeeltelijk in het Bislama³¹ en gedeeltelijk in het Engels zodat ik het kan volgen.

Voordat hij zijn preek begint, heet hij mij welkom in het Engels. Dan steekt hij van wal over hoe eng en wreed de wereld buiten dit dorp is en dat we ons allemaal moeten behoeden voor het kwaad van buiten.

Dan moet ik lachen. Want zo wreed en kwaad is het niet buiten dit dorp, althans, dat vind ik. Iedereen heeft zijn eigen wereldmodel. Bovendien kom ik zelf ook uit de ‘enge buitenwereld’. Ben ik dan ook onderdeel van het kwaad?

31 Bislama is een creoolse taal die in Vanuatu gesproken wordt.

Hij vervolgt zijn preek in het Bislama en ik krijg een Engelse bijbel van Elma in mijn handen gedrukt en ze fluistert in mijn oor: 'Dan kun je volgen wat hij zegt.'

Ondertussen zoekt ze in haar eigen bijbel de psalm op die hij leest. Ze bladert in mijn Engelse versie en zodra ze deze gevonden heeft, wijst ze aan waar hij gebleven is. Ondertussen voelen de allerkleinsten niet de druk om hun mond te houden. Dus af en toe vindt er een kleine achtervolging plaats van een moeder die haar kind achternaloopt in de kerk en hem weer in het gareel probeert te houden.

Na nog wat liederen die in volle borst door iedereen worden meegezongen zit de dienst erop. Morgen word ik voor dag en dauw opgehaald en vlieg ik weer terug naar Efate, het hoofdeiland. Voor nu is dat mijn beste referentiepunt van de bewoonde wereld.

Wat ben ik toch een verwende westerling, die gewend is dat er te allen tijde water uit de kraan komt, of dat er licht is. Het hebben van een telefoon is een gigantische luxe en het opladen des te meer. Sterker nog, ik moet er anderhalf uur voor lopen én betalen om dat hier te kunnen doen. En dan te bedenken dat ik dacht lekker in alle rust mijn verslagen hier kon bijwerken op de computer.

Met die 24 kilo wegende megagrote rode reistas (die ik op Efate heb achtergelaten) kan ik dit hele dorp voorzien van kleding. Schoenen, tja, die zijn overgewaardeerd. Ze doen hier alles op blote voeten. De hele dag hebben ze contact met Moeder Aarde.

Zo kan ik nog wel 1001 dingen opnoemen die ik de normaalste zaak van de wereld vind en die hier écht als luxe worden beschouwd.

Als ik weer een eigen huis heb ga ik rigoureuus mariekondoën. Zoveel spullen heb je écht niet nodig, ook niet tijdens het reizen. Voor degenen die Marie Kondo niet kennen: zij is een Japanse opruimgoeroe. Het loont de moeite om haar serie op Netflix te bekijken, 'Tidying Up'.

Het hele avontuur op dit eiland is voor mij echt terug naar de basis. Slapen in een hut gemaakt van palmladeren. Poepen en plassen in een gat in de grond. Douchen met een gieter die ik zelf moet vullen met water. En dan te

bedenken dat ik zelf niet een uur hoeft te lopen om het water uit de rivier te halen.

Midden in de hutten wordt op hout gekookt en ouders en kinderen slapen met z'n allen in één hut. Voor het eten zijn er geen specerijen en er is beperkt voedsel. De bekende laplap³² die ik elke avond krijg is een soort gestoomd pakketje met een gelige, zompige massa erin. Soms gevuld en soms niet. En dat vijf dagen lang.

Voor vis, brood en andere levensmiddelen moeten ze 45 minuten naar het dichtstbijzijnde dorp lopen. Het is voor mij niet voor te stellen hoe Nederland eruit zou zien zonder al deze luxe. Als iedereen in van die hutjes zou wonen en alles lopend zou moeten doen om het volgende dorp te bereiken.

Dit geeft al aan wat mijn standaard is en hoe vanzelfsprekend ik bepaalde dingen vind. Terwijl sommige zaken zeker niet de standaard zijn.

En dit is geen mind-blowing inzicht, vind ik zelf, want natuurlijk wist ik dat wij het hier in het Westen goed hebben. Maar na vijf dagen op Tanna heb ik mijn perspectief weer enigszins bijgesteld. Net zoals ik dat onder andere in Mongolië ook heb moeten doen.

Aan de andere kant is het mooi om te zien dat zij zo'n binding met de natuur hebben, nog ouderwets vuur kunnen maken, groenten en fruit planten en meebewegen met de onrust van het wonen aan de voet van de vulkaan. Tegelijkertijd genieten ze van de vruchtbaarheid van de grond. Yin en yang: het een kan niet zonder het ander.

Is ons verlies van binding met de natuur een achteruitgang?

Ik denk het wel. Wij als mens gebruiken alles wat de natuur ons geeft, maar op welke manier zijn wij dienend?

Wat een mooie ervaring op dit eiland. Ik keer terug met meer bewondering over hoe zij hier hun leven leiden en meer waardering voor wat ik allemaal heb.

32 Laplap het nationale gerecht van Vanuatu.

Noord-Amerika

Miami

Date with destiny

De eerste dag dat ik hier aankom, staan er tienduizend man te wachten tot de deuren opengaan. Als de deuren dan eindelijk opengaan, rent iedereen als een bezetene de koude zaal in om een plek te bemachtigen. Achter in de zaal zitten tolken in de startblokken, de geluidsman zorgt voor opzwepende muziek en het licht in de zaal wordt gedimd zodat er gelijk meer sfeer ontstaat.

Zodra ik een plek bemachtigd heb, kijk ik om me heen en niemand staat stil. Iedereen is aan het dansen. Na ongeveer een half uur komen er dansers op het podium die allemaal pasjes voordoen. Het publiek doet enthousiast mee. En al die laagjes die ik had aangetrokken tegen de kou gaan langzaam, laag voor laag uit. Als iedereen na twintig minuten is opgewarmd, komt Anthony Robbins het podium op. Een grote lange man met een ongeloofelijk charisma.

Er zijn geen pauzes, je moet zelf beslissen wanneer je iets wil missen om iets te eten of drinken. Het belooft een zware week te worden. Weinig slaap, weinig eten en extreme kou in de zaal. Daar tegenover staan een hoop (nieuwe) inzichten, andere mensen leren kennen en nieuwe energie.

Unleash The Power Within,³³ waar ik in 2017 bij was, was echt een mooie aftrap voor het vervolg: Date With Destiny in 2018. Dit laatste event heb ik ervaren als een zielsreis op een dieper en ander niveau, verpakt in prachtige oneliners, die bij mij zijn blijven hangen, van de enige echte Anthony Robbins.

Met een aantal quotes neem ik jullie mee in de inzichten of een bevestiging van een eerder inzicht dat ik heb gehad.

33 Unleash The Power Within en Date with Destiny zijn seminars van Antony Robbins.

“I’ve come to believe that all my past failures and frustration were actually laying the foundation for the understandings that have created the new level of living I now enjoy.”

Terugkijkend op de struggle die ik heb gehad met het aantrekken van klanten en zichtbaar zijn als persoon en met mijn bedrijf, heb ik er veel van geleerd. Ik had geen strategie en een onduidelijke visie waar ik naartoe wilde met mijn onderneming.

Twee jaar lang heb ik mijn beste beentje voorgezet maar werd de energie om ervoor te gaan steeds minder, want het leverde geen betalende klanten op. En dat moest, want ik wilde zo snel mogelijk stoppen bij mijn werkgever en dat kon alleen als er geld binnenkomt.

Ik had niet stilgestaan bij gratis producten weggeven zodat potentiële klanten kennis met je kunnen maken. Dus aan de slag met Facebook-livesessies, waar geen hond naar keek. Mijn e-book op mijn fonkelnieuwe website werd geen een keer gedownload. De informatieavonden en het benaderen van scholen leverden niets op. Hierdoor werd de inzet en de drive steeds minder.

Een hele gevaarlijke terugkerende gedachte is: ‘Als ik dit doe en het werkt niet, dan geeft het niet, want aan het eind van de maand heb ik gewoon mijn salaris.’

Funest om met deze mindset te ondernemen en in een transitieperiode te zitten van werken voor een baas naar fulltime ondernemen. Als ondernemer is niets zeker. Ik wilde de zekerheid van een werknemer én de vrijheid van een ondernemer en die twee gaan niet samen.

Ik had van tevoren duidelijk dat ik een succesvol bedrijf wilde, maar wat betekent ‘succesvol’ voor mij? Welke uitkomst wilde ik met mijn bedrijf?

En waarom wilde ik deze? Mijn doelgroep (scholen) was duidelijk, maar de manier om zichtbaar te worden sloot hier niet bij aan.

Tijdens dit proces heb ik zoveel dingen ontdekt die voor mij onduidelijk waren, dingen uitgezocht en uitgeprobeerd. Soms met kleine succesjes en andere keren weer niet. Dus een wijze les die ik heb geleerd is: zorg vooraf voor duidelijkheid over wat je precies wil en bepaal een strategie.

Zonder zo'n visie wordt het lastig om stappen te zetten.

Daarnaast dacht ik dat ik het wel alleen kon doen. Ik had geen coach nodig, want hoe moeilijk kon het zijn om een bedrijf op te zetten en succesvol te maken? Nou, dat heb ik geweten. Er gaat zoveel tijd zitten om iets zelf uit te zoeken, terwijl anderen datgene wat ik probeerde te doen al gedaan hadden. Dus als ik bereid was geweest om voor hun advies en begeleiding te betalen, had dit me zeker tijd en betalende klanten opgeleverd.

Door angst durfde ik geen vragen stellen en durfde ik niet toe te geven dat ik écht niet alles weet en ook niet hoeft te weten. Ik was bang om me kwetsbaar op te stellen. Daarnaast voelde ik heel erg de noodzaak om het alleen te doen.

Ik ben opgevoed als een zelfstandige vrouw die haar zaken goed geregeld heeft. Als ik om hulp vraag, dan is dat een teken van zwakte. Dat had ik mezelf wijsgemaakt, maar juist het tegenovergestelde is waar. Door te vragen maakte ik kenbaar dat ik hulp nodig heb en er zijn mensen genoeg die openstaan om te helpen. Ze moeten echter wel weten dat je hulp nodig hebt.

En nu ik weer een poging waag om te ondernemen, is het eerste wat ik heb gedaan, een businesscoach inschakelen. Zo fijn om een klankbord te hebben. Iemand die mij met liefde een spiegel voorhoudt en met me meedenkt wanneer ik er zelf te dicht op zit. Of gewoon iemand met een luisterend oor.

Daarom vind ik het zo inspirerend om te zien hoe andere ondernemers hun successen behalen, maar ook delen hoe ze op hun bek zijn gegaan. Want juist die verhalen zorgen voor een connectie bij mij. Zo van: oké, die

persoon heeft dat ook gehad, maar kijk eens waar zij nu staat. Als zij het kunnen dan kan ik het ook.

Op deze manier kan ik me verbinden met iemands verhaal, hun persoonlijke zoektocht naar een mooier leven. Iets wat ook mijn persoonlijke missie raakt. Het is zo mooi als iedereen die kwetsbaarheid durft te laten zien en te omarmen. Zo kun je pas echt ervaren hoe krachtig kwetsbaarheid eigenlijk is. Dus ondanks de frustraties die ik te verduren heb gehad, begrijp ik nu, zoals de quote zegt, dat dit allemaal een voedingsbodem is geweest om een stevig fundament te leggen voor een mooi leven op een volgend niveau.

“Identify your problems, but give your power and energy to solutions.”

Na Zuid-Amerika en Afrika waar alles strak tot semi-strak is georganiseerd, besef ik in Azië dat die planning mij houvast geeft. De voorspelbaarheid van een voortkabbelend leven heb ik niet meer. Hetgeen waar ik dacht de controle over te houden is de planning. Het gevoel dat ik het nog kan regisseren zonder mij over te hoeven geven aan onverwachte situaties is zo sterk dat ik pas halverwege Azië de teugels kan laten vieren.

Ik was steeds bezig met een plan B om op terug te vallen als datgene wat ik van plan was niet zou lukken. Ik was bang om te falen en had angst voor het onzekere, en het onvoorbereide. En juist daar heb ik het meest van geleerd.

Sommige zaken moeten van tevoren geregeld worden, zoals visa en vluchten. Ook het vastleggen van de hostels regel ik het liefst van tevoren. Meer omdat ik geen zin heb om ter plekke de hostels stuk voor stuk langs te gaan, niet wetende of ze plek hebben en eventueel moet afdingen op de prijs. Persoonlijk vind ik dat zonde van mijn tijd en energie. Alle beschikbaarheid, prijzen, reviews en foto's zijn online te vinden. Ik steek liever mijn tijd in het verkennen van de omgeving.

De invulling van de dagen op de plek van bestemming laat ik naar gelang de reis vordert steeds meer vieren.

Gedurende het proces van loslaten heb ik ervaren hoe fijn het kan zijn als je openstaat voor mooie ontmoetingen, onverwachte gesprekken, aanhaken bij een groepje mensen om een excursie te doen en zo op plekken te komen waar je niet naartoe zou gaan.

Dus zoiets simpels als het loslaten van de planning was voor mij zo'n groot ding dat het mij meer dan een half jaar heeft gekost om de teugels te laten vieren. Door het toelaten van deze bewegingsvrijheid is er meer speelsheid ontstaan en meer ruimte om ongeplande situaties toe te laten. Het leven is continu in verandering, waarbij het de kunst is om steeds weer een nieuwe balans te vinden. Soms improviseren, aanpassen en bijstellen. Het proces is voor mij om met meer speelsheid situaties aan te gaan en zo lichter te leven. Meer 'freestylen'.

Het stemt me milder, vrijer en ontvankelijker om nieuwe projecten te omarmen en te onderzoeken.

Daarnaast realiseer ik ook dat dit een proces is van loslaten van oude situaties, oude verhalen, vrienden die afvallen, en ruimte maken voor iets nieuws.

*"It is in your moments of decision that
your destiny is shaped."*

De sprong wagen naar een tijdelijk leven als globetrotter, waar alles openligt qua ervaringen, de mensen die ik tegenkom, de landen en de bezienswaardigheden die ik ga bezoeken. Niets ligt vast en in principe is dat ook zo in het gewone leven.

Maar omdat we als mens houden van een bepaalde voorspelbaarheid, voelt het beangstigend om iets buiten je comfortzone te doen. Dat onbekende en

die onvoorspelbaarheid zorgt ervoor dat veel mensen ervoor kiezen om het bij het oude te houden. Helaas zorgt stilstand niet voor vooruitgang.

Op het moment dat ik ervoor koos om die sluimerende droom van het maken van een wereldreis te verwerkelijken, wist ik dat mijn leven nooit meer hetzelfde zou zijn, qua mindset, doelen, omgeving en vrienden.

Daarnaast wist ik dat deze reis mij zou veranderen. En omdat ik de omstandigheden had veranderd, geen baan en geen huis, was de kans zeer klein om na terugkomst weer terug te vallen in de sleur van het oude leven.

Iets waar ik niet zo bij stil had gestaan was dat de mensen die ik om me heen had verzameld voor een groot gedeelte zouden afvallen. Net als een boom die afscheid neemt van de oude bladeren en waar vanzelf weer nieuwe bladeren aan groeien in de lente, ga ik ervan uit dat nieuwe vrienden ook zullen volgen. Maar er is ook dankbaarheid voor die paar vriendinnen die wél zijn blijven hangen. Zij reizen voor nu nog met mij mee. Op het moment dat ik dit besluit nam, heb ik het pad naar een andere toekomst gecreëerd.

*“In life, you need either inspiration
or desperation.”*

Na het titanengevecht met de burens voelde ik aan alles: dit is de druppel die de emmer doet overlopen. Dit was het punt van wanhoop wat ik had bereikt. Toen ik eenmaal de knop had omgezet en mij ging focussen op wat ik wel wilde is het supersnel gegaan. De ruzie was mijn wanhoop en de wereldreis mijn inspiratie.

Ja, toegegeven, de wereldreis is begonnen als een vlucht om met een oude situatie te breken. Ik had het gevoel dat alleen een ander huis of een andere baan niet 'de reset' was die ik nodig heb.

Naast inspiratie moest ik ook dingen in gang zetten en ik stelde mezelf kortetermijndoelen: alle klussen in het huis afmaken. Ik maakte een lijst met alles wat er moest gebeuren en ik ging aan de slag. Binnen vier maanden

waren alle klussen af en het uitkiezen van een makelaar was binnen twee weken gebeurd. Eind januari was mijn huis verkocht. Met de opbrengst van mijn huis was de wereldreis binnen handbereik.

Zes maanden later kon ik na het tekenen van de overdrachtspapieren en de storting van het geld de eerste tickets en hostels boeken.

In deze periode heb ik pas écht ondervonden hoe het voelt om doelen te stellen en deze te bereiken.

“It’s not about the goal. It’s about growing to become the person that can accomplish that goal.”

Bij het najagen van doelen groei ik, verfijn ik kwaliteiten die ik heb en leer ik andere vaardigheden die ik bij het bereiken van een of meerdere van mijn doelen nodig zal hebben.

Ik heb geleerd te blijven doorzetten, positief te blijven, ook al is dat soms moeilijk. Het blijven bij mijn standpunt en niet mee te bewegen met wat anderen je ‘adviseren’ vanuit angst. Vooral in het begin had ik moeite om me niet te veel te laten beïnvloeden door wat anderen zeiden.

Mijn omgeving kwam met vragen als:

‘Heb je er wel goed over nagedacht?’

‘Kun je niet beter een andere baan zoeken en misschien gewoon verhuizen?’

Of: ‘Hoe ga je dat doen als je terug bent?’

Kortom, elk proces waar ik doorheen ben gegaan heeft zijn steentje bijgedragen aan een geüpdatete versie van mezelf.

*“Trade your expectations for appreciation
and the world changes instantly.”*

Wie heeft er geen verwachtingen over de verre of nabije toekomst? Iedereen. Wat ik heb ondervonden is dat als je deze quote toepast op je eigen leven, het de gebeurtenissen een stuk lichter maakt. Ik zal een voorbeeld geven uit mijn eigen leven om dit wat meer in de context te zetten.

Na mijn terugkomst in Nederland brak er een nieuwe fase aan van mijn leven. Ik moet weer voldoen aan de regels van de maatschappij als het gaat om het zoeken van woonruimte. Een woning zoeken met een huurcontract voor onbepaalde tijd gaat niet zonder slag of stoot.

Er dient een arbeidsovereenkomst overlegd te worden en op basis van je salaris én de duur van het contract wordt bepaald of je voor de woning in aanmerking komt.

Het solliciteren schiet niet op en ik heb binnen drie maanden al meer dan dertig afwijzingen binnen. Maar dan loopt de tijd af dat ik in mijn vaders appartement kan verblijven. Hij komt terug van vakantie en ik moet eruit.

Gelukkig bestaat er ook nog zoiets als het particuliere circuit. Ik vind een woning in Beverwijk via iemand uit mijn eigen netwerk die reageert op mijn oproep op Facebook. Na zes maanden wil ze de verhuur van haar woning op een andere manier insteken. De eerder gemaakte afspraken beëindigt ze eenzijdig en via WhatsApp beschuldigt ze me van alles en nog wat.

Ik kan heel makkelijk op een verwijtende en beschuldigende manier reageren, maar hiermee wordt het conflict niet opgelost.

Teruggrijpend op de quote begin ik met het uitspreken, via de e-mail, van waardering en dankbaarheid dat ik in haar appartement heb mogen verblijven. Want die heb ik oprecht.

Dan geef ik haar terug wat ik van de hele situatie vind. Niet, jij zei dit, en jij deed dat, maar meer welk gevoel dat heeft gecreëerd. Door hierop te

focussen in plaats van wat er misging ontstaat er veel ruimte bij mij, maar ook waardering voor wat er op mijn pad is gekomen.

Verwachtingen, tja, als je hoopt dat alles gebeurt zoals je het had verwacht, dan kom je vaak bedrogen uit.

Wanneer loopt het leven zoals je had verwacht?

Het tegengif, zoals Anthony dat zegt, is dankbaarheid en alles te waarderen wat er in je leven gebeurt. Leuke of minder leuke dingen, alles draagt bij aan een nieuwe kans om verwachtingen in te ruilen voor waardering.

Ik ben benieuwd hoe de toekomst zich zal ontfouwen voor mij.

Voor mij mooie inzichten naar aanleiding van een paar quotes. Wellicht dat je als lezer ook kunt nadenken hoe je deze quotes kunt integreren in jouw leven.

Terugkomst in Nederland

Zoek en gij zult vinden

Ik vind het lastig om weer in de pas te lopen met alles wat van mij verwacht wordt. Mijn hoofd maakt overuren, op zoek naar een creatieve oplossing.

Ik heb zelfs nagedacht over een 'tiny house'³⁴ en heb ook een bezichtiging gedaan. De tiny house stond te koop voor 50.000 euro. Een enthousiast stel met een dochtertje van vier had zelf hun tiny house gebouwd.

Het lijkt mij ideaal dat je qua woonlasten na aanschaf eigenlijk niet zo gek veel kosten meer hebt. Je hebt geen aflossing qua hypotheek en ook geen maandelijkse huur. Elektra krijg je door zonnepanelen, water vang je op, stoken doe je met hout in de open haard en voor alles is een oplossing bedacht in het klein.

De vaste lasten zijn hooguit de contributie voor je plek op de camping en wellicht wat verzekeringen.

Ik heb er net te weinig geld voor om deze tiny house te kopen, anders had ik het zeker gedaan. Ondanks dat ze hier in Nederland nog niet zo vergevorderd zijn als het gaat om regelgeving wat betreft dit fenomeen. Daarnaast is het vinden van een standplaats wel een dingetje, maar ik zie zeker potentie in deze vorm van wonen.

Een kavel kopen. Misschien is dat een optie. Een kavel kopen in mijn eentje blijkt financieel absoluut niet haalbaar, maar een kavel kopen met een groep daarentegen kan weer wel. Dan kun je met een groep mensen tiny houses neerzetten. In een Facebookgroep speciaal voor tiny house-liefhebbers is er genoeg interesse. Helaas hebben veel mensen het geld niet op de plank liggen om gezamenlijk een kavel te kopen, laat staan om ook nog een tiny house te (laten) bouwen.

34 Een tiny house is een volwaardige woning tussen de 15 m² en 50 m²

Toen kwam er een project voorbij in Den Helder ... Of all places.

De Falgatuinen is een project van de gemeente waar ze kavels beschikbaar stellen. Je hoeft geen kavel te kopen maar je kunt een aanzienlijk stuk grond huren voor nog geen 200 euro per maand. Er zit een inschrijfmogelijkheid bij, het is voor langere tijd, minimaal vijf jaar, en je kunt je eigen groenten en fruit verbouwen in je zelf aangelegde tuin. Het klinkt als muziek in de oren.

Eén voorwaarde is dat ik mijn huis moet openstellen tijdens een aantal kijkdagen voor mensen die graag vanbinnen willen zien hoe zo'n minihuisje is ingericht. Bezoekers willen heel graag de ervaringen horen van iemand die er zelf woont.

Om in aanmerking te komen heb ik gelijk gebeld hoe ik op 'dé lijst' kan komen én heb ik een mailtje gestuurd. Gelukkig krijg ik vrij snel antwoord en ik word uitgenodigd voor een gesprek op het gemeentehuis in Den Helder met twee beleidsmedewerkers.

Na het gesprek beslissen zij of ik in hun ogen een geschikte kandidaat ben én of ik op de reservelijst kom te staan. Twee weken later is het zo ver, het gesprek. De reis naar Den Helder duurt nog langer dan het gesprek. Eerst krijg ik wat algemene informatie te horen over de reden van het project. Daarna zijn zij erg geïnteresseerd in mijn beweegredenen naar een kavel en het wonen in een minihuis.

Gelijk na het gesprek krijg ik groen licht. Ik sta op 'dé lijst', maar vooralsnog zijn er geen kavels beschikbaar. De verwachting is dat er kavels vrijvallen van minder serieuze partijen. En inderdaad, drie maanden later kreeg ik een e-mail met de vraag of ik nog interesse heb. Mijn budget is ondertussen flink geslonken. De aanschafkosten en de gehele procedure eromheen gaat ook in de papieren lopen, dus besluit ik om deze kans aan me voorbij te laten gaan.

Tijdelijke containerwoningen, is dat misschien een optie? Helaas, zonder eigen grond om de containerwoning op te plaatsen heb ik geen schijn van kans.

Wonen op een woonboot dan? Op Funda worden meerdere woonboten te koop aangeboden zonder ligplaats. Blijkbaar doen de eigenaren afstand van hun oude woonboot omdat ze een nieuwe woonboot hebben aangeschaft die op dezelfde ligplaats komt te liggen. Om de oude woonboot een nieuw leven te gunnen bieden sommige eigenaren deze aan voor een symbolisch bedrag van een euro. Het opknappen van een boot kun je zo goedkoop of duur maken als je wilt. Nu nog even een ligplaats regelen. Hoe moeilijk kan het zijn om een ligplaats te scoren? denk ik lichtelijk naïef.

Vol goede moed begin ik te bellen en de gemeente Amsterdam is als eerste aan de beurt. Nadat ik een paar keer ben doorverbonden krijg ik de persoon aan de lijn die gaat over de ligplaatsen in Amsterdam.

‘Ja, goedemorgen, u spreekt met mevrouw Hoefdraad en ik heb een vraag over de ligplaatsen in Amsterdam. Wat is het beleid hiervan? Komen er van tijd tot tijd nog plekken vrij en zo ja, kan ik op een lijst komen te staan?’

De meneer die ik aan de lijn heb moet smakelijk lachen en hij begint te vertellen.

‘Er worden geen ligplaatsen meer uitgegeven en er komen ook geen nieuwe ligplaatsen bij. Er is geen lijst waar ik op kan komen te staan, want als er een woonboot verkocht wordt dan gebeurt dat inclusief ligplaats.’

‘Oh, ok,’ zeg ik. ‘Op Funda heb ik meerdere woonboten gezien die worden aangeboden voor een symbolisch bedrag van een euro maar zonder ligplaats.’

Ik leg mijn woonsituatie kort uit en heb een kleine hoop dat dit een oplossing zou kunnen zijn.

‘Mooie creatieve out of the box-oplossing heb je voor jezelf bedacht,’ reageert de man. ‘Helaas moet ik je toch uit de droom helpen.’ Hij wenst mij heel veel succes en de verbinding wordt verbroken.

Na meerdere belrondes met in totaal vijftien gemeenten wordt het mij duidelijk dat ze in alle gemeenten die ik benader hetzelfde beleid hebben als in de hoofdstad. Dit gaat ‘m dus ook niet worden.

Antikraak wonen dan? Nee, dat was vorige keer ook geen optie. Je betaalt een fractie van de huur vergeleken met een reguliere huurwoning. Ondanks dat de huur een stuk lager ligt, zijn de vereisten om in een kraakwoning te kunnen wonen nog lastiger dan een normale huurwoning. Wie had dat gedacht? Soms moet ik zelfs voor een garantstelling zorgen. Dus iemand anders moet voor mij tekenen dat ik mijn huur netjes op tijd betaal.

Vakantiehuisjes dan, of campers? De aanschafkosten vallen mee maar de locaties zijn vaak zo afgelegen, dat ik echt een auto nodig heb en extra kosten voor een auto, verzekeringen, reparaties, et cetera. Daar wil ik mezelf niet mee opzadelen.

Gelukkig is er ook nog het particuliere circuit om aan onderdak te komen. Fijn, maar ook aan de verhuur van particuliere partijen zitten haken en ogen. Het is meestal tijdelijk, gestoffeerd en gemeubileerd, wat niet helpt om er écht mijn eigen plek van te maken. De huurprijzen liggen veel hoger, ik kan me vaak niet inschrijven op het adres en soms komt de verhuurder met eenzijdige wijzigingen. Maar goed, het is wat het is en ik kan even niet meer op andere creatieve oplossingen komen.

Doelen scherp krijgen

Ik laat de sollicitaties even voor wat ze zijn en ga verder met mijn reis naar binnen om helder te krijgen wat ik nu wil doen en hoe ik dat verder wil gaan neerzetten.

Het helder krijgen van mijn doelen geeft meer houvast en een duidelijke richting in wat ik te doen heb. Het is fijn om op een paar zaken te kunnen focussen en de rest, wat nu niet van belang is, even te laten rusten.

Zo ontvouwt een van mijn doelen zich tot het schrijven van dit boek. Een boek waarin ik de inzichten deel die ik heb gekregen en waarmee ik anderen wil inspireren en helpen met het nemen van hun eerste stappen. Niet per se voor het maken van een wereldreis, maar een stap naar een rijker en vervuld leven voor henzelf.

Onze geest is zo krachtig, en alles wat je denkt haal je naar je toe. Bij het solliciteren dacht ik namelijk steeds aan de negatieve punten, waarom ze mij niet zouden uitnodigen.

Gedachten zoals: ik ben te oud, ik heb te lang in één functie gezeten, mijn kennis op een ander gebied is verouderd en van te lang geleden, misschien vinden ze dat ik minder flexibel ben, et cetera.

Al deze gedachten bleken een voedingsbodem te zijn voor mijn afwijzingen en werden mijn waarheid. Ik werd keer op keer afgewezen om bovenstaande redenen.

'In deze markt hebben we een hoop curricula vitae liggen van net afgestudeerden, die wat minder gekneed zijn door voorgaande werkervaringen,' reageert iemand van HR als ik terugbel om te weten waarom ik ben afgewezen.

Heb ik alles op de rit? Absoluut niet.

Heb ik nu spijt dat ik het zo drastisch heb aangepakt? Nee, ik heb er geen spijt van.

Toen ik vertrok wist ik niet hoelang ik zou wegblijven en of ik überhaupt terug zou komen. Ik wilde alles openlaten. Nu ik weer terug ben, kan ik stap voor stap keuzes maken over hoe ik mijn leven opnieuw wil inrichten.

Interviews

Jij ben echt niet de enige die op een bepaald moment in jouw leven een beslissing maakt die het hele toekomstscenario doet veranderen. Een drastisch besluit kan een positieve uitwerking hebben op de rest van je leven wanneer je de moed en het lef hebt om die veranderingen aan te gaan. Mijn verhaal en de inzichten die ik heb gekregen heb ik met jou gedeeld.

Tijdens het schrijfproces kwam het idee naar boven borrelen om ook met anderen mensen te gaan praten over hoe zij zijn omgegaan met tegenslagen. Wat hebben zij van deze dieptepunten geleerd? Wat heeft het ze gebracht en waardoor zijn ze in beweging gekomen? Wat zou het voor jouw leven kunnen betekenen om het roer van je leven om te gooien? Hoe zwaar je het ook hebt, ik gun je de inspiratie van mijn verhaal en die van anderen om alles wat je meemaakt om te zetten in iets positiefs.

Wees geïnspireerd om stappen te zetten voor datgene waar je hart sneller van gaat kloppen. Spring en kom in beweging. Volg je hart, want dat klopt altijd.

Naam: Ingrid van Osch

Leeftijd: 35 jaar

Werk: ondernemster en reservist bij
het ministerie van Defensie.

Fotografie door: Floor van der Sluijs van Top Floor Pics.

‘Het is een drie-eenheid van liefde, werk en gezondheid. Als een ervan wegvalt kunnen de anderen het opvangen. Als er twee wegvallen dan ben je ongelukkig.’

Ingrid werkt bij het ministerie van Defensie als beleidsmedewerker en ze heeft leuke collega's. Ze merkt echter dat de managementcultuur van haar afdeling niet bij haar past en dat ze diep in haar hart inhoudelijk iets anders wil doen. Het loopt op dat moment ook niet zo lekker in haar relatie die kort daarna eindigt. Als iemand in haar omgeving haar vertelt dat liefde, werk en gezondheid een drie-eenheid zijn realiseert ze dat er twee gebieden in disbalans zijn.

Deze realisatie is voor haar het kantelpunt om er iets aan te doen. De liefde kan je niet afdwingen dus besluit ze op carrièregebied een grote stap te zetten door haar baan op te zeggen. Ze wil meer ruimte creëren voor haar

creativiteit, waar ze in haar vaste baan niet voldoende ruimte voor krijgt. Ze wilde vroeger eigenlijk naar de kunstacademie en besluit op haar 32e alsnog een voltijdstudie te gaan volgen in Brussel.

Haar studiekeuze voor de bachelor Taal en cultuur, aangevuld met een master Moderne letterkunde, heeft ze in het verleden rationeel gekozen. Puur gebaseerd op een aanname dat ze met deze keuze betere kansen op de arbeidsmarkt heeft.

Als ze haar ouders betreft bij haar nieuwe keuze wordt haar moeder emotioneel.

‘Dat had je veel eerder moeten doen!’

Ingrid volgt de opleiding Beeldverhaal aan de Nederlandstalige kunst-academie in Brussel. Dit is een opleiding die illustratie en creatief schrijven met elkaar verbindt. Ondanks het grote leeftijdsverschil met haar klasgenoten vindt ze in hen toch gelijkwaardige artistieke sparringpartners.

Tijdens deze studie richt ze haar eigen bedrijf ‘Studio Manoschi’ op. Door haar professionele netwerk, dat ze in haar werkende leven heeft opgebouwd, beginnen de opdrachten binnen te druppelen. Na drie jaar rond ze met succes haar studie af.

Omdat ze altijd de band met het ministerie warm heeft gehouden, werkt ze drie dagen per week als Reservist Specifieke Deskundigheid en runt ernaast haar eigen bedrijf. Als reservist wordt ze opgeroepen voor haar specifieke kennis als vormgever, illustrator en cultureel deskundige. Daarnaast denkt ze nu ook mee op strategisch niveau over de branding van de afdeling voor militair werk-studenten binnen het ministerie.

Ingrid ontmoet haar huidige vriend op het werk en tijdens de kerst van 2019 is ze ten huwelijk gevraagd. Voor haar is de drie-eenheid op alle gebieden weer in balans.

Ik vraag aan Ingrid of ze nu een rijker en voller leven leidt.

‘Wat bedoel je daar precies mee?’

‘Dat je gelukkiger, blijer en tevredener bent met wat je doet.’

Ze beantwoordt de vraag met een volmondige ja.

Het advies van Ingrid dat ik wil meegeven aan jou: ‘Als je vastloopt op een bepaald gebied waar je niet tevreden mee bent: werk eerst aan jezelf. Zet jezelf op de eerste plaats. Pas als je zelf gelukkig bent, kun je anderen gelukkig maken en verandert je omgeving op een positieve manier met je mee. Durf om hulp te vragen en hulp aan te nemen. Je hoeft niet alles alleen te doen. Samen met de hulp van anderen kun je zelf kleine stappen zetten naar een andere toekomst voor jezelf.’

Je kunt je leven te allen tijde een klein beetje buigen als je het leven leidt wat jezelf voor mogelijk houdt. Ingrid combineert nu twee werelden met datgene waar zij het meest blij van wordt.

Meer weten over Ingrid?

Neem een kijkje op haar sociale media of haar blog.

Website: www.ingridvanosch.nl

Instagram: @Manoschi

Naam: Christel Verbogt

Leeftijd: 23 jaar

Studie/werk: volgt deeltijd een hbo-studie
Communicatie en werkt als communicatieadviseur.

*'Ik wilde iemand zijn die ik zelf nodig had
in die tijd.'*

Christel wordt geboren als een op het oog gezonde wat onhandig meisje. Op jonge leeftijd krijgt ze met meerdere gezondheidsklachten te maken. Haar eerste uitdaging is haar maagverlamming. Als gevolg hiervan kan Christel niet eten en leeft ze op sondevoeding sinds haar vijftiende.

Door haar gezondheidsklachten is ze veel afwezig op school. Ze maakt de overstap van regulier naar speciaal onderwijs en volgt hierin het advies van school om in plaats van havo het vmbo te doen. Diep vanbinnen voelt ze dat er meer in haar zit, maar omdat er al zoveel op haar afkomt stemt ze in.

Tijdens haar examenperiode volgt haar volgende beproeving. Haar onderbeen valt uit en ze belandt van de ene op de andere dag in

een rolstoel. Na lang zoeken wordt er een bindweefselziekte bij haar geconstateerd, de aansturing vanuit haar rugzenuw werkt niet naar behoren.

Christel merkt tijdens ons gesprek op: 'Als je jong en vitaal wordt geboren, wordt je gemotiveerd om alles uit het leven te halen. Als je ziek wordt, dan wordt je afgeremd en wordt de focus gelegd op het feit dat je ziek bent.'

Op haar twintigste ziet ze op tv een oproep van Lucille Werner voorbijkomen voor de Mis(s) Verkiezing. Het programma is op zoek naar vrouwen met een beperking en een missie. Ze meldt zich aan, komt door de auditie heen en staat uiteindelijk in de finale.

Hier wordt het zaadje geplant dat ze anderen wil inspireren met haar verhaal. Ze merkt dat ze door haar deelname aan de Mis(s) Verkiezing wordt benaderd door de media. Ze komt in de uitzending bij 3FM, Radio 538 én ze schuift zelfs aan bij het programma Jinek, in 2019.

'Ik krijg eindelijk een stem. Ik heb mijn leven op de rit en de urgentie is groot om mijn stem te laten horen.'

Omdat ze leuke reacties krijgt op haar verhaal besluit ze ook te gaan blogs te schrijven en te plaatsen. Haar blogs schrijft ze op basis van inspiratie.

Een van de intrinsieke waarden die Christel heeft is: denk in mogelijkheden en niet in beperkingen.

Tijdens ons interview zegt ze iets waar ik ook in geloof: 'Er is meer mogelijk dan je denkt en het begint altijd bij jezelf. Ik kan wel blijven mopperen dat mensen mij niet begrijpen, maar ik kan er zelf ook iets aan doen.'

Steeds als Christel wordt geconfronteerd met een lastige situatie dan stelt ze zichzelf weer de vraag: 'Wat kan er wel?'

Met de antwoorden op die vraag kan ze haar leven steeds weer bijstellen.

'Het zijn moeilijke tijden geweest en de lessen die ik hieruit heb gehaald, zijn erg waardevol. Ik heb leren genieten van de kleine dingen, ik kan me beter verplaatsen in anderen én mijn doorzettingsvermogen heeft een boost gekregen. Daarnaast veroordeel ik mensen niet zo snel en kijk ik wat

breder naar verschillende maatschappelijke aspecten en hoe sommige doelgroepen buiten de boot vallen. Tot slot ben ik er een stuk positiever uitgekomen.'

'Als er iets is wat ik mensen zou willen meegeven, is dat ze zich bezig houden met de dingen waar ze blij van worden. Wees open en nieuwsgierig, kijk naar de mogelijkheden en neem actie door vragen te stellen. Alleen door in gesprek te gaan weet je wat er mogelijk is. En dat betekent soms dat je alternatieven moet bedenken die het beste bij je passen. En het bedenken van alternatieven maakt je weer creatief.'

Meer weten over Christel?

Neem een kijkje op haar sociale media of haar blog.

Instagram: @christel_poweronwheels

Website: www.christelpoweronwheels.nl

Naam: Oriana van de Sande-Semenciuc

Leeftijd: 42 jaar

Werk: coach, trainer en storyteller.

Fotografie door: Unlike Photography te Delft

*‘Als er iets in je zit en het is zo sterk,
luister ernaar.’*

Oriana groeit op als enig kind en droomt van een groot gezin met het liefst drie kinderen. Haar kinderwens wordt rauw verstoord door bijna volledige steriliteit van haar man. Een wonder geschiedt en ze raakt in verwachting en bevalt van een gezonde dochter. Toch blijft haar vurige wens een groot gezin.

Ze proberen nog een keer zwanger te raken met IVF en ICSI. Na een jarenlang traject raakt ze zwanger van een zoon. Ongelofelijk blij en dankbaar dat het is gelukt, droomt ze van een gezin met twee kinderen. Na 5 maanden zwangerschap komen ze erachter dat het kindje niet levensvatbaar zal zijn. Ze nemen de moeilijke beslissing de bevalling op te wekken en het kindje wordt dood geboren.

Bij de laatste poging om zwanger te raken via IVF en ICSI gebeurt het ondenkbare: alle embryo's zijn dood. Na tien jaar proberen is dit voor haar het teken om te stoppen. Ze komt in een zwaar rouwproces terecht. Ze rouwt om haar overleden zoontje en ze neemt afscheid van haar wens een groter gezin te willen. Als tegenwicht is ze des te dankbaarder dat ze een gezonde dochter op de wereld heeft gezet.

Oriana woont op dat moment in België. Ze werkt als communicatieadviseur, maar dat is niet meer bevredigend. Ze begint aan een coachingstraject om in eerste instantie erachter te komen waar ze naartoe wil op carrièregebied. Dit coachingstraject raakt veel andere aspecten in haar leven, waar ze ook mee aan de slag gaat. Als haar echtgenoot een andere baan in het buitenland aangeboden krijgt slaan ze het aanbod af en keren terug naar Nederland.

Oriana start een coachings- en counselingpraktijk, maar ze mist iets. Het ontbrekende stukje vindt ze in de storytellingswereld, geïnspireerd door een TEDx-optreden. Ze laaft zich aan alle ins and outs van de storytellingwereld.

Ze gaat actief op zoek naar podia waar ze kan spreken en doet er alles aan om zoveel mogelijk op te treden. Zo komt het organiseren van een terugkerende storytellingsavond in een theater in Leiden op haar pad. Dat geeft haar enorm veel energie en ze benut veel meer van haar talenten.

Ze gooit haar onderneming om en is nu coach, trainer en storyteller waarbij verhalen een podium geven centraal staat.

In het belopen van haar eigen pad ondervindt ze dat haar zoektocht wat het beste bij haar past door haar verleden in gang is gezet. Ze is enorm gegroeid en is hier dankbaar voor.

Als ik aan Oriana om advies vraag wat zij de lezers van dit boek zou willen meegeven komt ze met het volgende advies: 'De eerste stappen om een moeilijke situatie te doorbreken is het inzien en aanvaarden dat je bepaalde gevoelens hebt. Wat voor gevoelens het ook zijn, frustratie, boosheid, verdriet, et cetera, probeer ze te benoemen en te kijken waar ze vandaan

komen. Die gevoelens zijn echt en ze zijn er niet voor niks. Wees eerlijk naar jezelf.

Vaak proberen we alles te beredeneren zodat je jezelf ermee kan verenigen. Je gevoel is net zoveel waard als je ratio. Geef alles evenveel ruimte en let ook op wat je lichaam aangeeft.

Probeer niet alles in één keer op te lossen maar kijk of je aan één ding kunt werken. Stapje voor stapje. Je eigen kwetsbaarheid of onzekerheid tonen is lastig, maar als je niet eerlijk naar jezelf durft te zijn, aan wie dan wel?’

Tenslotte: vraag om hulp als je iets niet kunt maar ook als je jouw vaardigheden en kwaliteiten wil verbeteren. Er is veel te leren, te ontdekken en nog zoveel te groeien.’

Uiteindelijk komt het neer op het gewoon te gaan doen. Je kunt nog zoveel boeken lezen, webinars bekijken of cursussen volgen, maar je leert pas als je gaat doen. Fouten maken is niet erg, je leert er juist van.

Oriana kan nu met volle overtuiging zeggen dat zij een rijker, voller leven leidt waarbij ze zich completer, meer zichzelf en meer onderdeel van iets groters voelt.

Meer weten over Oriana?

Neem een kijkje op haar website: www.storiana.nl

Naam: Sandra Poelman

Leeftijd: 44 jaar

Werk: ingenieur

Fotografie door: Jacques Splint van JSF

‘Een burn-out pakt je altijd op je zwakste plek.’

Sandra werkt als projectmanager en stedenbouwkundige. Ze is herontwikkelaar van oude gebieden en gebouwen en verantwoordelijk voor het ombuigen van situaties van leegstand en neergang naar kansrijke projecten. Als er zo’n project zich aandient, moet ze plannen maken, geïnteresseerde partijen vinden, partnerschappen bouwen, geld bij elkaar brengen, een team aansturen én de gehele begeleiding in dit proces op zich nemen. Stap voor stap worden zo miljoenenprojecten opgebouwd. Tot die ene zwarte dag uit het leven van Sandra. De dag dat er een boom op haar hoofd valt.

Van hardwerkende moeder, met een dochter van 1 jaar, verandert ze in één klap in een kasplantje dat nauwelijks kan praten, denken, heel duizelig is, alleen ‘als een dronkenlap’ kan lopen, heel veel hoofdpijn heeft en extreme moeheid ervaart.

Na een tocht van een half jaar langs diverse ziekenhuizen krijgt ze te horen dat de medische wereld niets voor haar kan doen. Ze is uitbehandeld en moet leren leven met haar beperkingen door niet-aangeboren hersenletsel.

Haar ouders spannen zich in om alternatieve therapieën te zoeken en Sandra ondergaat ze allemaal. Helaas helpt het niet en worden haar klachten zelfs erger, tot ze bij een Chinese acupuncturist komt.

Na een korte behandeling voelt ze zich verrassend een heel klein beetje beter! Ze pakt deze strohalm vast onder het motto: veel kleine beetjes maken samen een grote stap naar beterschap!

Na twee en een half jaar bikkelen, volhouden en doorzetten krijgt ze langzamerhand haar leven weer op de rit. Maar niets is nog hetzelfde. Ze houdt last van hoofdpijn en ze is veel sneller moe en door haar energie heen. Ondanks deze traumatische gebeurtenis neemt ze het heft in eigen hand.

Ze besluit langzaam haar werkzaamheden weer te hervatten, stapje voor stapje. De organisatie waarvoor ze werkt is intussen verandert. Haar zware baan met veel verantwoordelijkheid verloopt moeizamer en stroperig waardoor ze in een burn-out terechtkomt.

Als ze lichamelijk weer wat energie heeft verzameld, gebruikt Sandra haar tijd om online trainingen te volgen van o.a. Ninke van der Leek, Zarayda Groenhart, Eelco de Boer, Gabby Bernstein en Brendon Burchard. Ze voedt haar geest met alle kennis en inspiratie en het geeft haar positieve input. Het duurt een tijd voordat ze weer kan werken, want de burn-out pakt haar op haar zwakste plek: hersenletsel.

Na enige tijd re-integreert ze weer gedeeltelijk bij haar werkgever en start ze ook haar eigen adviesbureau, gericht op herontwikkeling van leegstaande gebouwen en gebieden. Dit is in lijn met wat ze al twintig jaar doet.

September 2019 heeft ze haar boek gelanceerd getiteld 'Van hopeloos naar hotspot', waarin ze 33 geheimen onthult over hoe je een hotspot kunt maken van een leegstaand gebied.

Mei 2020 start ze de podcast 'Van hopeloos naar hotspot'. Een podcast waarin ze zich richt op het revitaliseren van stadsharten. Daarnaast heeft ze meerdere keren op het podium gestaan om haar kennis te delen op dit gebied en heeft ze met haar verleden een stevige omdenkspier getraind.

In haar reis om zichzelf weer op te bouwen naar de sterke vrouw die ze nu is, heeft ze moeten leren loslaten wat ze wilde uitstralen, namelijk: kracht.

'Juist door mijn worstelingen te benoemen, merk ik dat het tonen van kwetsbaarheid zorgt voor verbinding. Daarnaast heb ik moeten leren om te vergeven.'

Mijn advies om een rijker leven te ervaren is: ga meer aan het roer staan van je eigen leven.

Neem de tijd om plannen te maken, zorg goed voor jezelf en zet stappen om verandering te maken. Heel veel kleine stappen maken samen een reuzensprong. Neem zelf de verantwoordelijkheid, door zoveel mogelijk datgene te gaan doen waar je blij van wordt. Dat kan simpelweg door te beginnen en gaandeweg méér te doen van waar je blij van wordt.'

Meer weten over Sandra?

Neem een kijkje op haar sociale media, blog of podcast.

Instagram: @glowingplaces

Facebook: glowingplacess

Website: www.glowingplaces.nl

Podcast: 'Van hopeloos naar hotspot' (Podbean, iTunes, Spotify)

Naam: Katarina Liljeström

Leeftijd: 33 jaar

Werk: ondernemster, inspirator

Fotografie door: Nils & Sebastian Photography

'Ik wil reizen om meer te leren over het leven.'

Katarina is opgegroeid in de regio Dalarna, een traditionele plek in het hart van Zweden, waar ze midzomernacht vieren. In Uppsala start ze twee succesvolle ondernemingen op. Interieurstyling doet ze doordeweeks en in het weekend werkt ze als personal shopper/styliste. Ze wordt veel gevraagd door tijdschriften om make-overs met mensen te doen.

Ze is constant bezig met het ware potentieel uit iets te halen, hetzij een woning of een persoon van vlees en bloed. De make-overs liggen op verschillende vlakken maar ook in elkaars verlengde en juist die diversiteit geeft haar de voldoening in haar werk.

Haar interieurstylingsbedrijf begint als schoolopdracht. Ze is een 22-jarige studente en houdt een pitch voor bedrijven over haar visie voor huis- en interieurstyling. Hieruit krijgt ze haar eerste betalende klanten. Later richt ze haar tweede bedrijf op, als personal shopper en styliste, omdat ze niet wil en kan kiezen.

Ze steekt de meeste tijd en aandacht in interieurstyling. Ze bouwt haar baan als assistent-makelaar af en binnen één jaar staat haar bedrijf en neemt ze ontslag.

Ze heeft een goed leven, een appartement, een auto, twee succesvolle bedrijven en toch knaagt er iets. Ze realiseert zich dat ze bijna al de doelen heeft bereikt die ze zichzelf gesteld heeft als jong meisje. Het enige wat ze nog niet heeft kunnen waarmaken is het maken van een wereldreis.

Ze kan ervoor kiezen om nog meer geld en spullen om zich heen te verzamelen, maar ze stelt zichzelf een belangrijke vraag: 'Ben ik vervuld en tevreden?'

Het antwoord is volmondig ja en dit is het keerpunt om een nieuwe fase in haar leven in te luiden als wereldreiziger.

Ze geeft zichzelf zes maanden om zich voor te bereiden voor haar wereldreis en hakt de knoop uiteindelijk door om haar appartement en twee bedrijven te verkopen.

De moeilijkste beslissing die ze maakt is om haar familie achter te laten. Als haar gevoel en verstand op één lijn zitten met haar besluit zet ze de laatste stappen in voorbereiding naar een leven als fulltime globetrotter.

Een groot deel van de opbrengst van de verkoop van haar appartement, inboedel en haar bedrijven schenkt ze aan meerdere goede doelen en uiteraard gebruikt ze de rest om te gaan reizen.

'Mensen vergeten om dankbaar te zijn voor de situatie die er op dit moment is, wat je hebt aan spullen en wat je tot nu toe hebt bereikt in het leven. We streven steeds naar meer.'

Ik vraag Katarina wat het reizen haar heeft gebracht.

'Ik heb veel over mezelf geleerd en veel inzichten gekregen in verschillende dingen. Ik zie de wereld vanuit een andere bril en mijn wereldbeeld is breder geworden. Ik sta meer open voor andere mensen en probeer elke situatie

waar ik in beland te zien als hoe die is. Niet te oordelen over een goede of slechte situatie.

Ik heb meer zelfvertrouwen gekregen en geleerd om meer hulp te leren vragen.

De stappen die ik zet om een voller, rijker en vervuld leven te leiden is mezelf altijd die ene vraag te stellen: Ben ik vervuld en tevreden?

Als dat zo is, dan is het tijd om me te richten op mijn volgende doel. Is het antwoord 'nee', dan ga ik op zoek naar antwoorden. Waar kan ik zelf wat aan doen? Ik begin met het uitschrijven en opstellen van een plan en kleine behapbare stappen, kom in actie, ga heroverwegen en eventueel bijstellen en kom weer in actie, totdat ik heb bereikt wat ik wil.'

Persoonlijke noot: Omdat de meeste mensen pas bewegen als ze weg willen uit een bepaalde (pijnlijke) situatie vind ik het verhaal van Katarina een mooie uitzondering hierop. Zij komt in beweging doordat ze getrokken wordt naar een toekomstvisie die ze heeft voor zichzelf.

Meer weten over Katarina?

Neem een kijkje op haar sociale media of haar blog.

Instagram: @globetrottarina

Website: www.thehappiestgirlintheworld.com

In al deze interviews zitten overlappende adviezen:

- Zorg goed voor jezelf.
- Zoek hulp.
- Ga op zoek naar wat je gelukkig maakt.
- Kom in beweging en houd vol.
- Zet kleine stapjes want die maken samen één grote.

Stappen zetten

Benieuwd welke eerste stappen jij kunt zetten?

Ik neem je mee in het PAINT-systeem dat ik heb bedacht. Zo kun je schematisch aan de slag om de eerste hordes te nemen. Zal ik je eerst onthullen waar de afkortingen voor staan?

Probleem

Aandacht

Inzichten

Nieuwe gewenste situatie

Toekomstperspectief

Probleem

Pak een schrift en ga eens rustig zitten om een inventarisatie te maken van wat jij nu als probleem ervaart.

Wees eerlijk naar jezelf en geef alles aandacht wat naar boven komt. Kijk of je aan de slag kunt gaan met een bepaalde situatie waar je al heel lang tegenaan hikt. Daar waar de meeste pijn en weerstand ligt.

Gebieden waar je aan kunt denken zijn:

- je financiën
- je liefdesleven en gezinsleven
- je carrière
- je materiële zaken
- je gezondheid
- je persoonlijke en spirituele ontwikkeling

Je kunt jezelf ook de volgende vragen stellen om er nog dieper op in te gaan:

- Wat is nu specifiek het probleem waar je tegenaan loopt?
- Wat wil jij specifiek veranderen?
- Wat houdt jou op dit moment tegen?

Soms belanden we in situaties waar meerdere personen een rol in spelen. Je kunt anderen niet veranderen en overtuigen werkt meestal averechts. Kijk dus of je het dicht bij jezelf kunt houden en die dingen gaat aanpakken waar jij invloed op hebt, zonder dat je afhankelijk bent van anderen.

Aandacht

Word je bewust van het probleem. Waar draait het precies om en wat kan jij hier aan veranderen?

Schrijf vijftig redenen op waarom je vasthoudt aan de huidige situatie. Wat zorgt ervoor dat je je laat verlammen door je eigen negatieve gedachtenpatroon, waardoor je geen stappen zet?

Ik vraag je om er vijftig te formuleren omdat de kans groot is dat je de pijn beter voelt dan als je vijf of tien redenen bedenkt die er minder inhakken

Deze pijn zorgt ervoor dat je ook in beweging komt. Het klinkt raar, maar de meeste mensen hebben pijn of in ieder geval zeer veel ongemak nodig om in beweging te komen. Ik heb het zelf ook aan den lijve ondervonden. Zolang het comfortabel en dragelijk is, blijft de situatie meestal onveranderd.

Daarnaast geloof ik er heilig in dat zolang je ergens weerstand tegen hebt, je er constant mee bezig bent en er dus aandacht aan geeft. En omdat je het zoveel aandacht geeft trek je datgene juist aan!

Inzichten

Laat de vijftig redenen die je hebt opgeschreven even bezinken. Pak ze er een paar dagen later weer bij en lees ze nog eens allemaal. Kijk wat het met je doet. Welke dingen die jij hebt opgeschreven, raken jou het meest? Komen er al oplossingen naar boven borrelen? Mooi zo!

Schrijf nu vijftig oplossingen op voor het probleem waar je mee zit. Probeer niet te oordelen over de oplossingen, want dat blokkeert alleen maar de creatieve stroom tijdens het bedenken van oplossingen.

En als je er vijftig hebt genoteerd, kijk dan welke drie er het meest in het oog springen. Kies er eentje uit, werk die oplossing uit indien dat nodig is en ga aan de slag met wat je hebt bedacht.

Doe onderzoek naar de oplossing van het probleem. Praat erover, zoek hulp en sta open voor andere inzichten, wees nieuwsgierig naar tips en adviezen van anderen. Kijk of je hier iets mee kunt, wellicht met wat aanpassingen zodat het beter past bij jou.

Soms kan het zijn dat je te veel in je hoofd zit en dat er letterlijk geen ruimte is voor oplossingen. Maak een wandeling, ga hardlopen of ga eens mediteren als dat voor je werkt en kijk dan of er oplossingen tot je zijn gekomen die je verder kunt uitwerken.

Nieuwe gewenste situatie

Als je de oplossing voor je kunt zien, voelen, ruiken en beleven, des te nauwkeuriger kun je het creëren. Des te helderder je visie, des te beter. Een visionboard kan hierbij helpen om jouw visie voor de toekomst visueel te maken met plaatjes. Je kunt een blanco vel of een leeg canvas hiervoor gebruiken. Je plaats het op een prominente plek in je huis. Het onderbewuste werkt met plaatjes en des te vaker je de plaatjes ziet des te meer je onderbewuste gelooft dat het de werkelijkheid is. Negatieve gedachten worden omdat je blij wordt van al die plaatjes en de dingen waar je van droomt lijken makkelijker te bereiken. Door de mogelijkheden die je nu ziet en hierop anticipeert, zorgt dit ervoor dat je alles wat je wil naar je toe kan trekken. Daarom werkt het zo goed!

Als het voor jou beter werkt om dingen eerst uit te schrijven, doe dat. Doe wat werkt voor jou om jouw toekomstvisie zo helder mogelijk te maken. Het klinkt misschien een beetje zweverig, maar zodra je er woorden aan geeft of het weergeeft in heldere beelden, dan wordt er iets in gang gezet.

Toekomstperspectief

Wat is jouw aanvalsplan en ben je klaar om het tij te keren?

ACTIE, dat is het toverwoord. Alleen door te doen, kom je in beweging en worden er processen in gang gezet. Zonder deze stap heeft het geen zin. En er is ook geen snelle oplossing of een omweg zonder in actie te komen.

Laat ik het proces van het schrijven van dit boek als voorbeeld nemen. Voordat ik überhaupt begonnen was met schrijven, en nog geen letter op papier had, zag ik al beren op de weg.

‘Hoe moet ik een ISBN-nummer regelen?’

‘Hoe vind ik een uitgever?’

‘Hoe breng ik mijn boek aan de man?’

Als ik was blijven hangen in die ‘hoe’-vragen was dit boek er nooit gekomen. Ik heb me over al die bezwaren heen gezet, ben gaan zitten en begonnen met schrijven. Gedurende het delen van mijn schrijfproces kreeg ik door reacties van anderen weer ideeën en ingevingen. Omdat mijn nieuwsgierigheid altijd net iets groter is dan mijn angst, ben ik die ideeën gaan onderzoeken en naar gelang het schrijfproces vorderde heb ik ook de antwoorden op die vragen gekregen.

Voor het daadwerkelijke schrijfproces waren ze niet van belang, het is mijn verstand die voelt dat er een verandering in gang wordt gezet en die komt met allerlei bezwaren op de proppen om me te houden in de ‘oude en veilige’ situatie.

Laat je niet weerhouden door al die bezwaren maar begin gewoon en blijf stappen zetten, totdat het lukt.

Extra tips om het momentum vast te houden als je begint stappen te zetten:

- Vraag hulp en waak voor adviezen van familie, vrienden of een coach gegeven uit angst. Wees kritisch over ieder advies dat je krijgt.
- Houd focus. Keep your eyes on the price!
- Houd het klein en begin met kleine stappen.
- Begin gewoon, het hoeft niet perfect!
- GENIET van de weg ernaartoe.

Wees een grootdromer, maak het visueel en begin met stappen zetten. Richt je op die dingen waar je hart een slag van overslaat, zet elke dag kleine stappen naar jouw doelen en houd focus.

Ik gun je de wereld.

Liefs,

Darryl Hoefdraad

